

**w sprawie uchwalenia Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno na lata 2016-2020
z perspektywą do roku 2022**

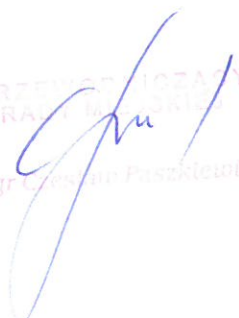
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515) Rada Miejska w Drawnie uchwała, co następuje:

§1. Przyjmuje się Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2022 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Drawna.

§3. Traci moc Uchwała Nr XVI/105/08 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 25 kwietnia 2008r. w sprawie uchwalenia Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Drawno na lata 2007 – 2015.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEDSIĘWZAJĄCY
RADA MIEJSKIEJ
mgr Czesław Pastkiewicz

Uzasadnienie

Plan Rozwoju Lokalnego jest nowoczesnym narzędziem zarządzania. Służy realizacji polityki programowania rozwoju lokalnego. Obejmuje on analizę i diagnozę sytuacji obecnej a także określa szczegółowo rodzaje inwestycji, jakie będą realizowane na terenie gminy Drawno w latach 2016 – 2020 z perspektywą do 2022 roku.

Projekt ten powstał na gruncie potrzeb i problemów lokalnej społeczności, w wyniku procesu konsultacji z mieszkańcami, przedstawicielami jednostek organizacyjnych oraz pracowników Urzędu Miejskiego w Drawnie. Ponadto dokument zawiera analizę i wnioski z realizacji dotychczasowego Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Drawno na lata 2007 – 2015 w kontekście wykorzystania dla potrzeb nowego opracowania oraz identyfikacji podstawowych problemów zdefiniowanych na obszarze objętym planem.

Kluczową część planu zawiera zestawienie najważniejszych zadań inwestycyjnych dla Gminy Drawno w okresie lat 2016-2020 z perspektywą do roku 2022 wraz z szacunkowymi kosztami przedsięwzięć.

Podsumowując, Plan Rozwoju Lokalnego jest narzędziem wspierającym zarządzanie długofalowymi procesami inwestycyjnymi na poziomie samorządu. Plan ten realizuje strategię społeczną gospodarczą, wskazując ponadto cele i kierunki zaangażowania środków z funduszy strukturalnych, krajowych i własnych gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno na lata 2016- 2020 z perspektywą do roku 2022

Opracowanie: Urząd Miejski w Drawnie

ul. Kościelna 3

73-220 Drawno

tel. 957682031

Załącznik
do Uchwały Nr XVI/81/2016
Rady Miejskiej w Drawnie
z dnia 12 stycznia 2016r.

Spis treści:

1.	Wstęp	str. nr 3
1.1.	Opis metodologii ceny realizacji zadań i projektów	str. nr 3
2.	Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej	str. nr 5
2.1	Położenia, powierzchnia, ludność	str. nr 5
2.2	Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne	str. nr 6
2.2.1	Geologia	str. nr 7
2.2.2	Zasoby naturalne	str. nr 7
2.2.3	Gleby	str. nr 8
2.2.4	Hydrologia i hydrografia	str. nr 9
2.2.5	Klimat	str. nr 12
2.2.6	Lasy i tereny zielone	str. nr 13
2.2.7	Użytki rolne	str. nr 15
2.3.	Walory krajobrazu i przyrodnicze	str. nr 15
2.3.1	Ochrona przyrody	str. nr 15
2.4.	Turystyka i rekreacja	str. nr 26
2.5.	Zagospodarowanie przestrzenne	str. nr 44
2.5.1	Uwarunkowania ochrony środowiska	str. nr 44
2.5.2	Infrastruktura techniczna	str. nr 45
2.5.3	Własność nieruchomości	str. nr 57
2.5.4	Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	str. nr 57
2.5.5	Identyfikacja problemów	str. nr 59
2.6.	Gospodarka	str. nr 59
2.6.1	Rolnictwo	str. nr 59
2.6.2	Dziedziny pozarolnicze	str. nr 64
2.6.3	Zatrudnienie	str. nr 65
2.7.	Sfera społeczna	str. nr 65
2.7.1	Sytuacja demograficzna i społeczna terenu	str. nr 65
2.7.2	Warunki i jakość życia mieszkańców	str. nr 67
2.7.3	Identyfikacja problemów	str. nr 83
2.8.	Analiza SWOT	str. nr 84
3.	Analiza realizacji poszczególnych zadań i projektów	str. nr 90
4.	Planowane projekty i/lub zadania inwestycyjne na lata 2016-2022	str. nr 105
5.	Zestawienie planowanych zadań inwestycyjnych do realizacji w latach 2016-2022 z podziałem na źródło finansowania	str. nr 107
6.	Monitoring i stan docelowy realizacji Planu Rozwoju Lokalnego	str. nr 111

1. WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno to dokument zawierający najważniejsze zestawienia inwestycyjne w perspektywie lat 2016 – 2020. Opracowanie to, powstało na gruncie potrzeb i problemów lokalnej społeczności jako wynik konsultacji z mieszkańcami, przedstawicielami jednostek organizacyjnych gminy, najważniejszych grup interesu, pracownikami Urzędu Gminy. Dokument zawiera analizę i wnioski z realizacji dotychczasowego Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno w kontekście wykorzystania dla potrzeb nowego opracowania, identyfikację podstawowych problemów zdefiniowanych na obszarze objętym planem, a także analizę mocnych i słabych stron jednostki wraz z zewnętrznymi szansami i zagrożeniami, zbudowaną w postaci analizy SWOT. Kluczową część danego dokumentu zawiera zestawienie najważniejszych zadań inwestycyjnych dla gminy Drawno w okresie lat 2016 – 2020 wraz z szacunkowymi kwotami przedsięwzięć, a także źródła ich finansowania. W końcowych częściach przedstawiono sposób wdrażania, monitorowania i ewaluacji zadań wynikających z dokumentu. W ramach Planu przedstawiono skróconą analizę sytuacji społeczno-ekonomicznej. Szczegółowe opracowania zawarte zostały w poszczególnych dokumentach strategicznych.

1.1 Opis metodologii oceny realizacji zadań i projektów

Analiza realizacji zadań i projektów Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno do 2015 roku została dokonana na podstawie analizy oceny realizacji celów i zadań, według schematu:

- 1.zadania zrealizowane,*
- 2.zadania w trakcie realizacji,*
- 3.zadania aktualne.*

Następnie zadania zostały podzielone na 4 grupy:

- 1.zadania zrealizowane,*
- 2.zadania w trakcie realizacji,*
- 3.zadania aktualne,*
- 4. zadania niewykonane lub zadania niewykonane z brakiem dalszych opracowań.*

Zadania, które zostały sklasyfikowane jako będące w trakcie realizacji lub aktualne, znalazły swój zapis w opracowaniu. Zadania znajdujące się w grupie zrealizowanych, niewykonanych, a także niewykonanych z brakiem rekomendacji do dalszych opracowań, nie zostały zakwalifikowane do uwzględnienia w nowo powstałym dokumencie.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY DRAWNO

2.1 Położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Drawno to gmina miejsko-wiejska, administracyjnie położona w województwie zachodniopomorskim, w powiecie choszczeńskim.

Gmina leży na Równinie Drawskiej i Pojezierzu Wałęckim. Przez gminę przepływa rzeka Drawa. Znaczną część gminy Drawno zajmuje Drawieński Park Narodowy i Puszcza Drawska. Rzeka Drawa i jej odnoga Korytnica dostępne są dla kajaków.

Obszar gminy Drawno sąsiaduje z następującymi gminami:

- Bierzwnik, Choszczno i Recz (powiat choszczeński);
- Kalisz Pomorski (powiat drawski);
- Dobiegniew (powiat strzelecko-drezdenecki) w województwie lubuskim
- Człopa i Tuczo (powiat wałęcki).

Terytorium gminy ma równoleżnikowy, wydłużony kształt, obejmujący powierzchnie 32.100 ha, położona pomiędzy 15.37 – 16.02 długości geograficznej wschodniej i 53.07 - 53.19 szerokości geograficznej północnej.

Przez gminę Drawno prowadzi droga krajowa nr 10 w północnej części, łącząca Kalisz Pomorski z Reczem oraz droga wojewódzka nr 175, łącząca Drawno z Kaliszem Pomorskim (14 km) i Choszcznem (24 km).

Gmina Drawno jest gminą miejsko-wiejską o charakterze głównie turystycznym. W jej skład wchodzi 54 miejscowości i 12 sołectw (Barnimie, Brzeziny, Chomętowo, Dominikowo, Drawno, Kiełpino, Konotop, Niemieńsko, Podlesie, Świąciechów, Zatom i Żółwino).

Pod względem użytkowania terenu omawiana gmina zalicza się do obszaru rolniczo-leśnego, gdzie funkcjami wiodącymi gminy są rolnictwo, leśnictwo oraz turystyka i wypoczynek. Taki sposób użytkowania gruntów, przy niewielkiej ilości przemysłu na obszarze gminy, sprzyja rozwojowi agroturystyki oraz turystyki wiejskiej.

Poniżej przedstawiono ogólną strukturę użytkowania gruntów na terenie Gminy Drawno (tabela 1)

Rodzaje gruntów	Powierzchnia ewidencyjna	
	[ha]	[%]
Użytki rolne	7.313	22,78
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	22.184	69,11
Grunty zabudowane i zurbanizowane	708	2,21
Grunty pod wodami	822	2,56
Użytki ekologiczne	89	0,28

Nie użytki	962	2,99
Tereny różne	22	0,07
Powierzchnia ogólna	32.100	100,00

Tabela 1. Struktura agrarna gminy Drawno [ha].

Źródło: opracowanie własny na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Drawnie

Ludność

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku w gminie zamieszkiwało 5 222 osoby, w tym na terenie miasta Drawno 2 335 osoby. Dominują mieszkańcy zamieszkali na terenach wiejskich. Powiat choszczeński zamieszkuje 49 709 osób, zatem mieszkańcy gminy Drawno stanowią 10% ludności w całym powiecie.

Zauważyć należy, że począwszy od roku 2010 liczba mieszkańców gminy Drawno maleje. Ludność gminy Drawno na przestrzeni lat 2010-2014 (stan na dzień 31.12) obrazuje spadkową tendencję w liczbie osób zamieszkujących gminę.

	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	5 353	5 319	5 299	5 236	5 222
kobiety	2 648	2 626	2 619	2 592	2 598
mężczyźni	2 705	2 693	2 680	2 644	2 624

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Drawnie

2.2. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne

Według podziału na krainy fizyczno-geograficzne Polski (wg Kondrackiego) obszar gminy położony jest w obrębie prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, makroregionu Pojezierze Południowopomorskie. Teren gminy obejmuje w przeważającej części obszar równiny sandrowej.

Dominującą jednostką w krajobrazie jest Równina Drawska. Ma ona formę szerokiego pasa piasków glacyfluwialnych (powstałych na skutek działania wód polodowcowych), ciągnących się wzdłuż doliny Drawy, na wschód od Pojezierza Choszczeńskiego i Dobiegniewskiego. Mimo, że obszar nosi nazwę Równiny Drawskiej, nie ma on jednak zupełnie płaskiego i monotonnego charakteru. Rzeźba terenu na obszarze gminy jest znacznie bardziej skomplikowana, niż wynika to z pobieżnej charakterystyki mezoregionu. W rzeźbie terenu gminy wyraźnie zaznaczają się skomplikowane układy rynien lodowcowych i dawnych szlaków odpływu wód. Formy terenu widoczne dziś na powierzchni oraz zróżnicowana rzeźba terenu, zagrzebana pod piaskami sandrowymi, w tym liczne szlaki tunelowego drenażu podlodowcowego, decydują o dzisiejszym systemie odwodnienia terenu.

Powierzchnia gminy wykazuje spadek w kierunku południowym, najwyższy punkt to wzniesienie (109,1 m n.p.m.) na pd. od jez. Trzebuń, najniżej położone jest lustro Drawy w miejscu w którym opuszcza ona gminę. Główne jednostki wyróżniane w krajobrazie gminy to:

- równina sandrowa (sandry Równiny Drawskiej),
- dolina Drawy z systemem teras dolinnych,
- wzniesienia kemowe (Srebrna Góra, Winna Góra, Wapienna Góra, Lisia Góra na Polanie Drawskiej),
- system rynien subglacjalnych, w dużej części wypełnionych jeziorami (zróżnicowane kierunki przebiegu rynien).

2.2.1 Geologia

Głębokie podłoże geologiczne należy do obszaru wału pomorskiego. Stropowe części tego utworu zbudowane są z osadów jurajskich. W skali lokalnej, w ramach struktury wału pomorskiego wyróżnia się antyklinę Drawna.

Na powierzchni gminy występują tylko utwory czwartorzędowe, z okresu plejstocenu (utwory polodowcowe) i holocenu (osady rzeczne, torfy). Na terenie gminy dominują piaski i żwiry wodnolodowcowe (dolne i górne), lokalnie występują: gliny zwałowe i ich eluwia, oraz ropy, mułki, piaski i żwiry kemów, piaski i żwiry rzeczne a także cały wachlarz utworów holocenijskich w dnach i dolnych partiach stoków dolin, mis jeziornych, zagłębień bezodpływowych.

2.2.2 Zasoby naturalne

Na terenie gminy prowadzona jest eksploatacja kredy jeziornej w okolicy Kiełpina, złoża "Suliszewo" o powierzchni 53,6 ha, częściowo w obrębie gminy. Obecnie w związku z wygaśnięciem dotychczasowej koncesji firma zajmująca się eksploatacją złoża ubiega się o nowe pozwolenie, warunkiem jej otrzymania powinno być właściwe wdrożenie zasad rekultywacji wcześniej eksploatowanych obszarów.

Rozpoznane jest złożo piasków kwarcowych Kiełpino-Suliszewo o pow. 131 ha i zasobach bilansowych 9 729 tys. m³.

Zinventaryzowano także tereny poeksploatacyjne żwiru w obrębie Kiełpina, na północ od Drawna, oraz ropy i torfu w okolicy Brzezin. Wyrobiska te są od dłuższego czasu nieczynne.

Na terenie gminy występują obszary przekształcone wskutek eksploatacji surowców mineralnych. Pozysk tych materiałów, powoduje lokalne zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane oraz zdegradowane), zniszczenia warstwy glebowej, obniżenia

walorów krajobrazowych, a także ułatwionej infiltracji zanieczyszczeń do wód gruntowych. Tereny poeksploatacyjne żwiru występują w obrębie Kiełpina, na północ od Drawna, oraz wyrobiska ilitu i torfu w okolicy Brzezin.

2.2.3 Gleby

Użytki rolne zajmują 7276 ha, co stanowi 22,68 % pow. gminy.

Gleby na terenie gminy wytworzyły się z macierzystych utworów czwartorzędowych pokrywających jej obszar pochodzących z okresu recesji zlodowacenia i późniejszych.

Na przeważającym obszarze gminy grunty orne stanowią gleby brunatne, w mniejszym stopniu gleby bielcowe wytworzone z utworów pyłowych wodnego pochodzenia- lekkie, średnie i ciężkie.

Znaczne obszary gruntów dobrych jakościowo, znajdują się pomiędzy Drawnem a Święciechowem.

Na obszarach leśnych Parku Narodowego i otuliny dominują gleby rdzawe o bardzo zróżnicowanej żyzności.

W znacznych ilościach występują również gleby torfowe, związane z działalnością akumulacyjną Drawy.

Na obszarach leśnych parku narodowego i otuliny dominują wykształcone z piasków polodowcowych (miejscami rzeczolodowcowych) gleby rdzawe. Gleby tego typu mogą mieć bardzo zróżnicowaną żyzność i w Puszczy Drawskiej funkcjonują pod bardzo różnymi ekosystemami - od świeżych borów sosnowych począwszy, na żyznych lasach bukowych skończywszy. Gleby rdzawe są silnie zróżnicowane na podtypy – od rdzawych brunatniejących po rdzawe bielcowane. Znaczny udział mają także gleby związane z działalnością akumulacyjną rzeki Drawy, oraz gleby torfowe. Występuje wysokie zróżnicowanie pokrywy glebowej w zagłębieniach rynnowych i w dolinach rzecznych.

Na terenie gminy występują gleby średnio dobre, przeważnie III-ego do V-ego kompleksu przydatności rolnej. Obszar gminy charakteryzuje się występowaniem gleb, pod względem bonitacji gruntów ornych, od IIIa do VI i pod względem bonitacji użytków zielonych od III do VI.

Bonitacja gleb na terenie Gminy Drawno prezentuje się następująco:

I	II	III	III A	III B	IV	IV A	IV B	V	VI	VIZ
0	0	163,35	505,17	1429,96	748,15	14,56	571,37	1571,82	849,17	13,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Drawnie

2.2.4 Hydrogeologia i hydrografia

Pod względem uwarunkowań hydrogeologicznych gmina należy do terenów bogatych w zasoby wodne. Na terenie Gminy Drawno ujmowane są przede wszystkim wody podziemne z utworów czwartorzędowych. Podyktowane to jest ich szerokim

rozprzestrzenieniem, względnie niewielkimi kosztami wykonania studni, oraz korzystnymi na ogół warunkami zasilania. Warstwę wodonośną studni stanowią głównie piaski drobne, średnie, gruboziarniste, pospółka i otoczaki. Głębokości odwiertów wynoszą w większości przypadków od 8 do 40 m.

Na terenie gminy zachodzą zjawiska o charakterze źródliskowym, mają one miejsce głównie w południowo wschodniej części gminy: w dolinie Korytnicy i nad jez. Szerokim. Może to świadczyć o zwiększonej podatności wód podziemnych na infiltracje zanieczyszczeń, spowodowaną nieciągłością warstw nieprzepuszczalnych.

Środowisko wodne na obszarze gminy tworzą wody podziemne i powierzchniowe

➤ **Wody podziemne**

Wschodnia część gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 125 „Wałcz-Piła”. Jest to zbiornik międzymorenowy o całkowitej powierzchni 1712 km², o porowatym ośrodku. Średnia głębokość ujęcia wynosi 65 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 169 tys. m³. Zbiornik ten został zaliczony do zlewni Odry, a z tytułu położenia na granicy województw zachodniopomorskiego i wielkopolskiego, ochrona jakości jego wód została zaliczona w wojewódzkim planie zagospodarowania przestrzeni do zadań, które należy koordynować w skali obydwu jednostek administracyjnych. Według załącznika mapowego do wojewódzkiego Planu zagospodarowania przestrzeni strefa ochrony wód podziemnych tego zbiornika obejmuje na terenie gminy m.in. miejscowość Chomętowo, w której zlokalizowana jest wielkotowarowa ferma hodowli trzody chlewnej zaliczana do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

➤ **Źródła i tendencje przeobrażeń wód podziemnych**

Wody podziemne Gminy Drawno mogą ulegać przeobrażeniom ilościowym oraz jakościowym. Skład chemiczny wód gruntowych jest efektem oddziaływania opadów atmosferycznych, litologii, czasu krążenia, sytuacji morfologicznej oraz użytkowania terenu. Wody gruntowe na terenach intensywnie użytkowanych rolniczo charakteryzują się wzrostem zawartości substancji biogennej – związków azotu i fosforu, który spowodowany jest przede wszystkim procesami ługowania nawozów mineralnych do wód gruntowych oraz zanieczyszczeniami ściekami bytowymi z nieskanalizowanych wsi i miejsc intensywnej produkcji zwierzęcej. Potencjalnym źródłem przeobrażeń jakościowych wód podziemnych są fermy wielkotowarowe funkcjonujące na terenie gminy zarówno w związku z funkcjonowaniem samej fermy, jak i zagospodarowaniem gnojowicy jako nawozu.

Na pogorszenie jakości wód gruntowych wpływa również depozycja gazów i pyłów. Infiltracja wód opadowych do pokładów zasobów wód podziemnych i gruntowych, wpływająca na pogorszenie jakości tych wód może wynikać z różnorodności izolującej pokrywy w stropie warstw wodonośnych. Występowanie na terenie gminy stref źródliskowych może świadczyć o nieciągłości warstw nieprzepuszczalnych i tym samym o wrażliwości wód podziemnych na infiltracje zanieczyszczeń. Na terenie gminy nie prowadzono badań jakości wód podziemnych w ramach monitoringu regionalnego.

Stan poziomu wód gruntowych uzależniony jest przede wszystkim od ilości opadów, dlatego też jego wzrost odnotowuje się szczególnie w okresie wiosennym podczas roztopów pokrywy śniegowej, oraz wzmożonych opadów atmosferycznych. Przeobrażenia ilościowe wód podziemnych związane są z poborem wód podziemnych na potrzeby gospodarcze i bytowe.

➤ **Wody powierzchniowe**

Pod względem zasobności w wody powierzchniowe gmina Drawno jest zaliczana do obszarów o dużej zasobności, jako obszar pojezierny. Sieć wód powierzchniowych na omawianym terenie jest dobrze rozwinięta. Występują tu zarówno wody płynące, sztuczne i naturalne akwenty, jak i tereny podmokłe. Teren gminy ma korzystny bilans wodny z tytułu wysokiej lesistości oraz dużej objętości wody retencjonowanej w torfowiskach i terenach podmokłych.

Przez obszar gminy przebiega granica pomiędzy terenami należącymi do zlewni Górnej Odry i podległymi RZGW Szczecin, oraz dorzeczem Warty (RZGW Poznań).

➤ **Sieć rzeczna**

Gmina Drawno należy w przeważającej części do zlewni Drawy oraz w mniejszym stopniu do zlewni Wardynki będącego dopływem Iny. Główne ciekі gminy to Drawa, Głęboka, Bagnica I, Bagnica II, Sitna, Słopica, Korytnica i Wardynka. Poniżej szczegółowo omówiono poszczególne ciekі wodne:

- 1) **Drawa** – prawobrzeżny dopływ Noteci (drugi pod względem wielkości), do której uchodzi w jej 48,9 km (okolice Krzyża). Całkowita długość Drawy wynosi 185,9 km, a powierzchnia zlewni – 3 296,4 km². Źródła rzeki znajdują się powyżej jeziora Małego w Dolinie Pięciu Jezior (Górne, Krąg, Długie, Głębokie, Małe) w okolicach Połczyzna Zdroju. Zlewnia Drawy jest obszarem skomplikowanym pod względem hydrograficznym, hydrologicznym i hydrogeologicznym, a zarazem cennym z uwagi

na unikatowe wartości przyrody ożywionej i nieożywionej Powierzchnia zlewni na terenie gminy wynosi 26 km². Ochrona doliny Drawy jest jednym z głównych celów ochronny wyznaczonych dla Drawieńskiego Parku Narodowego.

- 2) **Głęboka** – niewielka rzeczka ok. 13 km długości wypływająca z bagien na pn. od wsi Głębokie, spiętrzona w sztuczne jezioro w początkowym biegu. Przepływa przez jez. Głębokie, Trzebuń, Pańskie i uchodzi do Drawy k. Prostyni. W jej dolinie pomiędzy jez. Głębokie a Pańskie występują torfowiska źródłiskowe (poza terenem gminy Drawno).
- 3) **Słopica** – jest to lewy dopływ Drawy o całkowitej dł. 51,4 km i zlewni o pow. ok. 92 km², wypływa z jeziora Środkowego w okolicach Kalisza Pomorskiego. W obrębie gminy jest odbiornikiem ścieków z oczyszczalni w Niemeńsku.
- 4) **Bagnica I i II** – na znacznym odcinku mają charakter rowu melioracyjnego. Płyną skrajem kompleksu Czarnych Gajów, uchodzą do jez. Dubie w Drawnie. Przecinają kompleksy zmeliorowanych torfowisk niskich, w suche lata zanika.
- 5) **Sitna** – strumień ok 8 km wypływający z terenów podmokłych w okolicy Kraśnika (gm. Rzec) przepływa przez kompleks Czarnych Gajów i uchodzi do jez. Dubie na zach. od Drawna. W przeważającej części ma charakter rowu melioracyjnego, tuż przed ujściem bieg naturalny.
- 6) **Korytnica** - lewobrzeżny dopływ Drawy. Rzeka bierze początek w okolicach Mirosławca, przepływa przez jezioro Nowa Korytnica i uchodzi do Drawy w okolicach osady Bogdanka. Korytnica przepływa 34 kilometrowym odcinkiem przez teren gminy Drawno.
- 7) **Wardynka** -rzeka o dł 17,800 km, na terenie gminy leży niewielka część jej górnego odcinka. Wypływa z torfowisk na pn. od Kiełpina, płynie przez pola jako rów melioracyjny, w dalszym biegu ma charakter strumienia leśnego. Jest dopływem Iny.

Na terenie gminy znajduje się 12 jezior o pow. powyżej 1 ha o łącznej powierzchni ok. 614 ha. Miasto Drawno położone w sąsiedztwie jezior Dubie Północne południowe (nazwane także jako jez. Adamowo i największe zbiorniki Drawie na terenie gminy. jez. Grażyna.) Są to wodne powstałe na rzece

Rozlewiska Drawy. Fot. Z. Tomczak

Do największych jezior na terenie gminy należą: jeziora: Adamowo i Grażyna (216,0 ha) i Trzebuń (136,0 ha). Istnieją także inne mniejsze jeziora, a mianowicie:

- Dominikowo - Duże o powierzchni 71,0 ha,
- Pańskie o powierzchni 44,9 ha
- Piaseczno o powierzchni 38,5 ha,
- Karpino o powierzchni 28,5 ha,
- Środkowe o powierzchni 22,5 ha,
- Krzywy Róg o powierzchni 16,0 ha,
- Chomętowskie o powierzchni 12,5 ha,
- Nowa Korytnica o powierzchni 97,5 ha,
- Czarne Zdanowskie o powierzchni 8,6 ha, a także
- Żółwińskie o powierzchni 8,5 ha.

2.2.5 Klimat

Obszar miasta i gminy Drawno położony jest w strefie przenikania się wpływów powietrza polarnego, arktycznego i zwrotnikowego. Jest to strefa klimatu umiarkowanego, przejściowego środkowej Europy, którego charakterystyczną cechą jest przejściowość, zmienność i kontrastowość.

Klimat obszaru gminy należy do umiarkowanych, o przewadze wiatrów zachodnich, południowo zachodnich. Z uwagi na bliskość i zasobność zbiorników wodnych oraz dużą powierzchnię lasów charakteryzuje się dużą wilgotnością powietrza. Na terenie gminy występują liczne jeziora, przepływa tu wiele małych rzek i cieków wodnych, które nie stwarzają jednak zagrożenia powodziowego

Układ temperatur w gminie jest dość ściśle związany z hipsometrią terenu i nieco różni się w obrębie ww. krain geograficznych. Są to różnice jednak niewielkie i zostały uśrednione dla części Równiny Drawskiej i Pojezierza Wałeckiego (A. Woś 1999). Przeciętna roczna temperatura z wielolecia na tym terenie wynosi ok. 7,0 - 7,3 °C, przy przeciętnej temp. miesiąca najcieplejszego (lipiec) od 16,3 do 16,9 °C, a najchłodniejszego (styczeń) ok. – 1,5 °C. Przeciętna temperatura okresu maj – lipiec mieści się w przedziale 13,7-14,7 °C

W Drawnie pogoda potrafi być zupełnie inna, niż wewnątrz pobliskiego kompleksu leśnego Puszczy Drawskiej, czy w okolicach Recza gdzie jest np. większa częstotliwość burz.

Znaczny wpływ na lokalny klimat gminy Drawno mają rozległe kompleksy leśne Puszczy Drawskiej. Na obszarach leśnych zimą śnieg leży znacznie dłużej, a drogi są trudniej przejezdne, niż na terenach rolniczych odległych o zaledwie kilkanaście kilometrów. Wyraźne zmiany mikroklimatu zachodzą także w obrębie dolin rzecznych.

2.2.6 Lasy i tereny zieleni

Lasy i grunty leśne zajmują 21596,63 ha. tj. 67,3 % powierzchni gminy. Jest to wynik znacznie powyżej średniej krajowej i wojewódzkiej.

Obszar gminy znajduje się w zarządzie dwóch Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych oraz w zarządzie DPN (lasy w dolinie Drawy poniżej jez. Dubie):

RDLP Szczecin:

- Nadleśnictwo Drawno (większość lasów gminy)
- Nadleśnictwo Głusko (pomiędzy Korytnicą a wschodnią granicą gminy)
- Nadleśnictwo Bierzwnik niewielkie fragmenty lasów przy pld-zach granicy RDLP Szczecinek
- Nadleśnictwo Kalisz Pomorski

Lasy gminy Drawno występują w dużych kompleksach. Dominującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Tworzy leśne zbiorowiska zastępcze z drzewostanem iglastym. W wyniku uprawy sosny na siedliskach dąbrów lub buczyn wykształcają się specyficzne ekosystemy leśne. Dominują one pod względem zajmowanej powierzchni wśród lasów gminy i mogą mieć rozmaity charakter. Często są sośniny podszyte zwartym kobiercem traw np. śmiałka pogiętego lub trzcinnika piaskowego, a nawet traw łąkowych.

Nie brakuje także cenniejszych zbiorowisk leśnych. Występują kompleksy buczyn (w dolinie Drawy i na zachód od niej), na zabagnionych siedliskach przy brzegach jezior i nad rzekami występują lasy olszowe, wykazujące zmienność od typowych łągów olszowych na terasach rzecznych po bagienne, kępowe olsy, spotykane czasem przy jeziorach. Niewielką powierzchnię zajmują grądy.

Istotną rolę odgrywają lasy ochronne o charakterze wodochronnym:

- wzdłuż Drawy, powyżej granic DPN, wzdłuż jez. Grażyna i jez. Adamowo;
- wzdłuż rynny Jezior Dominikowskich;
- wzdłuż Korytnicy wraz z jez. Nowa Korytnica;
- wzdłuż rynien terenowych i istniejących w nich ciągów torfowisk, nawet zdegradowanych. Rynny takie są ważnymi strukturami wpływającymi na kształtowanie się hydrologii wód podziemnych.

Ważną rolę w systemie ekologicznym gminy oprócz dość wysokiej lesistości, spełnia roślinność nieleśna, czyli zieleń śródpolna, zieleń parkowa, pałacowo-dworska oraz zieleń cmentarna.

Zadrzewienia śródpolne, szczególnie o charakterze pasowym, przydrożne i przywodne pełnią rolę migracyjnych korytarzy środowiskowych, urozmaicają krajobraz gminy, podnoszą walory estetyczno-krajobrazowe oraz spełniają na obszarach użytkowanych rolniczo funkcję zabezpieczającą przed procesami erozyjnymi i stepowaniem. Ponadto, regulują stosunki wodne i poprawiają lokalny agroklimat.

Na terenie gminy Drawno najistotniejsze kompleksy zadrzewień śródpolnych zlokalizowane są wzdłuż większości dróg, a także w rejonie oczek wodnych, cieków, rowów i miedz. W zadrzewieniach przeważają takie gatunki jak grusza, topole, wierzyby, kasztanowce, jesiony oraz olsze czarne, a także kruszyna pospolita, kalina koralowa. Istniejące już zadrzewienia i zakrzaczenia winny podlegać systematycznym pracom pielęgnacyjnym i renowacji oraz w razie konieczności rozbudowie. Zieleń cmentarna stanowi uzupełnienie roślinności na terenie gminy.

Teren gminy charakteryzuje się małym zróżnicowaniem zieleni pałacowo - dworskiej. Do parków wpisanych do rejestru zabytków dworsko – pałacowych należy zespół dworsko – parkowy z początków XIX w. w Świąciechowie. Wymieniony obiekt jest wartościowym elementem środowiska przyrodniczego, co wynika z jego naturalistycznego krajobrazowego charakteru. Został bowiem głównie założony na bazie roślinności naturalnej, głównie o charakterze łągowym lub grądowym.

Ponadto obiekty parkowe wyróżnić można także w Drawnie, Drawniku, Borowcu, Chomętowie, Podegrodziu, Sieniawie, Niemieńsku (wieś), Konotopie, Brzezinach (wokół Domu Pomocy Społecznej), w Rościnie, Świąciechowie.

W waloryzacji przyrodniczej gminy za najcenniejsze obiekty, zasługujące na szczególną uwagę uznano parki w Borowcu, Świąciechowie, Brzezinach, Niemieńsku (zamek), Barnimiu, Kielpinie i Drawniku.

2.2.7 Użytki rolne

Pod względem użytkowania terenu omawiana gmina zalicza się do obszaru rolniczoleśnego, gdzie funkcjami wiodącymi gminy są rolnictwo, leśnictwo oraz turystyka i wypoczynek. Taki sposób użytkowania gruntów, przy niewielkiej ilości przemysłu na obszarze gminy, sprzyja rozwojowi agroturystyki oraz turystyki wiejskiej. Ogólną strukturę użytkowania gruntów na terenie Gminy Drawno prezentuje poniższa tabela.

Struktura agrarna gminy Drawno [ha]

Rodzaje gruntów	Pow.ewidencyjna (ha)	(%)
Użytki rolne	7.313	22,78
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	22.184	69,11
Grunty zabudowane i zurbanizowane	708	2,21
Grunty pod wodami	822	2,56
Użytki ekologiczne	89	0,28
Nieużytki	962	2,99
Tereny różne	22	0,07
Powierzchnia ogólna	32.100	100,00

Użytki rolne zajmują 7,3 tys. ha i stanowią 22,78 % wszystkich ziem w gminie. Są to gleby urodzajne, co przy korzystnych elementach środowiska agroprzyrodniczego klasyfikuje gminę jako obszar o dobrej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Zróżnicowanie środowiska glebowego pod względem potencjału produkcyjnego i ekologicznej różnorodności ekosystemów polnych odzwierciedlają kompleksy glebowo-rolnicze, stanowiące swoiste rodzaje siedlisk polnych.

2. 3 Walory krajobrazowe i przyrodnicze obiekty chronione

2.3.1 Ochrona przyrody

Gmina Drawno jest gminą rolno - leśną o przewadze terenów zalesionych. Najcenniejsze siedliska fauny w gminie związane są z terenami podmokłymi - jeziorami, torfowiskami, łąkami, które osadzone w sąsiedztwie pól uprawnych zapewniają dobrą bazę żerową. Występują tu gatunki zarówno, które preferują tereny o strukturze mozaikowej polno - leśnej jak i gatunki wymagające dużych kompleksów leśnych. Punktem wyjścia dla scharakteryzowania fauny gminy Drawno są opracowania wykonane dla terenu DPN wraz z

otuliną. Charakterystyczna dla Drawieńskiego Parku Narodowego jest łatwość zobaczenia bielika, rybołowa, kormorana, nurogęsi, gągoła, czy śladów żerowania bobra. Na ugorach w okolicy Jażwin odnotowano bardzo rzadkiego węża, gniewosza.

Ichthiofaunę Drawy cechuje wyjątkowa różnorodność oraz udział ryb o wysokich wymaganiach środowiskowych. Nie została ona dotknięta przez procesy degradacyjne w tak dużym stopniu, jak w innych polskich rzekach. Obok gatunków skrajnie zagrożonych, ginących minoga rzeczno i strumieniowego, troci wędrowniej i certy, zachowały się tu jeszcze liczne i stosunkowo stabilne populacje gatunków rzadkich w skali kraju - pstrąga potokowego, lipienia, strzebli potokowej i głowacza białopłetwego. W jeziorach zachowały się populacje rzadkich gatunków – bardzo rzadkiej w Polsce troci jezirowej oraz coraz rzadszych w kraju sielawy i siei.”

Do najcenniejszych gatunków ptaków należą: bocian czarny, tracz nurogęś, kania czarna, kania ruda, bielik, orlik krzykliwy, rybołów, jarząbek, puchacz i włochatka. Inne występujące tu gatunki rzadkie lub zagrożone w skali regionalnej, o wyspowym charakterze występowania, powiązane z zanikającymi typami ekosystemów to między innymi: kormoran, gągoł, trzmielojad, krogulec, kobuz, derkacz, żuraw, kszczyk, samotnik, siniak, zimorodek, krętogłów, dzięcioł zielony, dzięcioł średni, pliszka górską, strumieniówka, zniczek, srokosz, czyż, krzyżodziób świerkowy i inne.

Spośród ssaków liczne są jelenie, sarny, dziki, lisy i zające. Populacja jeleni szczególnie liczna bywa jesienią i zimą, kiedy schodzą się one na teren Parku w poszukiwaniu spokoju. Niemal wszędzie widoczne są ślady działalności bobrów. Herbowe zwierzę Parku, wydra, jest pospolita, lecz bardzo trudna do zobaczenia. Faunę ssaków uzupełniają ryjówki, gryzonie, 8 gatunków nietoperzy, jeże i drobne drapieżniki (m. in. oba gatunki kun, tchórz, gronostaj, borsuk). Sporadycznie zdarza się zachodzenie na teren DPN: łosia, daniela, wilka, a nawet żubra, pochodzących z żyjących w sąsiedztwie populacji.

Na obszarze gminy Drawno ustanowione są następujące formy ochrony środowiska przyrodniczego (w oparciu o ustawy: o ochronie przyrody, o lasach, o ochronie dóbr kultury):

- park narodowy
- rezerваты przyrody
- pomniki przyrody
- użytki ekologiczne
- obszary chronionego krajobrazu
- zespoły przyrodniczo – krajobrazowe

➤ **Park Narodowy**

Drawieński Park Narodowy – Park utworzony został decyzją Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10.04.1990 roku w sprawie utworzenia Drawieńskiego Parku Narodowego (Dz.U. nr 26, poz.151). Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 1996 roku (Dz.U. Nr 4, poz. 28) nastąpiło powiększenie parku i utworzenie wokół niego otuliny. Kolejne Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 roku (Dz. U. Nr.156, poz. 1021) powiększyło granicę parku oraz poprawiło błędy w naliczaniu powierzchni. Aktualnie powierzchnia Drawieńskiego Parku Narodowego w granicach wynosi 11 441,34 ha, a w zarządzie 11 107,58 ha. Powierzchnia otuliny 35 267 ha. Teren parku oparty jest o rozwidlenie rzeki Drawy i Płocicznej wraz z otaczającymi je borami sosnowymi. Koryta obu rzek tworzą meandrujące zakola. Na terenie parku ochronie podlegają wszystkie składniki przyrody ożywionej i nieożywionej.

Na terenie gminy Drawno znajduje się fragment parku, który zajmuje powierzchnię 1 903,42 ha. Jest to część parku obejmująca odcinek doliny rzeki Drawy od jeziora Dubie w Drawnie do lasów między szosami Zatom – Radęcin i Bogdanka – Głusko.

➤ **Rezerwaty przyrody**

Na obszarze istnieje obecnie jeden obszar objęty ochroną rezerwatową (poza obszarami rezerwatowymi ochrony ścisłej wewnątrz DPN). Jest to „Torfowisko Konotop” zatwierdzone przez Wojewodę Zachodniopomorskiego dnia 3 sierpnia 2007r. Posiada on powierzchnię 51,97 ha położony w obrębie ewidencyjnym Wygon, Zatom i Barnimie w gminie Drawno i Bierzwnik, powiat choszczeński, województwo zachodniopomorskie.

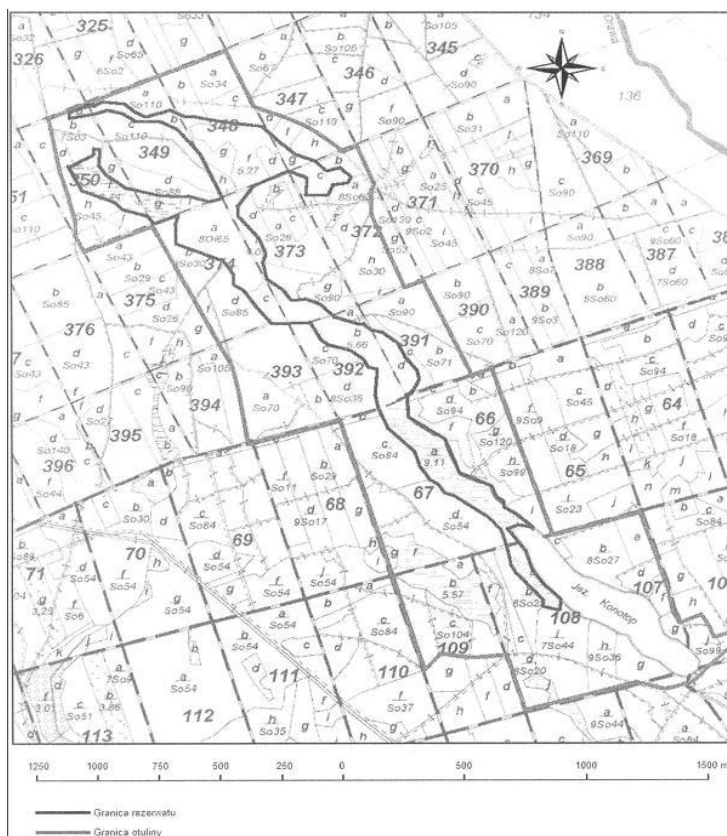
Ponadto dla rezerwatu wyznaczono otulinę o powierzchni 229,87 ha, położoną w gminie Drawno i Bierzwnik, powiat choszczeński, w województwie zachodniopomorskim.

Rezerwat znajduje się na gruntach będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Bierzwnik,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Drawno,
- Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Gorzowie Wielkopolskim.

Mapę obrazującą obszar rezerwatu przedstawiono poniżej:

źródło: Rozporządzenie Wojewody Zachodniopomorskiego nr 45/2007 – Torfowisko Konotop

Na terenie gminy zlokalizowano również inne 2 obszary o walorach kwalifikujących do utworzenia obiektów o takim statusie. Są to obiekty; „Jezioro Czarne Zdanowskie” i „Jezioro Piaseczno”. W związku z długotrwałą procedurą powoływania rezerwatu do ochrony tych obszarów przewiduje się narzędzia z zakresu gospodarki przestrzennej oraz małe formy ochrony przyrody takie jak użytki ekologiczne.

➤ **Pomniki przyrody**

Jedną z form ochrony przyrody stanowią pomniki przyrody objęte ochroną pomnikową, mogą to być elementy przyrody ożywionej (drzewa) jak również elementy przyrody nieożywionej np. głazy.

W gminie Drawno dotychczas ustanowiono pomnikami przyrody zarówno drzewa pojedyncze, grupy drzew jak i głazy narzutowe. Pomniki przyrody przedstawia poniższa tabela:

Nazwa gatunkowa	Ilość [szt.], [ha]	Lokalizacja
dąb szypułkowy, ok.300 lat	1	Borowiec
dąb szypułkowy, ok.400 lat	1	Konotop
lipa drobnolistna, ok.150 lat	1	Prostynia
wiąz pospolity, ok.200 lat	1	Kiełpino
świerk pospolity	1	Konotop
dąb bezszypułkowy	1	Święciechów
dąb bezszypułkowy	1	Święciechów
dąb bezszypułkowy	1	Święciechów
dąb bezszypułkowy	1	Święciechów
dąb bezszypułkowy	1	Święciechów
buk	1	Święciechów
buk	1	Święciechów
dąb bezszypułkowy	1	Święciechów
wiąz szypułkowy	1	Drawno
dęby szypułkowe, po ok.300 lat	3	Borowiec
dęby szypułkowe, po ok.400 lat	4	Kiełpino
dęby szypułkowe, ok. 450 lat	3	Międzybór
głaz narzutowy	1	Święciechów-łąka
głaz narzutowy	1	Barnimie
Lipa drobnolistna „Lipa kochanków”	1	Rościn
Dąb bezszypułkowy	1	Rościn
Dąb bezszypułkowy	1	Rościn
Dąb bezszypułkowy	1	Rościn
Dąb bezszypułkowy	1	Podegrodzie
Buk zwyczajny	1	Podegrodzie
Buk purpurowy	1	Podegrodzie
Lipa drobnolistna	1	Podegrodzie

Dąb bezszypułkowy	1	Podegrodzie
Dąb bezszypułkowy	1	Barnimie
Jesion wyniosły	1	Barnimie
Sosna zwyczajna	1	Barnimie
Dąb bezszypułkowy	1	Brzeziny
Dąb bezszypułkowy	1	Kiełpino
Wiąz górski	2	Kiełpino
Dąb bezszypułkowy	4	Kiełpino
Dąb bezszypułkowy	1	Nowa Korytnica
Dąb bezszypułkowy	1	Nowa Korytnica
Klon zwyczajny „Klon Solorzy”	1	Zatom – droga gminna z Zatomia do Barnimia

Zródło: Starostwo Powiatowe w Choszczynie

➤ Użytki ekologiczne

Na terenie gminy znajduje się 17 użytków ekologicznych powołanych na podstawie rozporządzeń Wojewody Gorzowskiego nr 9 z dnia 28.08.1995 oraz nr 14 z dnia 10.12.1998 r. oraz Uchwał Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 18 lutego 2008 r.

Użytki ekologiczne gminy to:

- **użytek ekologiczny „Bagno Hassena”** – powierzchnia 9,26 ha, utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 9/95 Woj. Gorzowskiego z dnia 28 sierpnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 6, poz. 58),
- **użytek ekologiczny „Gack II”** – powierzchnia 4,16 ha, utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 9/95 Woj. Gorzowskiego z dnia 28 sierpnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 6, poz. 58),
- **użytek ekologiczny „Gack I”** – powierzchnia 13,62 ha, utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 9/95 Woj. Gorzowskiego z dnia 28 sierpnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 6, poz. 58),
- **użytek ekologiczny „Parszywe Bagno I”** – powierzchnia 2,76 ha, utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 9/95 Woj. Gorzowskiego z dnia 28 sierpnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 6, poz. 58),
- **użytek ekologiczny „Parszywe Bagno II”** – powierzchnia 2,01 ha, utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 9/95 Woj. Gorzowskiego z dnia 28 sierpnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 6, poz. 58),

- **użytek ekologiczny „Parszywe Bagno II”** – powierzchnia 2,58 ha, utworzony na podstawie Uchwały Nr XIV/92/2008 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 18 lutego 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 39/2008),
- **użytek ekologiczny „Długie Bagno”** – powierzchnia 8,73 ha, utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 9/95 Woj. Gorzowskiego z dnia 28 sierpnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 6, poz. 58),
- **użytek ekologiczny „Brzozowe Bagna”** – powierzchnia 6,59 ha, utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 9/95 Woj. Gorzowskiego z dnia 28 sierpnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 6, poz. 58),
- **użytek ekologiczny „Gack III”** – powierzchnia 2,84 ha, utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 9/95 Woj. Gorzowskiego z dnia 28 sierpnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 6, poz. 58),
- **użytek ekologiczny „Bagno nad Pańskim”** – powierzchnia 0,91 ha, utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr14/98 Wojewody Gorzowskiego z dnia 14 grudnia1998r. (Dz. Urz. Nr 20, poz. 268),
- **użytek ekologiczny „Błądno”** –powierzchnia 6,96 ha, utworzony na podstawie Uchwały Nr XIV/92/2008 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 18 lutego 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 39/2008),
- **użytek ekologiczny „Grązelowe starorzecze”** – powierzchnia 2,21 ha, utworzony na podstawie Uchwały Nr XIV/92/2008 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 18 lutego 2008r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 39/2008),
- **użytek ekologiczny „Żółwińskie Bagno”** – powierzchnia 11,47 ha, utworzony na podstawie Uchwały Nr XIV/92/2008 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 18 lutego 2008r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 39/2008),
- **użytek ekologiczny „Martwy Bór”** – powierzchnia 1,65 ha, utworzony na podstawie Uchwały Nr XIV/92/2008 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 18 lutego 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 39/2008),
- **użytek ekologiczny „Krzywe Bagno I”** – powierzchnia 3,86 ha, utworzony na podstawie Uchwały Nr XIV/92/2008 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 18 lutego 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 39/2008),
- **użytek ekologiczny „Krzywe Bagno II”** - utworzony na podstawie Uchwały Nr XIV/92/2008 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 18 lutego 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 39/2008),
- **użytek ekologiczny „Torfowisko Jązwiny”** – powierzchnia 8,26 ha, utworzony na podstawie Uchwały Nr XIV/92/2008 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 18 lutego 2008r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 39/2008).

Zgodnie z „Waloryzacją przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” na terenie Gminy Drawno znajduje się 17 potencjalnych użytków ekologicznych, które mogą być w przyszłości utworzone, tj. „Zielonoświątkowe Bagno”, „Jelenie Bagno”, „Torfowisko Kumań”, „Martwy Bór”, „Rynna Rogoźnicka”, „Rynna Rogoźnicka I”, „Rynna Rogoźnicka II”, „Bagno Wesółych Wariatów”, „Brzozowe Trzęsawisko”, „Chomętowska Góra”, „Tarniny”, „Krzywy Róg”, „Bagno Kumaków”, „Stare Torfowisko”, „Łabędziec”, „Polne Bagno k. Święciechowa” oraz „Rościńskie Bagno”.

➤ **Obszary chronionego krajobrazu**

Na obszarze gminy Drawno położone są częściowo trzy obszary chronionego krajobrazu: „Choszczno – Drawno”, „Bierzwnik” i „Korytnica rzeka” wyznaczone na mocy rozporządzenia wojewody gorzowskiego (rozp nr 12 z 24.11.98, Dz. Urz: Nr 20 poz.266) i jeden powołany uchwałą Miasta i Gminy Drawno, OchK „Dominikowo - Niemieńsko” (Uchwała Rady Miasta i Gminy z 22.12.2000). Są to:

„**OChK Choszczno – Drawno**” – łączna powierzchnia wynosi 22 500 ha w tym w gminie Drawno 6707 ha. Obejmuje jezioro Dominikowskie, okolice Drawna z jeziorami drawieńskimi, lasy między Drawnem a Kiełpinem, wraz z jeziorem Piaseczno, cały kompleks Czarnych Gajów od Drawna po Lubieniów i Kraśnik, dolinę Drawy między Drawnem a Prostynią, rynnę. Na krajobraz tych terenów składają się głównie lasy borowe, przemieszane tereny rolnicze i leśne o różnym układzie siedlisk, obszary źródliskowe. Wschodnia część obejmuje fragment Puszczy Drawskiej.

„**OChK Bierzwnik**” – zajmuje powierzchnię 30,632 ha w tym 1312 ha w obrębie gminy – były teren OchK Puszczy Drawskiej; Celem ochrony są charakterystyczne cechy fizjograficzne oraz nieprzekształcone środowisko przyrodnicze. Zagrożenia dla obszaru to zainwestowanie i zabudowa otwartego krajobrazu polno leśnego, zalesianie łąk, zmiany stosunków wodnych – melioracje i regulacja w dolinach rzecznych, intensyfikacja rolnictwa, sukcesja na nieużytkowanych łąkach.

„**OChK Korytnica Rzeka**” – łączna powierzchnia wynosi 30 842 ha w tym w gminie Drawno 3572 ha. Położony jest na terenie Puszczy Drawskiej. Przedmiotem ochrony jest leśno – jeziorny krajobraz puszczy. Teren charakteryzuje się mozaiką rozproszonych wśród licznych lasów i jezior, mszarnych torfowisk. Główne zagrożenia to niewłaściwa gospodarka leśna i zabudowa letniskowa. Problemem jest nieposiadający przepławki jaz w Jaźwinach.

„**OChK Dominikowo – Niemieńsko**” - zajmuje powierzchnie około 5 755 ha. Położony jest częściowo na terenie Borów Dominikowskich i w południowej części Polany Drawskiej pomiędzy Drawieńskim Parkiem Narodowym, Choszcznem, Drawnem i rzeką Korytnicą. Celem ochrony jest zachowanie walorów krajobrazowych, kulturowych i przyrodniczych tego

terenu. Teren ten charakteryzuje się harmonicznym połączeniem rolniczego i leśnego użytkowania terenu. Występują na tym obszarze liczne gatunki flory ciepłolubnej. Teren słynie też z doskonale zachowanych, w skali regionu, alei przyrodniczych. Najistotniejsze zagrożenia dla tego obszaru to intensyfikacja rolnictwa, sukcesja na nieużytkowanych łąkach, nawożenie gnojowicą pól Polany Drawieńskiej oraz presja turystyczna na jeziora. Obszar ten został powołany do życia Uchwałą Rady Miejskiej w Drawnie nr XIX/128/2000 dnia 22 grudnia 2000r.

Dla Obszarów Chronionego Krajobrazu na terenie gminy najistotniejsze wyznaczone ograniczenia to:

1. ograniczenie lokalizowania zakładów przemysłowych lub innych inwestycji uciążliwych dla środowiska powodujących zniekształcenia środowiska, gleby wody, powietrza i roślinności;
2. ograniczenie lokalizowania ferm zwierzęcych o technologii bezściółkowej.

➤ **Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe**

Dotychczas w gminie Drawno nie funkcjonował żaden obiekt o tym statucie, jednak istnieje projekt objęcia tą formą ochrony terenów:

- ZPK-1 "Dolina Drawy" od Prostyni po ujście do jez. Grażyna,
- ZPK-2 „Żółwino” –kompleks obejmujący wypłycone jez. Żółwino wraz z łąkami i szuwarami,
- ZPK-3 „Jezioro Dominikowskie” w gminie obejmie jez. Dominikowo i jez. Szerokie z przyległymi terenami leśnymi,
- ZPK-4 „Nowa Korytnica” – dolina rzeki Korytnicy od mostu kolejowego przy Nowej Studnicy do jez. Nowa Korytnica wraz z jeziorem i otaczającymi je lasami,
- ZPK-5 „Sołtysi Most”, dolina Korytnicy poniżej Nowej Korytnicy.

➤ **Natura 2000**

Inny rodzaj ochrony na terenie gminy, stanowi Europejska Sieć Obszarów Chronionych zwanych siecią Natura 2000. Została ona powołana na mocy postanowień Dyrektywy 92/43/EWG (tzw. Siedliskowej lub Habitatowej), a wcześniej Dyrektywy 17/409/EWG (tzw. Ptasiej). W wymienionych Dyrektywach państwa członkowskie Unii Europejskiej zobowiązały się do utworzenia do końca 2004 roku sieci obszarów chronionych. Pojęcie oraz zasady tworzenia sieci NATURA 2000 wprowadza Dyrektywa Siedliskowa, jednak część unormowań (dotyczących zasad wybierania do ochrony siedlisk ważnych dla ptaków) jest także zawarta w Dyrektywie Ptasiej.

Polska jako kraj przystępujący do Unii Europejskiej, również wzięła udział w tym programie. W ramach procesu integracji z Unią Europejską została zobowiązana do wyznaczenia na swoim terytorium Sieci Natura 2000, do dnia akcesji do UE. W pracach przygotowawczych, w celu ochrony populacji awifauny wytypowano wstępnie na terenie Polski 141 obszarów specjalnej ochrony (OSO) oraz dla zachowania najcenniejszych „siedlisk Natura 2000” – 277 specjalnych obszarów ochrony (SOO). Zajmują one łącznie 17,6 % powierzchni kraju.

Na terenie Gminy Drawno z dniem 7 września 2007r. został powołany obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 na terenie Lasów Puszczy Drawy na obszarze 30726,5 ha. Ponadto zgłoszono do objęcia siecią Natura 2000 obszarów Uroczyska Puszczy Drawskiej (1) o powierzchni 65.513,70 ha oraz Jezioro Lubie i Dolinę Drawy (2) o powierzchni 11.170 ha.

1) Ostoja na Uroczyskach Puszczy Drawskiej obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego na równinie sandrowej, położonej w środkowym i dolnym biegu rzeki Drawy. W lasach dominują drzewostany sosnowe, jednak duży jest udział buczyn i dąbrów; niektóre ich płaty mają charakter zbliżony do naturalnego. W miejscach, gdzie teren jest pofałdowany, wzgórza osiągają wysokość do 121 m. Najcenniejszym przyrodniczo obszarem jest centralna część ostoi, położona w widłach rzek: Drawy i Płocicznej. Są tam liczne jeziora (największym z nich jest J. Ostrowieckie - 370 ha). W rzeźbie terenu odznaczają się meandry obu rzek, obramowane wysokimi skarpami.

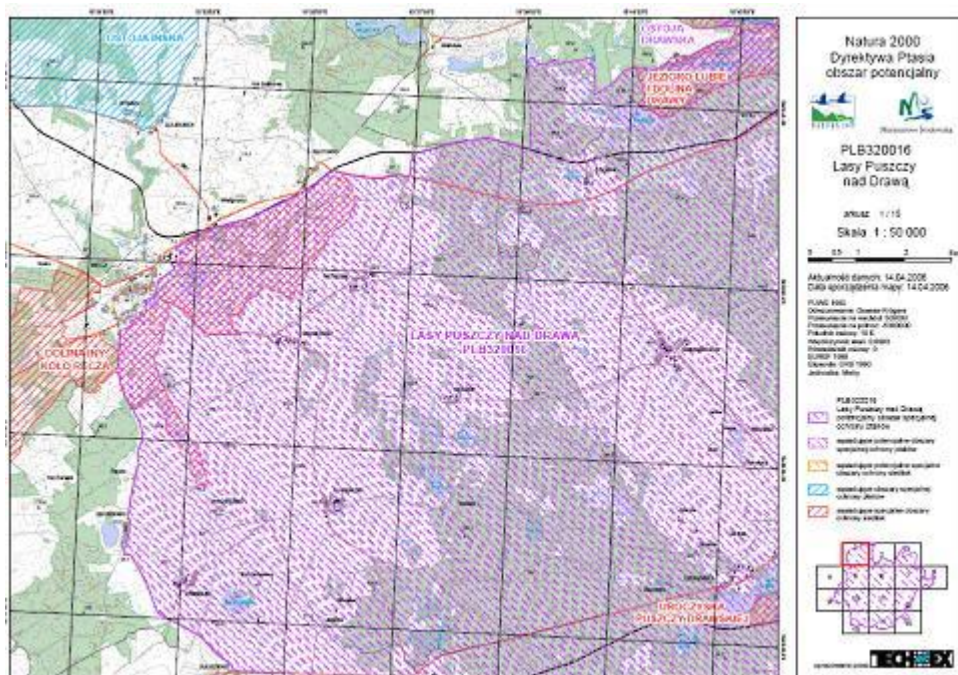
Charakterystyczną cechą tych rzek jest bystry prąd wywołany silnym spadkiem terenu. Ich koryta i doliny zachowały charakter zbliżony do naturalnego. Jeziora są zróżnicowane pod względem trofizmu wód, od dystroficznych przez mezotroficzne do eutroficznych.

Obszar obejmuje: Drawieński Park Narodowy (9 367,8 ha; 1990); 6 rezerwatów przyrody: Łasko (19,00 ha; 1964), Stary Załom (0,95 ha; 1966), Mszary Tuczyńskie (6,10 ha; 1988), Jezioro Łubówko (77,5 ha; 1991), Wyspa na jeziorze Bierzwnik (1,1 ha; 1977), Leśne Źródła (22,48 ha; 1998); fragmenty 7 obszarów chronionego krajobrazu: II OCK województwa lubuskiego (37260,8 ha, 1998), Puszcza nad Drawą (112 517 ha, 1998), Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy (36 326,1 ha; 1998), Korytnica Rzeka (3115 ha, 1998), Dominikowo-Niemieńsko (5 801,4 ha; 2000), Bierzwnik (28 176,8 ha; 1998), I OCK województwa lubuskiego (1652,4 ha); 18 użytków ekologicznych (252,65 ha).

Ok. 88% w zarządzie Lasów Państwowych - w lubuskim nadleśnictwa: Smolarz, Strzelce Krajeńskie; w zachodniopomorskim nadleśnictwa: Bierzwnik, Drawno, Głusko, Tuczo, Człopa, Biała; w wielkopolskim nadleśnictwo Krzyż. Pozostałe 12% mozaika własności ANR, pryw. i komunalnej, niewielkie fragmenty w zarządzie RZGW (Drawa) oraz WZMiUZ.

Poniżej pokazano na mapie fragment lasów Puszczy Drawskiej:

źródło: materiały własne Urzędu Miejskiego w Drawnie

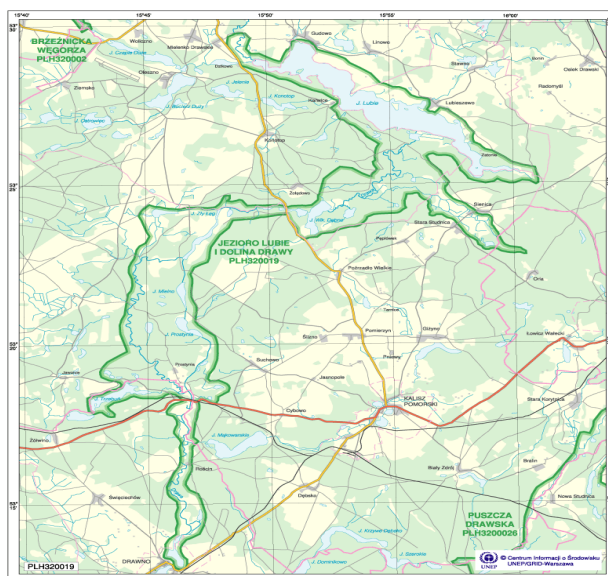
2) Obszar Jeziora Lubie i Doliny Drawy obejmuje jedno z największych jezior Pojezierza Drawskiego (1439 ha, 46 m głęb.), przez które przepływa Drawa oraz odcinek doliny Drawy i Starej Drawy poniżej jeziora, wraz z przyległymi łąkami i lasami, aż po jezioro Grażyna koło Drawna. W granicach obszaru znajdują się także: fragment doliny Studzienicy, z bardzo dobrze rozwiniętymi zjawiskami źródłkowymi oraz najlepiej w regionie wykształconymi płatami grądów, a także fragmenty Puszczy Drawskiej z rozproszonymi torfowiskami mszarnymi i jeziorkami dystroficznymi. Jezioro Lubie to jezioro sielawowe, ramienicowe, z reliktową fauną wodnych bezkręgowców. Nad brzegiem kwaśne buczyny. Do bardzo cennych obiektów należy projektowany od dawna rezerwat źródłkowy "Lubieszewo" na zboczu wzniesień morenowych nad jeziorem. W lasach rozproszone torfowiska przejściowe i jeziorka dystroficzne z płem mszarnym (jez. Okoń - projektowany rezerwat). Dolina Drawy poniżej jeziora jest żłobiona w piaskach sandrowych, porośnięta lasami Puszczy Drawskiej. Brzegi rzeki urozmaicają przełomy i mielizny. Dolina jest wypełniona szuwarami, na linii rzeki jest tu eutroficznym jezior: Dębno Wielkie, Dębno Małe, Strunowo. Teren jest niezaludniony – to obszar poligonu wojskowego, jednak tylko na niewielkich fragmentach rzeka i jej dolina wchodzi w skład obiektów taktycznych. Na większej części do rzeki przylega szeroka strefa ochronna, izolująca od obszarów, gdzie odbywają się ćwiczenia. Bardzo malownicze jest koryto Starej Drawy. Przy rzece zachowały się stare drzewostany buczyn i dąbrów. W pobliżu doliny twarowodne jeziorka okolone szuwarami kłociowymi (jez. Za Dywizją, Margłowe, Borowo). Poniżej Prostyni rzeka płynie przez duże torfowisko niskie podścielone bardzo grubą warstwą gytii. w dolinie cenne łąki z groszkiem błotnym, ważna ostoja

derkacza. Ujście Drawy do jez. Grażyna to płytką delta z kompleksem szuwarów i roślinności wodnej, biotop wąsatki.

Obszar w większości nie jest chroniony. Częściowo na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Choszczno-Drawno (22 516 ha; 1998) i Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierze Drawskie (68 450 ha; 1975). Występuje dominacja własności Skarbu Państwa - Nadleśnictwa Drawno, Drawsko.

Poniżej przedstawiono mapę obrazującą Jezioro Lubie i Dolinę Drawy.

Źródło: materiały własne Urzędu Miejskiego w Drawnie

2.4 Turystyka i rekreacja

Na terenie gminy najistotniejszą funkcję w rozwoju infrastruktury związanej z turystyką odgrywa rzeka Drawa, Drawieński Park Narodowy wraz z otuliną.

Przez teren gminy przebiegają następujące szlaki turystyczne będące częścią sieci szlaków Drawieńskiego Parku Narodowego:

- **szlak kajakowy** od granic miasta w dół rzeki Drawy. Nazwany Szlakiem Jana Pawła II – „Śladami Papieża”. Długość ok. 58 km, na terenie DPN okres spływów ograniczono: od 15 marca do 1 lipca szlak zamknięty, w pozostałym okresie obowiązują ograniczenia. Trasa spływu została podzielona na 6 etapów:

- Drawno - biwak "Barnimie" (8,7 km)
- biwak "Barnimie" - biwak "Bogdanka" (8,4 km)
- biwak "Bogdanka" - biwak "Sitnica" (7,1 km)
- biwak "Sitnica" - biwak "Pstrąg" (5,3 km)
- biwak "Pstrąg" - biwak "Kamienna" (5,3 km)
- biwak "Kamienna" - Stare Osieczno (3,4 km)

• **szlaki piesze i rowerowe:**

- **czerwony** - im. S.Czarnieckiego - Drawno - Barnimie - Zatom - 14,3 km, szlak wiedzie wzdłuż Drawy, przez lasy Puszczy Drawskiej, fragmentami starym traktem zwanym Drogą Solną, na trasie piękne widoki nadrzeczne oraz ciekawe zabytki w Drawnie i Barnimiu.

- **niebieski** - Drawno- Dominikowo - Nowa Korytnica - 18,8 km, szlak prowadzi wzdłuż rynnny malowniczych, śródleśnych Jezior Dominikowskich, na trasie widoki nadjeziorne, ciekawy kościół w Dominikowie.

- **żółty** - dookoła jezior Drawieńskich - 13,8 km, szlak okrężny w kształcie ósemki, prowadzący wzdłuż jezior, nad którymi leży Drawno - Grażyna (Dubie Płn.) i Adamowo (Dubie Płd.).

- **niebieski** - Drawno - Roścín - Prostynia - 14,4 km, szlak wiedzie wzdłuż doliny Drawy, płynącej wśród rozległych łąk, na obrzeżu pofałdowanego terenu leśnego.

- **czerwony** - Zatom - Moczele - Głusko - 16,1 km, szlak biegnie wzdłuż zachodniego brzegu Drawy, przez jedne z najatrakcyjniejszych partii leśnych Puszczy Drawskiej, na trasie piękne krajobrazy nadrzeczne, ładne lasy bukowe, pomnikowe drzewa i olbrzymi głaz narzutowy zwany "Wydrzym Głazem".

- **czerwony** – Głusko – Podszkle – Stare Osieczno – 6,3 km, szlak biegnie wzdłuż Drawy i Płocicznej, na trasie ładne punkty widokowe, elektrownia wodna Kamienna – unikatowy zabytek techniki.

Dyrekcja Parku Narodowego administruje całorocznym punktem informacji turystycznej, utrzymuje przystań wodną w Drawnie i zajmuje się konserwacją i wytyczaniem szlaków turystycznych (wraz z polami biwakowymi w miejscowościach Drawnik, Barnimie i Bogdanka).

• **szlaki nordic walking:**

- turystyczny szlak Nordic Walking „Szlak Grażyna” przebiega wokół jeziora Grażyna w kształcie pętli, pokrywa się z żółtym szlakiem pieszym. Malowniczy szlak pieszy z ładnymi widokami nadjeziornymi, przebiega wśród pól, łąk i kompleksów leśnych Nadleśnictwa Drawno, z przejściem drewnianym mostem przez rzekę Drawę, ciekawe walory przyrodniczo-krajobrazowe. Długość 6,1 km

- turystyczny szlak Nordic Walking „Szlak Adamowo” przebiega wahadłowo nad jeziorem Adamowo przy północnym brzegu jeziora. Trasa wiedzie atrakcyjną promenadą nadjeziorną, w dalszej części urozmaiconą leśną ścieżką lasów Nadleśnictwa Drawno. Długość 7 km.

• **szlak konny „Drawno - Roścín”**

- szlak okrężny - gospodarstwo agroturystyczne „Cichy Zakątek” – jez. Grażyna – rzeka Drawa – Roścín – gospodarstwo agroturystyczne „Cichy Zakątek”,.. Długość 13,5 km

Turystyczny szlak konny „Drawno - Roścín” przebiega w północnej części gminy Drawno i wiedzie przez bardzo atrakcyjne i urozmaicone kompleksy leśne, wzdłuż brzegów rzeki Drawy, dwukrotnie przekraczając jej nurt.

➤ **Ruch turystyczny w gminie Drawno.**

Informacja na temat przepływu ruchu turystycznego w latach 2012- 2014 została zebrana na terenie gminy i DPN.

Z rozmów przeprowadzonych z gestorami branży turystycznej wynika, że na terenie gminy w ciągu letnich sezonów turystycznych przebywało ponad 50 000 turystów.

Z informacji uzyskanej z DPN wynika, że w roku 2012 na terenie parku na podstawie opłat pobieranych za wstęp i udostępnianie terenu Parku na rzece Drawie w granicach Parku przebywało 15 106 osób, a w miejscach biwakowania 9 219 osób, w 2013 – 15 401 osób (20 512 osobodni), a w miejscach biwakowania DPN – 8033 osób (11 122 osobodni), a w roku 2014 14 004 osób (19 419 osobodni), a w miejscach biwakowania DPN - 8 198 osób (8776 osobodni).

Miejsca biwakowe DPN:

Drawnik – 232 osoby, 234 osobodni

Barnimie – 1391 osób, 1408 osobodni

Bogdanka – 3307 osób, 3512 osobodni

Sitnica – 1370 osób/1417 osobodni

Pstrąg – 1227 osób, 1483 osobodni

Kamienna – 671 osób, 722 osobodni

Wielkość ruchu turystycznego w roku 2015 w odniesieniu do roku 2012, 2013 i 2014 nieznacznie wzrosła.

W Drawieńskim Parku Narodowym można biwakować tylko na wyznaczonych do tego celu miejscach. Park dysponuje 6 miejscami biwakowymi usytuowanymi wzdłuż szlaku wodnego.

Do DPN należą następujące miejsca biwakowe:

- Drawnik (pojemność turystyczna 50 osób/dobę), sposób udostępnienia: cały rok, całą dobę
- Barnimie (60 osób/dobę), sposób udostępnienia: cały rok, całą dobę
- Bogdanka (200 osób/dobę), sposób udostępnienia: cały rok, całą dobę
- Sitnica (80 osób/dobę), sposób udostępnienia: cały rok, całą dobę
- Pstrąg (200 osób/dobę), sposób udostępnienia: cały rok, całą dobę
- Kamienna (60 osób/dobę), sposób udostępnienia: cały rok, całą dobę

Baza noclegowa w DPN nie uległa zmianie w odniesieniu do roku 2014.

Dyrekcja Parku Narodowego administruje całorocznym Punktem Informacji Turystycznej w Drawnie, Przystań Wodna i Punktem Informacyjnym w Głusku, zajmuje się konserwacją i wytyczaniem szlaków turystycznych wraz z polami biwakowymi.

➤ **Baza turystyczna i noclegowa na terenie gminy**

Baza noclegowa jest zróżnicowana pod względem standardu świadczonych usług. Znajdują się obiekty oferujące szeroki wachlarz usług i komfortowe warunki, jak i pola biwakowe świadczące podstawową usługę noclegową. Duża część obiektów skupia się na najatrakcyjniejszych terenach gminy pod względem turystycznym.

Do dyspozycji turystów są głównie kwatery i gospodarstwa agroturystyczne, domki kempingowe oraz pola i miejsca biwakowania.

1. Kwatery agroturystyczne, domki letniskowe, kwatery turystyczne – sumaryczna ilość miejsc noclegowych wynosi – 269 (zwiększyło się w 2014 r. o 10 miejsc)
2. Przyzagrodowe pola namiotowe – sumaryczna ilość miejsc noclegowych wynosi – 80
3. Pola namiotowe – sumaryczna ilość miejsc wynosi – 460
4. Domki kempingowe – sumaryczna ilość miejsc wynosi – 130
5. Karawaning – sumaryczna ilość miejsc wynosi – 15
6. Miejsca biwakowania – sumaryczna ilość miejsc wynosi – 1010
7. Miejsce odpoczynku - 100

Baza noclegowa w kwaterach agroturystycznych w roku 2014 uległa zwiększeniu o 10 miejsc. Zgłoszony został 1 obiekt noclegowy w miejscowości Zatom.

Pozostałe formy obiektów świadczących noclegi nie uległy zmianie.

Oprócz kwaterodawców na terenie gminy Drawno działają usługodawcy branży turystycznej, którzy zajmują się głównie organizacją spływów, wypożyczaniem kajaków i ich transportem.

Wszystkie informacje dotyczące bazy noclegowej, gastronomicznej, usługodawców branży turystycznej i atrakcji przyrodniczo-kulturowych znajdują się na stronie www.drawno.pl w zakładce turystyka i są na bieżąco aktualizowane.

Obsługa ruchu turystycznego w w/w zakresie odbywa się poprzez:

- udzielanie informacji bezpośredniej (w 2014 r. CIT odwiedziło ponad 3 500 osób),
- udzielanie informacji telefonicznej i mailowej,
- dystrybucja materiałów informacyjno – promocyjnych (w CIT ogólnodostępne są foldery, ulotki, mapki itp.),
- sprzedaż wydawnictw, książek, pamiątek, widokówek, map, albumów, gadżetów promocyjnych i przewodników.

➤ **Baza noclegowa na terenie Nadleśnictwa Drawno**

Baza noclegowa na terenie Nadleśnictwa Drawno mieści się na 4 miejscach biwakowania: Prostynia (60 osób/dobę), Drawa (30 osób/dobę), Kołki (30 osób/dobę), Dominikowo (240 osób/dobę) łącznie z ilością 360 miejsc oraz miejsce odpoczynku „Harcówka” z ilością 100 osób/dobę. W odniesieniu do lat poprzednich ilość miejsc nie uległa zmianie.

Pola są wynajmowane, a do utrzymania porządku i pobierania opłat upoważniony jest najemca.

Do Nadleśnictwa należy również kwatera myśliwska w Borowcu, która posiada 8 pokoi z 18 miejscami noclegowymi. Czynna jest w ciągu całego roku i ogólnie dostępna.

Do dyspozycji turystów zmotoryzowanych przygotowano 9 miejsc postojowych, w poszczególnych leśnictwach, które mieszczą się przy następujących drogach:

- leśnictwo Barnimie - 1 miejsce postoju zlokalizowane przy drodze Barnimie – Brzeziny i 1 na trasie Barnimie - osada Jelonek.
- leśnictwo Brzeziny - 2 miejsca postoju położone przy drodze Brzeziny - osada Jelonek.
- leśnictwo Dominikowo - 3 miejsca postoju usytuowane przy drodze Niemieńsko – Nowa Korytnica i 1 miejsce postoju położone przy drodze Dominikowo - Biały Zdrój.
- leśnictwo Międzybórz - 1 miejsce zlokalizowane przy drodze Niemieńsko - Nowa Korytnica.

➤ **Baza noclegowa na terenie Nadleśnictwa Głusko**

Nadleśnictwo dysponuje 3 miejscami biwakowymi, 13 miejscami postoju pojazdów i 1 miejscem odpoczynku przy osadzie leśnej Głusko. Ścieżki edukacyjne – długość 1,8 km przy Nadleśnictwie Głusko Ścieżki rowerowe – długość 14,4 km - Łęczynka Miejsca i pola biwakowe w obrębie gminy Drawno: Leśnictwo Korytnica - 40 osób na dobę i Leśnictwo Jaźwiny – 40 osób na dobę.

Wszystkie wyposażone są w małą infrastrukturę turystyczną (kosze na śmieci, ławki, wiaty, pomosty, miejsca na ognisko, WC).

➤ **Kąpieliska**

Miejsce wykorzystywane do kąpeli znajduje się nad jez. Adamowo. Funkcjonuje w okresie sezonu letniego od m-ca lipca do sierpnia, zabezpieczone jest przez 4 ratowników. Od miesiąca czerwca do września każdego roku raz w miesiącu pobierane są próbki wody w celu przebadania. Czynności te wykonywane są na jeziorze Adamowo w Drawnie i jeziorze

Dominikowskim Wielkim. Badania przeprowadza Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Choszczynie na zlecenie Urzędu Miejskiego w Drawnie.

W bezpośrednim sąsiedztwie kąpieliska nad jeziorem Adamowo znajduje się baza WOPR wraz z wyposażeniem i stadion miejski.

➤ **Publikacje promocyjno-informacyjne**

Aby turysta miał możliwość poznania Drawna i okolic, historii przygotowany został przewodnik po Drawnie i okolicach, zestaw kart pocztowych starego Drawna, publikacja albumowa gminy Drawno pt. „Ziemia Drawieńska na starej i nowej fotografii”.

Wykłady na temat historii Drawna znajdują się w publikacji książkowej pt. „700 Lat Drawna Studia i Materiały z Historii Miasta i Szlachty Nowomarchijsko -Zachodniopomorskiej” oraz ulotka z kalendarium Drawna i okolic.

Lokalna Organizacja Turystyczna Wokół Drawy wydała „Mini przewodnik po Drawnie i okolicach” oraz „Mapę atrakcji turystycznych”.

➤ **Działania promocyjno-informacyjne**

Gmina Drawno uczestniczy w targach turystycznych promujących gminę za pośrednictwem Zachodniopomorskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej i Urzędu Marszałkowskiego.

Należą do nich m.in.:

- Wiatr i Woda – Targi Sportów Wodnych i Rekreacji – Warszawa
- Międzynarodowe Targi Turystyczne ITB Berlin

Udział za pośrednictwem Urzędu Miejskiego w Drawnie i LOT Wokół Drawy w :

- Międzynarodowych Targach Szczecińskich „Piknik nad Odrą”

Udział za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Drawy i Lider Wałęcki:

- Gdańskie Targi Turystyki (m-c kwiecień)
- Międzynarodowe Targi Poznańskie TOUR SALON 2014

➤ **Informacja o sezonie letnim**

Informacja turystyczna w sezonie letnim czynna jest przez 7 dni w tygodniu (poniedziałek – piątek: 9.00-17.00, sobota – niedziela: 10.00-14.00). Ruch turystyczny obsługiwany jest przez 2 osoby (pracownik ds. promocji i turystyki i stażysta). Informacje udzielane są drogą bezpośrednią, telefoniczną oraz e-mailową.

Dominującą grupę wśród turystów zza granicy stanowią turyści z Niemiec, Holandii, Czech i Wielkiej Brytanii. Działalność każdej informacji turystycznej opiera się o dane, które są gromadzone, przetwarzane, aktualizowane i udostępniane. Najbardziej popularnym sposobem pozyskiwania informacji jest Internet.

➤ Informacja turystyczna

Centrum Informacji Turystycznej w „Spichlerzu” znajduje się na ul. Jeziornej 2 w Drawnie. Oznakowany jest znakiem „i”, co ułatwia identyfikację miejsca utożsamiając placówkę z przynależnością do systemu informacji turystycznej. Wewnątrz znajdują się gabloty informacyjne, regały z materiałami promocyjnymi oraz bezpłatny dostęp do internetu dla turystów. Na drugim piętrze znajduje się Galeria Pamiątek Ziemi Drawieńskiej.

W 2012 r. CIT w „Spichlerzu” poddało się certyfikacji Polskiego Systemu Informacji Turystycznej. Certyfikat przyznała Polska Organizacja Turystyczna, a CIT mógł się nim posługiwać do listopada 2014 r. W grudniu 2014 r. CIT poddało się ponownej certyfikacji i uzyskało ją do 2016 r.

Od 2013 roku LOT Wokół Drawy posiada MELEXA, który jest jednocześnie mobilnym punktem informacji turystycznej.

Drawno z lotu ptaka. Fot. Z. Tomczak

Gmina Drawno posiada ponad przeciętne walory środowiska przyrodniczego, które pozwalają na rozwój turystyki pieszej i wodnej.

W gminie na szeroką skalę rozwija się turystyka wiejska i agroturystyka. W obecnym okresie funkcjonuje ich 22 z ilością 269 miejsc noclegowych. Właściciele kwater prywatnych

prześcigają się w pomysłach i oryginalności tworząc miejsca noclegowe dla swoich gości. Oprócz kwater agroturystycznych turyści mają także do wyboru domki letniskowe i pola biwakowe. Przyjeżdżający w te strony turyści mają możliwość bezpośredniego poznania, podziwiania i czerpania przyjemności z piękna krajobrazu naturalnego, ciszy i spokoju. Coraz bogatszy jest wachlarz oferowanych usług turystycznych i coraz wyższy standard ich realizowania. Oprócz noclegu w miłej i domowej atmosferze, turyści mogą korzystać z dobrze wyposażonych terenów do rekreacji, by zagrać w tenisa, powędrować, rozpalić ognisko lub nastawić grilla. Wiele gospodarstw ma również place zabaw dla dzieci. Kwaterodawcy wypożyczają sprzęt pływający, rowery turystyczne oraz prowadzą naukę jazdy konnej.

Aby rozwijać turystykę, niezbędne jest jednak dalsze inwestowanie w istniejącą bazę turystyczną w celu podwyższenia jej standardu i ilości miejsc noclegowych (w tym dla klientów zagranicznych). Ponadto niezwykle ważnym elementem jest, aby powstała infrastruktura turystyczna obsługująca turystów przez cały rok, bez względu na warunki atmosferyczne.

Baza noclegowa ma przeważnie charakter prywatnych kwater, domków kempingowych i pól namiotowych. Dla grup zorganizowanych usługi kwaterunkowe świadczą także placówki szkolne.

Poniżej przedstawiono zestawienie bazy turystycznej w Gminie Drawno:

Lp.	Baza turystyczna gminy	ilość miejsc noclegowych	Krótki opis	kontakt
1.	Ośrodek Wypoczynkowy PZM Drawno – dojazd od ul. Kaliskiej	camping 102 miejsca	położony nad jeziorem Dubie ptn. (Grażyna) domki wyposażone są w pełny węzeł sanitarny i aneks kuchenny, wypożyczalnia sprzętu turystycznego: kajaki, łodzie, rowery wodne, rowery turystyczne, organizowanie spływów kajakowych, przewozy	tel. 608 490 820
2.	Stacja Wodna PTTK Drawno, ul. Kolejowa 9	domki campingowe 130 miejsc namioty 200 miejsc karawaningowych 15 miejsc	usługi hotelarskie, wypożyczalnia sprzętu turystycznego, organizowanie spływów, przewozy	tel. 95 768 21 55, 603 630 836
3.	Kwaterna agroturystyczna „Pod kasztanami” A. Moder, Zatom 36	7 miejsc	2 pokoje z łazienkami i kuchnią, ładny teren rekreacyjny, grill, ognisko	tel. 95 768 28 19
4.	Kwatery agroturystyczne „Binduga”, W. Albes, Zatom 46	pokoje 10 miejsc	Dom położony 13 km od Drawna, na skraju Parku Narodowego. 3 mieszkania z osobnymi wejściami dobrze wyposażone, o wyższym standardzie, ładny ogród, grill i ognisko. Spływy kajakowe.	tel. 660-342-848 www.zatom.eu e-mail: info@zatom.eu dariuszrohdee@op.pl

5.	Kwatery agroturystyczne „Gościniec” Halina Domagała, Zatom 11	pokoje 20 miejsc	Kwatery znajdują się w centrum Zatomia przy drodze łączącej Drawno z Dobiegiewem. W wolno stojącym budynku znajdują się osobne wejścia mieszczące we wnętrzu 5 pokoi czteroosobowych. Do dyspozycji gości: boisko do siatkówki, miejsce na grilla, ognisko, ogródek zabaw dla dzieci, suszarnia grzybów, oddzielny budynek zawiera świetlicę z kominkiem, wypożyczalnia rowerów (7), łodzi (2), w okresie zimowym na zamówienie kulig.	tel.95 768 2154 www.zatom.pl pensjonatzatom@op.pl
6.	Kwatery agroturystyczne, M. Domagała, Zatom 40a	pokoje 12 miejsc	5 pokoi dwu i czteroosobowych z łazienkami, osobne wejście, kuchnia z aneksem jadalnym (w pełni wyposażona), TV, miejsce na ognisko i grill, parking, suszarnia grzybów.	tel. 95-768-2154 pensjonatzatom@op.pl www.net.waw.pl/pensjonat/index.html www.republika.pl/zatompensjonat/index.html
7.	Samodzielny domek letniskowy "Pod lasem", Z. Cielecki, Zatom 33	6 miejsc	Samodzielny domek letniskowy z placem zabaw dla dzieci, ogrodzony. Jednorazowo może zamieszkać tu 6 osób (rodzina z dziećmi lub zaprzyjaźniona grupa): w sypialni są dwa dwuosobowe łóżka, w salonie rozkładana kanapa. W domku znajdują się dwie łazienki i aneks kuchenny. Ze słonecznego salonu prowadzi wyjście na taras i do ogrodu. Obiekt położony w obrębie DPN, w pobliżu las, rzeki, jeziora, wyprawy piesze, rowerowe, spływy kajakowe, grzybobranie, wędkowanie. Obiekt całoroczny; miejsce parkingowe, TV satelitarna, Internet, rowery, suszenie grzybów.	tel. 695 369 140 tel. 609 44 50 57 www.agenda-pro.pl podlasemzatom@tlen.pl eleic@gazeta.pl
8.	Kwatura agroturystyczna B. Winnicka, ul. Gościniec 9, Dominikowo	12 miejsc	samodzielny dom, 3 pokoje, kominek, kuchnia z aneksem jadalnym, łazienka, duży ogród, miejsce na grill i ognisko, plac zabaw dla dzieci, miejsce na gry sportowe, dojście do rz. Słopicy, bliskość jeziora Dominikowo	tel. 95 768 2244 tel. 885-111-940
9.	Drewniany Domek - domek letniskowy Małgorzata Świerczewska, ul. Leśna Polana 64 b Dominikowo 51	6 miejsc	3 pokoje, duży taras, ogrodzona posesja, kuchnia z aneksem jadalnym, duży ogród, łazienka, kominek, leżaki do opalania, miejsce na grilla i ognisko, plac zabaw dla dzieci, miejsce na gry, huśtawka, parking	tel. 500 699 839 www.domekdominikowo.dobrynocleg.pl

10.	Kwatera agroturystyczna i usługi transportowo-kajakowe, G. Dąbrowski, ul. Lipowa 39, Dominikowo	15 miejsc	Wypożyczalnia sprzętu pływającego i rowerów turystycznych, grill i ognisko, wypożyczanie sprzętu turystycznego, organizacja spływów kajakowych, transport kajaków oraz osób i sprzętu turystycznego wzdłuż trasy spływu ,możliwość wynajęcia ratownika przewodnika, zamówienia pieczonego świniaka, zamówienia wędzonych pstrągów, węgorzy, jesiotrów i innych (własna wędzarnia), catering	tel.95 768 2774 tel. 507 356 415
11.	Pole namiotowe, M. i L. Bonczek, ul. Zakamarek 16 Dominikowo	50 miejsc	Pole namiotowe położone nad jeziorem Dominikowo przy plaży. Wyposażenie: podłączenia prądu do przyczep campingowych, sanitariaty: męski i damski (WC + natryski), monitoring terenu	tel. 798 377 401
12.	Kwatera agroturystyczna, Elżbieta Nowakowska-Kuhl, Dominikowo, ul. Chata Rybacka 5	7 miejsc	Miejsce na ognisko i do grillowania, plac parkingowy	tel. 691 356 505
13.	Nad jeziorem "Grażyna", B. Buchajczyk, ul. Leśna 6, Drawno	10 miejsc	Miejsce na ognisko i do grillowania, plac parkingowy	tel. 95 768 2008 tel. 606 205 220
14.	Kwatera agroturystyczna, "Pod dębem", W. Frankowski , Dominikowo, ul. Brzozowa 15	20 miejsc	Miejsce na ognisko i do grillowania	tel. 95 768 2749
15.	Agroturystyka "Pyrlandia", L. Pyra, Zatom 30A	30 miejsc	Tenis,tenis stołowy, staw do wędkowania, miejsce na ognisko i do grillowania, plac parkingowy	tel. 506 199 890 www.pyrlandia.net e-mail: leszek@pyrlandia.net
16.	Przyzagrodowe pole namiotowe, A. Biegniewski, Barnimie 63	30 miejsc	Wieś znajduje się w granicach Drawieńskiego Parku Narodowego, pole znajduje się 50m od rzeki Drawy, ognisko i grill, miejsce zabaw dla dzieci, zadaszenie – wiata, WC, bieżąca zimna woda, prąd	tel. 95 768 2620
17.	Przyzagrodowe pole namiotowe, H. Strzelecki, Barnimie 62	50 miejsc	Brak danych	tel.95 768 2608

18.	Kwaterna myśliwska, Borowiec	18 miejsc	Cicha i spokojna okolica, wokół jeziora i lasy, możliwość wędkowania i grzybobrania, sąsiedztwo DPN, szlaki turystyczne piesze, kajakowe i konne	tel. 95 768 2412
19.	Gospodarstwo agroturystyczne „Kardasówka”, L. i T. Szafraniec, Drawno, Przysiekiercze 2	pokoje 14 miejsc	Obszar położony 2 km od Drawna i 1 km od rzeki Drawy. Do dyspozycji gości 3 pokoje 2-osobowe i 2 pokoje 4- osobowe oraz 2 łazienki na piętrach. Na parterze znajduje się pokój dzienny z kominkiem, sprzętem audiowizualnym, dobrze wyposażona kuchnia i ubikacja. Rekreacji fizycznej służy boisko do siatkówki, kometki, plac zabaw dla dzieci, możliwość wypożyczenia sprzętu sportowego, rowerów.	tel. 95 768 25 66 tel. 604 866 381 www.kardasowka.republika.pl
20.	Gospodarstwo agroturystyczne – K. J. Halec „Cichy Zakątek” kol. Kawczyn 1, Drawno	pokoje 16 miejsc	Położone jest ok. 2 km od Drawna, 4 pokoje z łazienkami 2, 3, 5 -osobowe. Miejscem wspólnych spotkań jest holl z barkiem oraz zapleczem kuchennym. Całodzienne wyżywienie z własnych produktów z gospodarstwa rolnego. Na terenie gospodarstwa istnieje możliwość skorzystania z grilla i ogniska, jazdy rowerem, gry w tenisa stołowego oraz boiska do piłki siatkowej.	tel. 605 183 628 tel. 667 381 686
21.	Pole namiotowe "Grażyna", J. Giziński, Drawno ul. Kolejowa 22,	50 miejsc	Ognisko, grill, dostęp do wody pitnej, kąpielisko,	tel. 95 768 2848 tel. 608 152 728
22.	"Super Wypoczynek" - pole namiotowe, usługi transportowo-kajakowe, B. Górski, ul. Kolejowa 6d/3 Drawno	100 miejsc	Duże drewniane stoły, wiaty, miejsca zadaszone, 2 punkty na ognisko wraz miejscami do siedzenia, umywalki, miejsce parkingowe na samochody, kontener sanitarny (natryski, umywalki, toalety), dostęp do energii elektr., spływy kajakowe, organizacja imprez integracyjnych, wypożyczalnia sprzętu pływającego, wycieczki łodzią desantową po jeziorze, catering	tel. kom. 507-73-83-51 (preferowany) 667 986 997 (tylko w sezonie 1.07- 31.08) 605 032 939 (awaryjny) www.fajnekajaki.pl e-mail: fajnekajaki@poczta.fm
23.	Usługi turystyczne S. Nowak, - Drawno, ul. Kwiatowa 9	pokoje 10 miejsc	usługi kwaterodawcze, wypożyczalnia sprzętu turystycznego, organizowanie spływów, przewozy, parking,	tel./fax 095/768 23 68, 608 112 655
24.	Kwaterna agroturystyczna – Przemysław Nowak	pokoje 30 miejsc	usługi kwaterodawcze, wypożyczalnia sprzętu turystycznego, organizowanie	tel. 692 271 295 lub 606 611 173 www.pogotowiekajakowe.pl

	Barnimie 74		spływów, przewozy	pogotowiekajakowe@wp.pl
25.	Kwaterna agroturystyczna - Dorota Nowak Barnimie 74	pokoje 30 miejsc	usługi kwaterydawcze, wypożyczalnia sprzętu turystycznego, organizowanie spływów, przewozy	tel. 692 271 295 lub 606 611 173 www.pogotowiekajakowe.pl pogotowiekajakowe@wp.pl
26.	Pole namiotowe - Jan Węgrowski, Przysiekiercze 1, Drawno,	60 miejsc	Pole namiotowe "Rozlewisko" położone jest 2 km od Drawna. Teren pola jest ogrodzony i przylega bezpośrednio do rozlewiska rzeki Drawy. Na naszym polu jednorazowo można rozstawić 30 i więcej namiotów. Miejsce na ognisko, stoły z ławkami, boisko do siatki i piłki nożnej, WC, dostęp do elektr.	tel. 694 123 037
27.	Gospodarstwo agroturystyczne, B. Radek, Kępa 1, Drawno		Brak danych.	tel. 95 766 1687
28.	Szkoła Podstawowa im. S. Żeromskiego w Drawnie, ul. Szkolna 25	50 miejsc	Zapraszamy grupy zorganizowane: kolonie, obozy i itp. Do dyspozycji: halę sportową, boisko do gry w koszykówkę i piłkę nożną, przystań żeglarską, siłownię, szatnię wyposażoną w toalety i natryski	tel. 95 768 2140
29.	Obiekt noclegowy turystyczny, M. Domagała, Roścín	15 miejsc	Miejscowość Roścín położona jest 5 km od Drawna. Wolno stojący budynek, 100 m od rzeki Drawy i lasu, parking, miejsce na ognisko i grilla, kuchnia z aneksem jadalnym w pełni wyposażonym, łazienka, TV	tel.: 723-028-334 e-mail: roscin@op.pl
30.	Agroturystyka "PAŁACYK nad DRAWA", A. Izydorzycy, Podegrodzie2	11 miejsc	Obiekt sąsiadujący z rzeką Drawą i Drawieńskim Parkiem Narodowym w maleńkiej osadzie Podegrodzie, małe ZOO, blisko 2 -hektarowy park z zarybionym stawem oraz niewielkie gospodarstwo ekologiczne, śniadanie, rowery, jazda konna dla dzieci, zarybiony staw, grill, salon bilardowy	tel.508 113 039 lub 514 628 999 e-mail: palac.podegrodzie@prokonto.pl
31.	Kwaterna turystyczna "Potrawy znad Drawy" K. Kowanek, Zatom 35b	4 miejsca	Obiekt całoroczny, dwa pokoje dwuosobowe z łazienką i WC, wypożyczalnia rowerów, stołówka	tel. 883 663 657
32.	Kwaterna agroturystyczna, „Bohdanka”, J. Bohdan, Barnimie 1	5 miejsc	Obiekt całoroczny, parking, miejsce na grilla i ognisko, aneks kuchenny w pełni wyposażony, wypożyczalnia rowerów	Tel. 731005 833 joannabohdan@onet.pl
33.	Kwaterna agroturystyczna, J. Domagała, Zatom 11a	15 miejsc	pokoje z łazienkami, kuchnia z aneksem jadalnym w pełni wyposażona, TV, możliwość całodziennego wyżywienia,	Tel. 691 136 574

			suszarnia do grzybów, obiekt całoroczny, boisko do siatkówki, tenis stołowy, pokój zabaw dla dzieci. parking	
34.	Przyzagrodowe pole namiotowe, B. Kinert, Barnimie ul. Polna 8, Drawno	50 miejsc	Obiekt sezonowany	
35.	Kwaterna turystyczna, usługi transportowo-kajakowe, J. Matyjaszek, Drawno Ul. Piaskowa 10	18 miejsc	18 miejsc noclegowych (3 osobne kwatery - łącznie 6 pokoi położone w Drawnie 300m od jeziora Adamowo i 200m od kompleksu leśnego. W każdej kwaterze: aneksy kuchenne, telewizory, łazienki, bezpłatny internet	tel.95 768 2007 tel. 693 088 140 www.wypoczynekdrawno.republika.pl e-mail: janusz.matyjaszek@poczta.fm
36.	Drawnik nad Drawą, J. Osińska, Drawnik 2, Drawno	15 miejsc	Pokoje z łazienkami, kuchnia i szpizarnia do dyspozycji, 2 tarasy, TV, wypożyczenie rowerów, ognisko i grill, hamak, rakiety do badmintona, piłki, organizacja spływów kajakowych	tel. 725 285 086 e-mail: drawniknaddrawa@wp.pl www.drawniknaddrawa.pl
37.	Domki letniskowe, usługi transportowo-kajakowe, H. Kojalowicz, Drawno ul. Energetyków 14b	12 miejsc	Domki położone są na ogrodzonej działce z parkingiem, położonej bezpośrednio nad jeziorem Grażyna - Dubie Północne. Z tarasów domków rozlega się piękny widok na jezioro. W środku znajduje się salon z aneksem kuchennym (w pełni wyposażonym) , dwie sypialnie, łazienka. Domek idealny na rodzinny wypoczynek.	tel. 608490820 www.drawakajaki.home.pl www.kajak.za.pl e-mail: pluskdrawa@vp.pl
38.	ALIBI Grzegorz Lisiecki, ul. Szkolna 9, Drawno	24 miejsca	24 miejsca noclegowe. Wszystkie pokoje są czteroosobowe, z łazienkami , TV i dostępem do Internetu. Dodatkowo piękny taras z widokiem na jezioro. Dla dzieci: plac zabaw, huśtawka, piaskownica. Miejsce parkingowe na terenie obiektu i przed obiektem. Organizacja spływów kajakowych, Pizzeria & Restauracja, pełne wyżywienie: śniadania, obiady, kolacje, catering oraz imprezy okolicznościowe.	rezerwacja pokoi: 602 738 267 pizzeria & restauracja: 604 077 813 email: kontakt@pensjonat-alibi-drawno.pl www.pensjonat-alibi-drawno.pl
39.	Leśne miejsca biwakowe Nadleśnictwa Drawno - ul. Kaliska 5	360 miejsc biwakowania 100 miejsc odpoczynku	Teren gminy, miejsca biwakowania: Prostyń, Drawa, Kołki, Dpminikowo i Harcówka" nad j. Adamowo w Drawnie	tel./fax 095/768 20 4, drawno@lasy.szczecin.pl

40.	Miejsca biwakowe Drawieńskiego Parku Narodowego-Drawno, ul. Kolejowa 18	650 miejsc	Pola biwakowe wzdłuż trasy splywu Drawą – 1.Drawnik 2. Barnimie 3.Bogdanka 4.Sitnica 5. Pstrąg 6.Kmienna	Informacja turystyczna: Przystań Wodna DPN w Drawnie tel. (95)7682395 , e-mail: przystan@dpn.pl Punkt Informacji w Głusku tel. (95)7613820 , e-mail: pit_glusko@dpn.pl Dyrekcja Drawieńskiego Parku Narodowego tel. (95)7682051, e-mail: dpn@dpn.pl
41.	Zakład Usług Wielobranżowych EMILEX, Drawno, ul. Szkolna 2 Pole namiotowe "Pod Lasem"	13 miejsc przyczepy campingowe 100 miejsc pole namiotowe	Pole namiotowe znajduje się w zaciszu leśnym z widokiem na rozlewiska rzeki Drawy. Pole wyposażone jest w wigwam ze stolami, miejsce na ognisko z ławeczkami, grille przenośne i stałe, dostęp do sieci elektrycznej, woda do celów sanitarnych. Ponadto oferujemy wypożyczenie kajaków, organizacja gry w paintball, catering, rowery, nalewacz do piwa, wieczory kawalerskie, panieńskie i konferencje szkoleniowo-integracyjne.	tel. 661 076 929 www.splywy-drawno.pl e-mil: emil08@o2.pl facebook: com/polenamiotoweemilex
42.	Razem miejsc noclegowych w gminie jest 2202 w tym: - camping (pokoje) – 387 miejsc - miejsca biwakowe (pola namiotowe) - 1700 - miejsca odpoczynku – 100 miejsc - karawaning – 15 miejsc			

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Drawnie Centrum Informacji Turystycznej

Ponadto na terenie gminy znacząco rozwija się także sfera usług turystycznych. Należą do nich podmioty:

Lp.	Usługi transportowo – kajakowe	Adres	kontakt
1.	Usługi transportowo-kajakowe, H. Kojalowicz	Drawno, ul. Energetyków 14b	tel. 608490820 www.drawakajaki.home.pl www.kajak.za.pl e-mail: pluskdrawa@vp.pl
2.	Stacja Wodna PTTK	Drawno, ul. Kolejowa 9	tel. 95 768 21 55, 768 24 51
3.	Nowak Stanisława Usługi Turystyczne Transportowe i Hotelarskie	Drawno, ul. Kwiatowa 9	tel. 95-768-2368 www.kajaki.turystyka.pl
4.	Emilianowicz Adam	Drawno, ul. Szkolna 2	tel. kom. 661076929 www.splywy-drawno.pl
5.	Albert Polarczyk	Drawno, ul. Ogrodowa 23	tel. 509 291 987 www.kajaki.com.pl
6.	Janusz Matyjaszek Usługi Turystyczne – Drawno	Drawno, ul. Piaskowa 10	tel. 95-768-20-07 tel. 693-088-140 www.wypoczynekdrawno.republika.pl e-mail: janusz.matyjaszek@poczta.fm
Lp.	Miejsca krótkiego zakwaterowania	Adres	kontakt
1.	Janusz Kamiński	Drawno, ul. Słoneczna 8	tel. 602 233 906

2.	Firma Usługowo Handlowa „PLUSK” Kojałowicz Henryk - Drawno	Drawno, ul. Energetyków 14b	tel. 608490820 www.drawakajaki.home.pl
3.	Nowak Stanisława Usługi Turystyczne Transportowe i Hotelarskie	Drawno, ul. Kwiatowa 9	Brak danych
4.	PPHU „TOMEL” Elżbieta Toman	Podegrodzie 15	tel. 667693 339
5.	Bylina Arkadiusz	Drawno, ul. Kolejowa 6	Brak danych
6.	Czerwonka Marcin	Barnimie 76	Brak danych
7.	Janusz Matyjaszek Usługi Turystyczne – Drawno	Drawno, ul. Piaskowa 10	Brak danych
8.	Piotr Bokun	Drawno, ul. Pomorska 13/1	Brak danych
9.	Domagała Janusz	Drawno, ul. Energetyków 21	Brak danych
10.	Emilianowicz Adam	Drawno, ul. Szkolna 2	tel. kom. 661076929 www.splywy-drawno.pl
11.	Gwardys Sylwia	Sówka 6	Brak danych
12.	Kowanek Krystyna	Zatom 35b	tel. 883 663 657
13.	Moder Aldona	Zatom 36	tel. 95 768 2819
14.	Przemysław Nowak	Barnimie 74	tel. 606-611-173 tel. 692-271-295 www.pogotowiekajakowe.pl
15.	Sławomir Nowak	Drawno, Kwiatowa 9	tel. 697 455 594
16.	Tomasz Stępień	ul. Zakamarek 2, Dominikowo	Brak danych
1.	Jerzy Wojtowicz	Barnimie 71	Brak danych
Lp.	Usługi gastronomiczne	Adres	kontakt
1.	Alibi Grzegorz Lisiecki	Drawno, ul. Kościelna 3	tel. 602-738-267
2.	Bar „Kajak Marina”	Sówka	tel. 695 090 423 tel. 48 695 090 411
3.	Restauracja i kawiarnia Stanica Wodna PTTK	Drawno, ul. Kolejowa 9	tel. 95 768 2155 tel. 606 382 898
4.	Bary gastronomiczne i kawiarnie na wsiach	Zatom, Barnimie, Brzeziny, Sówka	Brak danych
5.	Pizza z pieca i gastronomia „Pod Lipką”	Drawno, Plac Wolności	tel. 667 613 999
6.	Potrawy znad Drawy Krystyna Kowanek	Zatom 35b	e-mail: potrawyzatom@wp.pl tel. 883 663 657
7.	Sagan Cafe	Drawno, ul. Jeziorna 3	tel. 693 409 316

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Drawnie.

Gmina Drawno posiada bardzo sprzyjające warunki do rozwoju turystyki. Usytuowanie gminy na obszarach kilkunastu rzek stwarza wyjątkowo korzystne uwarunkowania dla rozwoju ekoturystyki. W celu ochrony przyrody, wzgórz morenowych, jezior i lasów powołano Drawieński Park Narodowy, który w połączeniu ze splywami kajakowymi rzeką Drawą, jest jedną z ważniejszych atrakcji turystycznych gminy. Na terenie gminy występują również inne duże skupiska leśne i jeziorne: Dubie, Dominikowo – Duże, Trzebuń, Pańskie, Piaseczno, Karpin i inne. Zauważa się, że ich potencjał turystyczny nie jest wykorzystany w stopniu pełnym. Przeszkodą jest tu brak dostatecznej infrastruktury i

sezonowość. Dlatego w najbliższych latach jednym z celów władz gminy jest doprowadzenie poprzez działania inwestycyjne do przedłużenia sezonu turystycznego, tak, aby bez względu na pogodę trwał cały rok.

Lasy Nadleśnictwa Drawno. Fot. Zbigniew Tomczak

Na terenie gminy znajdują się także zabytkowe kościoły, dwory i parki podworskie. Do najciekawszych zabytków należą Stare Miasto, grodzisko i ruiny zamku z XIV wieku w Drawnie oraz zabytkowe średniowieczne kościoły i liczne folwarczne wsie, które warto obejrzeć. Świadczy to o bogactwie kulturowym tego regionu i możliwości promowania walorów historyczno – kulturalnych gminy.

Ponadto istniejąca sieć rzeczna i jezior na terenie gminy stwarza warunki do rozwijania turystyki kajakowej i żeglugi śródlądowej. Jednak ze względu na postępującą eutrofizację akwenów, niezbędna będzie w najbliższym czasie ich rewitalizacja, a w szczególności jezior Adamowo i Grażyna w Drawnie.

Wykorzystując swoje zasoby turystyczne gmina powinna aktywnie wspierać obszar związany z rozwojem zaplecza turystycznego i promocją agroturystyki w gminie.

Korzystając ze sprzyjających warunków przyrodniczo – krajobrazowo - kulturowych, gmina zamierza postawić na zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej (ukierunkowanej głównie na wypoczynek letniskowy), w celu pełnego wykorzystania swojego potencjału turystycznego.

Możliwości rozwoju funkcji rekreacyjno – turystycznej w oparciu o warunki naturalne w granicach gminy są ogromne. Zarówno istnienie rzeki Drawy, jezior Adamowo, Grażyna, Trzebuń, Dominikowo – Duże i inne są ogromnym atutem gminy. Odpowiednie zagospodarowanie turystyczne stworzy możliwości rozwoju funkcji rekreacyjnej również poza letnim sezonem turystycznym (leśniczówki, gajówki). Dostępność lasów, atrakcyjność

krajobrazu oraz korzystny mikroklimat stwarzają możliwości zagospodarowania terenów dla różnych form turystyki (ścieżki rowerowe, piesze, konne, ścieżki dydaktyczne, punkty widokowe, zagospodarowanie obszarów wodnych).

Poniżej przedstawiono fotografie wodnych zasobów turystycznych Gminy Drawno:

Widok Drawna od strony jeziora Grażyna. Fot. J. Grzyś

Drawno z widokiem na jezioro Grażyna i Adamowo. Fot. Z. Tomczak

Specyficzne warunki turystyczne, dostępność jezior i rzek oraz dość dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna (zwłaszcza agroturystyka) powodują że w najbliższych latach Gmina Drawno zamierza inwestować w tę dziedzinę życia, zwłaszcza turystykę wodną, która poprawi i wzbogaci możliwości rozwoju całego obszaru również w zakresie współpracy międzynarodowej.

Gmina Drawno posiada ponadprzeciętne walory środowiska przyrodniczego, które pozwalają na rozwój turystyki pieszej i wodnej. W gminie na szeroką skalę rozwija się turystyka wiejska i agroturystyka. Coraz bogatszy jest wachlarz oferowanych usług turystycznych i coraz wyższy standard ich realizowania. Aby rozwijać turystykę, niezbędne jest jednak dalsze inwestowanie w istniejącą bazę turystyczną, w celu podwyższenia jej standardu i ilości miejsc noclegowych (w tym dla klientów zagranicznych). Ponadto niezwykle ważnym elementem jest, aby powstała infrastruktura turystyczna obsługująca turystów przez cały rok, bez względu na warunki atmosferyczne. Baza noclegowa ma przeważnie charakter prywatnych kwater, domków kempingowych i pól namiotowych. Dla grup zorganizowanych usługi kwaterunkowe świadczą także placówki szkolne.

Gmina Drawno posiada bardzo sprzyjające warunki do rozwoju turystyki. Usytuowanie gminy na obszarach kilku rzek stwarza wyjątkowo korzystne uwarunkowania dla rozwoju ekoturystyki. W celu ochrony przyrody, wzgórz morenowych, jezior i lasów powołano Drawieński Park Narodowy, który w połączeniu ze spływami kajakowymi rzeką Drawą, jest jedną z ważniejszych atrakcji turystycznych gminy. Na terenie gminy występują również inne duże skupiska leśne i jeziorne: Adamowo, Grażyna, Dominikowo – Duże, Trzebuń, Pańskie, Piaseczno, Karpin i inne. Zauważa się, że ich potencjał turystyczny nie jest wykorzystany w stopniu pełnym. Przeszkodą jest tu brak dostatecznej infrastruktury i sezonowość. Dlatego w najbliższych latach jednym z celów władz gminy jest doprowadzenie poprzez działania inwestycyjne do przedłużenia sezonu turystycznego, tak, aby bez względu na pogodę trwał cały rok. Na terenie gminy znajdują się również zabytkowe kościoły, dwory i parki podworskie. Do najciekawszych zabytków należą:

- Stare Miasto,
- grodzisko i ruiny zamku z XIV wieku w Drawnie
- zabytkowe średniowieczne kościoły i liczne folwarczne wsie.

Świadczy to o bogactwie kulturowym tego regionu i możliwości promowania walorów historyczno – kulturalnych gminy.

Ponadto istniejąca sieć rzeczna i jezior na terenie gminy stwarza warunki do rozwijania turystyki kajakowej i żeglugi śródlądowej, która już dziś stoi na wysokim poziomie. Wykorzystując swoje zasoby turystyczne gmina powinna aktywnie wspierać obszar związany z rozwojem zaplecza turystycznego i promocją agroturystyki w gminie. Korzystając ze sprzyjających warunków przyrodniczo – krajobrazowo - kulturowych, gmina zamierza postawić na zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej (ukierunkowanej głównie na wypoczynek letniskowy), w celu pełnego wykorzystania swojego potencjału turystycznego. Możliwości rozwoju funkcji rekreacyjno – turystycznej w oparciu o warunki naturalne w granicach gminy są ogromne. Zarówno istnienie rzeki Drawy, jezior Dubie, Trzebuń, Dominikowo – Duże i inne, jak i dogodne połączenia komunikacyjne są ogromnym atutem

gminy. Odpowiednie zagospodarowanie turystyczne stworzy możliwości rozwoju funkcji rekreacyjnej również poza letnim sezonem turystycznym (leśniczówki, gajówki). Dostępność lasów, atrakcyjność krajobrazu oraz korzystny mikroklimat stwarzają możliwości zagospodarowania terenów dla różnych form turystyki (ścieżki rowerowe, piesze, konne, ścieżki dydaktyczne, punkty widokowe, zagospodarowanie obszarów wodnych). Specyficzne warunki turystyczne, dostępność jezior i rzek oraz dość dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna (zwłaszcza agroturystyka) powodują, że w najbliższych latach Gmina Drawno zamierza inwestować w tę dziedzinę życia, zwłaszcza turystykę wodną, która poprawi i wzbogaci możliwości rozwoju całego obszaru również w zakresie współpracy międzynarodowej.

2.5 Zagospodarowanie przestrzenne

2.5.1 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Obecnie obowiązuje „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drawno” przyjęte uchwałą Rady Miasta i Gminy w Drawnie. Gmina nie posiada całego aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego, jedynie częściowo tereny objęte są planem.

Studium określa możliwości i uwarunkowania rozwoju gminy. Wskazuje szanse poprawy sytuacji ekonomiczno-gospodarczej w oparciu o leśno - rolniczy charakter gminy, walory środowiska przyrodniczego, położenie geograficzne i dobrze zachowane dobra kultury. Przyjęto wielofunkcyjny rozwój gminy rolniczej przy rozwoju drobnej przedsiębiorczości, rzemiosła, turystyki i usług, z poszanowaniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Walory środowiska naturalnego są ważnym czynnikiem warunkującym poprawę poziomu życia mieszkańców, dlatego władze Gminy Drawno podejmują wymierne działania przyczyniające się do zachowania i poprawy stanu zasobów środowiska naturalnego. Głównym celem proekologicznym inwestycji jest poprawa stanu czystości środowiska naturalnego poprzez redukcję emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń, redukując zanieczyszczeń wód gruntowych i powierzchniowych, oczyszczaniu terenu gminy z byłych i zalegających odpadów.

Stan i ochrona środowiska są ściśle związane z rozwojem infrastruktury technicznej. Właściwe wyposażenie gminy w urządzenia techniczne jest podstawą ochrony wszystkich jego komponentów oraz ma istotny wpływ na zdrowie mieszkańców. Wraz z rozwojem zabudowy i wodociągów – powinno iść dalsze tworzenie systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków – co ma kluczowe znaczenie dla jakości wód powierzchniowych.

Niezwykle istotne dla ochrony powierzchni ziemi, wód gruntowych i powierzchniowych jest systematyczne eliminowanie tzw. dzikich wysypisk odpadów – poprzez objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem wywozu odpadów i selektywnej zbiórki niektórych ich rodzajów.

2.5.2 Infrastruktura techniczna

➤ Gospodarka wodno – ściekowa

Prowadzenie prawidłowej gospodarki wodno – ściekowej ma ogromny wpływ na jakość środowiska przyrodniczego, a w szczególności na stan wód powierzchniowych oraz (w przypadku eksploatacji nieszczelnych zbiorników bezodpływowych) na jakość wód podziemnych.

➤ Zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy Drawno

Zaspokajanie potrzeb przez system wodociągowy – wiąże się ze spełnieniem dwu imperatywów (norm):

- zachowania wymagań jakościowych wobec wody dostarczanej na różne cele,
- zapewnienia dostarczania wody w oczekiwanej, racjonalnie uzasadnionej potrzebami ilości.

Wody występujące w przyrodzie narażone są na różnorakie zanieczyszczenia, rozumiane jako nadmierne – w stosunku do dopuszczalnych dla danego rodzaju użytkowania wód – stężenia związków mineralnych, organicznych lub bakterii.

Większość wód zanieczyszczonych można przystosować do użycia w drodze procesów uzdatniających (fizyko – chemicznych) w Stacjach Uzdatniania Wody (SUW).

Gmina Drawno należy do obszaru o wysokim stopniu scentralizowanego zaopatrzenia w wodę z ujęć wodociągowych. Sieć wodociągowa na terenie Gminy wykonana jest z rur PCV, stalowych i azbestowo – cementowych, które są systematycznie wymianie.

Blisko 90% obszaru gminy jest zwodociągowane. Brak natomiast dostatecznej infrastruktury służącej odprowadzaniu zanieczyszczeń.

Na terenie gminy znajduje się 14 ujęć wody w 11 miejscowościach. Ich parametry oraz lokalizację przedstawiono w tabeli poniżej:

Lokalizacja	Właściciel/ użytkownik	Głębokość [m]	Wydajność studni [m ³ /h]
Drawno	PŻM Szczecin	68	2
Drawno	Jednostka Wojskowa	41,7	58
		45	33
Drawno	Gmina	106	83
	KZUH Drawno	94	84
Chomętowo	POLDANOR	42	23
		50	58
Dominikowo	Gmina	28	20
	KZUH Drawno	37	20
Barnimie	Gmina KZUH Drawno	31	20
Brzeziny	Gmina	53	2
	KZUH Drawno	52	2
Konotop	Gmina KZUH Drawno	50	58
Kiełpino	Gmina KZUH Drawno	30	37
Święciechów	Gmina	14	42
	KZUH Drawno	67,7	34
Zatom	Gmina KZUH Drawno	29	20
Niemieńsko	Gmina KZUH Drawno	30	46
		36	46
Podegrodzie	Gmina KZUH Drawno	23	10

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Drawnie.

Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 49,58 km. Poniżej przedstawiono zestawienie obrazujące długość sieci wodociągowych zarządzanych przez Komunalny Zakład Usługowo-Handlowy w poszczególnych miejscowościach w Gminie Drawno:

Nazwa miejscowości		Długość w km
Jednostki osadnicze	Drawno	17,8
	Barnimie	4,0
	Brzeziny	8,8

	Chomętowo	1,85
	Dominikowo	9,6
	Kiełpino	1,0
	Konotop	2,8
	Niemieńsko	1,3
	Podegrodzie	0,4
	Sieniawa	0,23
	Święciechów	6,9
	Zatom	3,2
	Zdanów	0,65
	Żółwino	1,1
	RAZEM	49,58

Źródło: dane KZUH Sp. z o.o. w Drawnie.

➤ **Gospodarka komunalna na terenie gminy Drawno**

Sieci kanalizacyjne funkcjonują w Drawnie oraz wsiach: Podegrodzie, Święciechów, Chomętowo, Niemieńsko i Zatom. Miejscowość Święciechów podłączona jest, poprzez rurociąg tłoczny, do sieci miejskiej, z której ścieki odprowadza się do położonej 900m na południe od miasta biologicznej - mechanicznej oczyszczalni o wydajności 700 m³/dobę. Ścieki po przejściu całego procesu oczyszczania, zachowują nałożone pozwoleniem wodno-prawnym parametry i są odprowadzane do pobliskiej rzeki Drawy. Odsączony osad podlega składowaniu zgodnie z wymogami pozwolenia wodno-prawnego.

Z obiektów miejskich, w których istnieją braki kanalizacyjne ścieki są wywożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni miejskiej.

W miejscowościach nie objętych projektowanym systemem kanalizacyjnym, gdzie brak uzasadnienia ekonomicznego realizacji sieci kanalizacyjnej, realizowane będą przydomowe oczyszczalnie ścieków przez właścicieli poszczególnych posesji.

W chwili obecnej wartość skanalizowania obszaru gminy, wyliczona na podstawie stosunku długości sieci wodociągowej (50,85 km) do długości sieci kanalizacyjnej (20,876 km) wynosi około 40%. Procent ludności korzystający z kanalizacji wynosi 70 %, natomiast procent ludności korzystający z wodociągów wynosi w gminie 85 %.

Poniżej przedstawiono zestawienie obrazujące wykaz miejscowości posiadających dostęp do kanalizacji sanitarnej i ich długość, która łącznie wynosi 22,73km.

Nazwa miejscowości		Sanitarna km
Jednostki osadnicze	Drawno	13,8
	Chomętowo	1,45
	Podegrodzie	0,36
	Niemieńsko	2,2
	Święciechów	2,3
	Święciechów – Drawno kolektor kanalizacyjny	5,4
	Zatom	4,07

Źródło: dane KZUH Sp.z o.o. w Drawnie.

Na terenie gminy funkcjonują dwa podmioty zajmujący się obsługą zbiorników bezodpływowych. Jest to KZUH sp. z o.o. w Drawnie oraz Spółdzielnia Mieszkaniowa Grabowiec 15, gm. Recz. Oba te podmioty miesięcznie obsługują ok. 63 gospodarstwa domowe. Brak urządzeń oczyszczających i gromadzących ścieki powoduje, że są one często bezpośrednio odprowadzane do rowów melioracyjnych, zanieczyszczając okoliczne ciekłi wodne.

Z inicjatywy Burmistrza Drawna zorganizowano spotkanie mieszkańców gminy z przedstawicielami Gospodarczego Banku Spółdzielczego z siedzibą w Choszcznie, który z ramienia Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie pośredniczył w programie dopłat do przydomowych oczyszczalni ścieków. Obecnie Gmina Drawno jest wpisana do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych zgodnie z Rozporządzeniem nr 77/2006 Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24.03.2006 (Dz. Urzędowy Woj. Zachodniopomorskiego nr 48 poz. 878). Zgodnie z zapewnieniami Rządu RP umożliwi to w najbliższych latach pozyskiwanie środków zewnętrznych na inwestycje w tym obszarze. Gmina Drawno zamierza aplikować o środki na inwestycje dotyczące obszaru wsi Dominikowo, Barnimie i Podegrodzie usytuowanych bezpośrednio w sąsiedztwie Drawieńskiego Parku Narodowego. Realizacja tych zamierzeń pozwoli na kompleksowe rozwiązanie problemów w tym zakresie na wskazanych obszarze wiejskim.

Oczyszczalnie ścieków działające na terenie Gminy Drawno to:

Miejscowość	Użytkownik	Typ	Przepust [m ³ /d]	Odbiornik
Drawno	KZUH sp. z o.o.	Mech. – biol.	700	Drawa
Chomętowo	KZUH sp. z o.o.	Mech. – biol.	45	Rów melioracyjny
Niemieńsko	KZUH sp. z o.o.	Mech. – biol.	26	Słopica
Brzeziny	DPS	korzeniowa	36	Rów melioracyjny
Rogoźnica	DPN	korzeniowa	1,68	Rów melioracyjny

Zatom	KZUH sp. z o.o.	Mech. – biol.	32,6	Drawa
-------	-----------------	---------------	------	-------

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Drawnie.

➤ **Kierunki i zasady rozwoju:**

Budowa na terenie gminy systemu kanalizacji grawitacyjno - tłocznej obejmującej wszystkie miejscowości w gminie w ramach aglomeracji Drawno. Priorytetowe podejście dotyczyć będzie miejscowości przylegających do Drawieńskiego Parku Narodowego i w jej otulinie (Barnimie, Dominikowo, Podegrodzie).

Dopuszcza się funkcjonowanie indywidualnych oczyszczalni obsługujących pojedyncze podmioty.

Ścieki deszczowe odprowadzane mają być do kanalizacji deszczowej, wyloty kolektorów należy wyposażyć w urządzenia podczyszczające.

➤ **Gospodarka odpadami**

Jako podstawowy cel gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Drawno przyjęto minimalizację ilości wytwarzanych odpadów oraz wprowadzenie zgodnego z normami europejskimi systemu ich odzysku i unieszkodliwiania. Realizacja celu podstawowego wiąże się z realizacją celów cząstkowych oraz zadań nakreślonych Planem Gospodarki Odpadami. Organizacja i nadzór nad systemem gospodarki odpadami komunalnymi należy do Gminy Drawno.

System gospodarki odpadami komunalnymi obejmuje wszystkie nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe na terenie Gminy Drawno. Odpady komunalne zbierane są w sposób selektywny i nieselektywny. Zadania z zakresu odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych realizowane są przez firmę wyłonioną w przetargu, posiadającą stosowne zezwolenia i infrastrukturę wymaganą przez obowiązujące przepisy.

Zbieranie odpadów komunalnych gromadzonych selektywnie i nieselektywnie prowadzone jest metodą „odbioru bezpośredniego”. Zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego jak i odpadów wielkogabarytowych odbywa się w systemie objazdowym z terenu całej gminy dwa razy w roku oraz poprzez osobiste dostarczenie do utworzonego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Terminy wywozu ustalane są w porozumieniu z Urzędem Miejskim.

W ramach prowadzonej gospodarki odpadami zebrane z terenu Gminy Drawno zmieszane odpady komunalne oraz odpady zbierane w sposób selektywny poddawane są procesowi odzysku. Odzysk prowadzony jest poza terenem gminy Drawno.

Gmina Drawno zamierza kontynuować działania związane z zapobieganiem powstawaniu odpadów. Kwestie te zamierza rozwiązać w następujący sposób:

- opracowanie zasad funkcjonowania oraz stworzenie systemu gospodarki odpadami umożliwiającego realizację przyjętych założeń;
- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej na temat zasad funkcjonowania systemu gospodarki odpadami w gminie oraz możliwości ograniczania ilości powstających w gospodarstwach domowych odpadów;
- promowanie wśród podmiotów gospodarczych zastosowania technologii małoodpadowych oraz wprowadzenie instrumentów prawno-finansowych zachęcających do podejmowania tego typu działań;

Minimalizacja ilości odpadów kierowanych do unieszkodliwienia na składowiskach ze szczególnym uwzględnieniem odpadów biodegradowalnych:

- prowadzenie działań skłaniających do ograniczania wytwarzania odpadów;
- zwiększenie stopnia wykorzystania odpadów;

Podnoszenie świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna.

- prowadzenie edukacji wśród osób odpowiedzialnych za planowanie i realizację gospodarki odpadami na terenie gminy;
- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej wśród mieszkańców i kształtowanie postaw „przyjaznych dla środowiska”.

➤ **Ochrona powietrza**

Mając na uwadze troskę o środowisko naturalne gminy Drawno, a także zobowiązania Polski dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, gmina Drawno uchwałą Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 04 marca 2014 r. NR XXXVIII/236/14 przystąpiła do opracowania i wdrażania planu gospodarki niskoemisyjnej. W dniu 10 grudnia 2015 roku Rada Miejska w Drawnie Uchwałą Nr XIV/74/2015 przyjęła opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Drawno.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) jest gminnym dokumentem strategicznym, którego zasadniczym celem jest opracowanie strategii obniżenia emisji gazów cieplarnianych ze źródeł pierwotnych i wtórnych zlokalizowanych na terenie gminy. Dokument ten zawiera zestaw działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych poprzez: podniesienie efektywności energetycznej budynków, zwiększenie mocy instalacji odnawialnych źródeł energii oraz zmniejszenie emisji dwutlenku węgla w transporcie.

➤ Komunikacja

Na terenie gminy Drawno istnieje dość dobrze rozbudowana sieć dróg. Jednakże ich stan techniczny nie jest zadowalający. Głównymi szlakami przechodzącymi przez teren gminy są droga krajowa nr 10 oraz droga wojewódzka nr 175 przebiegająca przez Drawsko Pomorskie – Kalisz Pomorski – Choszczno. Jest to droga tranzytowa, którą odbywa się głównie transport ładunków ciężarowych. Jest również trasą dojazdową dla ruchu sezonowego związanego z turystyką lokalną. Droga ta ma istotny wpływ na kształtowanie zewnętrznych powiązań gminy. W związku z jej tranzytową funkcją charakteryzuje się ona największym natężeniem ciężkiego ruchu kołowego. Stan techniczny drogi wojewódzkiej określany jest jako dobry. Posiada ona nawierzchnię bitumiczną, jest dobrze oznakowana i we właściwy sposób utrzymywana.

Natomiast stan dróg powiatowych i gminnych jest niezadowalający – zniszczona nawierzchnia tych dróg, brak utwardzenia i źle utrzymane pobocza powodują ich okresową nieprzejezdną.

Istniejące drogi w gminie, w dużej części są gruntowe, natomiast uliczki w mieście Drawnie, które otrzymały dofinansowanie w ramach programu ZPORR, i RPOWZ wykonane zostały w latach 2004 – 2006 i 2007 - 2014 ze starobruku, bruku i kostki betonowej. W najbliższych latach planowane są kolejne inwestycje drogowe, które zmienią ich stan i wygląd pozwalając na bezpieczne przemieszczanie się po terenach gminy. Inwestycje te będą realizowane w ramach rewitalizacji m. Drawna.

Ogółem drogi w gminie wynoszą 157,916 km, w tym drogi wojewódzkie 16,40 km, drogi powiatowe 91,422 oraz drogi gminne 50,094 km.

Poniżej przedstawiono zestawienie dróg w gminie wraz z ich długością i numeracją:

Nr drogi	Opis odcinka	
	Nazwa	Długość [km]
Drogi wojewódzkie		
175	Drawsko Pomorskie – Kalisz Pomorski – Choszczno	16,400
Razem		16,400
Drogi powiatowe		
2222Z	Recz – Suliszewo – Kołki – Zieleniewo – Chłopowo – Krzęcin (droga zamiejska)	0,213
2226Z	Recz – Kiełpino – Brzeziny – Zieleniewo (droga zamiejska)	8,938
2223Z	Suliszewo – Korytowo – Brzeziny (droga zamiejska)	0,830
2233Z	Zółwino – Drawno (ul. Pomorska, Chomętowska) –	25,799

	Zatom – Granica powiatu (droga miejska)	
2234Z	Drawno (ul. Słoneczna) – Konotop (skrzyżowanie) – (droga miejska)	10,395
2235Z	Brzeziny – Wygon (droga zamiejska)	4,010
2224Z	Brzeziny – Barnimie – Dominikowo – Granica powiatu (droga zamiejska)	14,468
2236Z	Chomętowo – Dominikowo (droga zamiejska)	0,878
2237Z	Niemieńsko – Nowa Korytnica (droga zamiejska)	8,373
2238Z	Jażwiny – Bogdanka (droga zamiejska)	0,992
2243Z	Bogdanka – Stare Osieczno (droga zamiejska)	3,917
2244Z	Drawno – Roścín (droga zamiejska)	5,272
2245Z	Drawno (ul. Polna) – Barnimie (droga miejska)	7,337
Razem	drogi miejskie – 2,018 km + drogi zamiejskie – 89,404 km	91,422
Drogi gminne		
11-09-001	Dominikowo - Nowa Korytnica	7,8
11-09-002	Drawno - Zdanów (ul. Leśników)	2,5
11-09-003	Brzeziny – Podlesie	4,5
11-09-004	Podlesie – Gack	0,5
11-09-005	Barnimie – Niemieńsko	3,2
11-09-006	Barnimie – Zatom	6,6
11-09-007	Zdanów – Kraśnik	2,0
11-09-008	Święciechów – Roścín	4,25
11-09-009	Święciechów – Nętkowo	2,25
11-09-010	Święciechów – Kraśnik	1,75
11-09-011	Borowiec – Drawnik	0,5
11-09-012	Drawno - kol. Ostrożyce	1,25
11-09-013	Drawno - kol. Janków	1,0
11-09-014	Gack – Brzeziny	1,75
11-09-015	od mostu na rz. Korytnica w kier. Jelenie	4,0
11-09-016	droga woj. – Sieniawa	0,8
Drawno	Energetyków	0,615
Drawno	Jeziorna	0,198
Drawno	Konopnickiej	0,06
Drawno	Kościelna	0,210
Drawno	Kościuszki	0,375
Drawno	Krótką	0,052
Drawno	Kwiatowa	0,185
Drawno	Leśna	0,360

Drawno	Leśników	0,463
Drawno	Łąkowa	0,115
Drawno	Ogrodowa	0,260
Drawno	Piaskowa	0,150
Drawno	Poprzeczna	0,193
Drawno	Potokowa	0,110
Drawno	Sienkiewicza	0,125
Drawno	Stacja Kolejowa	0,150
Drawno	Szkolna	0,313
Drawno	Szpitalna	0,170
Drawno	Tylna	0,270
Drawno	Plac Wolności	0,490
Drawno	Plac Zgody	0,500
Drawno	Żeromskiego	0,170
Drawno	Saperów	0,470
Drawno	Zdrojowa	0,430
Razem		50,094
	Razem wszystko	157,916km

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Drawnie

Komunikację publiczną na terenie gminy realizują prywatni przewoźnicy: Prywatna Komunikacja Lokalna „Jacek”, PKS Gorzów Wlkp., i MIRON – transport osób Drawno. Istnieje także komunikacja autobusowa PKS obejmuje transport na trasie Drawno-Złoceniec.

Przez teren gminy Drawno przebiegają dwie linie kolejowe: jedna czynna linia kolejowa relacji Stargard Szcz -Prostynia- Kalisz Pomorski i druga nieczynna od 1998 roku linia kolejowa Choszczno- Drawno- Kalisz Pom.

➤ **Telekomunikacja**

Gmina objęta jest w znacznej części telefonią stacjonarną i komórkową.

Sieć telefonii komórkowej obejmuje swoim zasięgiem ok. 90 % terenu gminy. Operatorzy telefonii komórkowej funkcjonujący na terenie gminy to : T-Mobile GSM, Plus GSM i Orange. Na terenie gminy znajduje się 8 stacji przekaźnikowych sieci komórkowej (Żółwino – 3, Drawno – 3, Nowa Korytnica – 1, Barnimie – 1).

Wiele gospodarstw na terenie miejscowości Drawno posiada także dostęp do Internetu, a liczba ta stale wzrasta. Każda instytucja w mieście posiada stałe łącze do sieci Internet. W roku 2015 na terenie ok 3/4 Gminy Drawno wykonano sieć światłowodową – szybkiego dostępu do Internetu. Inwestorem tej inwestycji była firma Ech-o sp. z o.o., ul. Wolności 4,

73-200 Choszczno. W związku z powyższym dostęp do internetu będzie ogólnodostępny do większości gospodarstw domowych również na terenie wiejskim.

W gminie funkcjonuje Urząd Pocztowy, który wykonuje standardowe usługi pocztowe. Czynny jest w dni powszednie. Podlega Rejonowemu Urzędowi Pocztowemu w Stargardzie Szczecińskim.

➤ Energetyka

Przez teren Gminy Drawno nie przebiega żadna linia przesyłowa 110kV. Obszar Gminy zasilany jest z sieci przesyłowej 110kV relacji Stargard Szczeciński – Drawski Młyn poprzez Główne Punkty Zasilania (GPZ) w Choszcznie, Krzęcinie i Dobiegniewie .

Obszar Gminy Drawno jest zasilany poprzez sieć rozdzielczą SN-15kV będącą własnością ENEA Operator Sp z o.o. wyprowadzoną z GPZ Choszczno, GPZ Krzęcin oraz GPZ Dobiegniew o łącznej długości blisko 130 km. Energia jest rozdzielana do 72 stacji transformatorowych SN/nn i dalej sieciami 0,4kV o łącznej długości 72 km. Sieć rozdzielczą stanowią głównie linie napowietrzne, jedynie w obszarze zabudowy miejskiej Drawna przeważają linie kablowe. Stopień wykorzystania przepustowości sieci rozdzielczej jest bardzo zróżnicowany, a z uwagi na rozległą sieć i w wielu przypadkach brak drugostronnego zasilania na obszarach wiejskich zachowanie wymaganych maksymalnych dopuszczalnych przerw w dostawach energii stanowi poważne wyzwanie techniczno-organizacyjne. Istotny jest fakt, iż na obszarze Gminy znajduje się znaczna ilość małych osad śródleśnych z niewielką liczbą odbiorców, za to z rozległą siecią rozdzielczą SN. Miasto Drawno posiada rezerwowanie zasilania po stronie SN z zastosowaniem zdalnego sterowania, z tym, że przy obecnym poziomie zapotrzebowanej mocy i istniejącym układzie sieci zachowanie wymaganych parametrów dostarczanej energii elektrycznej w awaryjnych układach zasilania staje się problematyczne. Położenie Gminy (znaczny stopień zalesienia, duża ilość zbiorników wodnych, znaczna odległość od stacji WN 110/15 kV) w znacznym stopniu negatywnie wpływa na ciągłość zasilania.

Istnieje także potrzeba rozbudowy linii oświetleniowych w miejscach zurbanizowanych w Drawnie i innych miejscowościach, które w tej chwili nie posiadają takiego dostępu. W najbliższych latach priorytetem wśród inwestycji stała się rozbudowa oświetlenia a dotycząca następujących miejsc:

- 1) ul. Kolejowa w Drawnie,
- 2) ul. Choszczeńska , Zdrojowa i Saperów (Osiedle) w Drawnie,
- 3) oświetlenie ciągu pieszo – rowerowego przy jeziorze Grażyna w Drawnie,
- 4) teren pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą w Drawnie,
- 5) zagospodarowanie wzgórza Wedłów,

- 6) miasto Drawno,
- 7) wieś Dominikowo,
- 8) wieś Niemieńsko,
- 9) wieś Święciechów,
- 10) wieś Jażwiny,
- 12) wieś Rościn,
- 13) wieś Brzeziny,
- 14) wieś Zatom,
- 15) wieś Barnimie.

➤ **Energia odnawialna**

Na terenie gminy Drawno nie stwierdzono występowania obiektów wytwarzających energię z odnawialnych źródeł na skalę przemysłową tj., jako obiekty i instalacje wytwarzające energię z OZE podłączone do przesyłowych linii energetycznych lub wytwarzających ciepło z jego udostępnieniem na zasadach komercyjnych o skali przemysłowej. Na terenie gminy funkcjonowały jedynie małe elektrowni wodne na rzece Drawie, czy Korytnicy. Obecnie na Drawie w m. Kamienna (gm. Dobiegniew) jest jedna z najstarszych elektrowni wodnych w Polsce.

Ponadto w dokumentach strategicznych gminy oraz biorąc pod uwagę uwarunkowania lokalizacyjne oraz przyrodnicze jednostkami wytwarzającymi energię mogą być biogazownie typu rolniczego i urządzenia wykorzystujące energię słoneczną. W przypadku elektrowni wiatrowych o parametrach obiektów typu przemysłowego to wyklucza się możliwość ich lokalizowania z wyżej podanych warunków.

➤ **Perspektywy rozwoju:**

Z uwagi na różnorodne uwarunkowania w perspektywie najbliższych kilkunastu lat realna wydaje się budowa linii 110 kV wraz z GPZ-tem w m. Recz, w efekcie czego poprawią się parametry zasilania obszaru Gminy Drawno. W koncepcjach rozwoju sieci przesyłowych z początku lat 90-tych przewidywano ich dalszą rozbudowę już na obszarze Gminy Drawno do projektowanego GPZ w Kaliszu Pomorskim, przez co miał być stworzony ciąg linii 110kV ze Stargardu Szczecińskiego w kierunku Wałcza.

W zakresie sieci SN-15kV i nn- 0,4kV (sieć przesyłowa) konieczne staje się dążenie do zasilania odbiorców w układach sieci pierścieniowych zapewniających rezerwowanie. W pierwszym etapie dotyczy to w szczególności sieci średnich napięć na obszarach wiejskich

poprzez budowę nowych powiązań sieciowych na obszarze Gminy Drawno i Gmin sąsiadujących m. in. z:

- Projektowany GPZ Recz – kierunek Drawno
- Jakubówka – Krzowiec
- Prostynia -Cybowo

Istotnym problemem z uwagi na uwarunkowania środowiskowe, społeczną akceptację oraz właściwe zagospodarowanie posiadanych zasobów nieruchomości przeznaczonych pod różne formy zabudowy są również niżej wymienione działania inwestycyjno-remontowe;

- kablowanie istniejących sieci napowietrznych SN i nn szczególnie w obrębie obszarów miejskich , rezerwatów przyrody, parków narodowych, atrakcyjnych terenów zielonych itp.
- rozbudowa sieci SN wraz ze stacjami transformatorowymi 15/0,4kV w obszarach rozproszonej zabudowy wiejskiej (reelektryfikacja);
- modernizacja istniejących sieci SN i nn poprzez zmianę przekroju przewodów z ewentualnym zastosowaniem nowoczesnych materiałów i technologii dla zwiększenia ich przepustowości, poprawy pewności zasilania przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko
- niska świadomość społeczeństwa dotycząca odnawialnych źródeł energii.

Zaspokojenie postępującego wzrostu zapotrzebowania mocy na obszarze Gminy Drawno będzie wymagać w perspektywie najbliższych kilkunastu lat sygnalizowanej wcześniej rozbudowy sieci przesyłowych 110kV, które z uwagi na intensyfikujące się działania inwestorów w zakresie budowy źródeł odnawialnych energii np. ferm wiatrowych o znacznych mocach wytwórczych, należałoby koordynować ograniczając jej zakres do niezbędnego poziomu. Uwarunkowania środowiskowe, szczególnie istotne przy realizacji inwestycji liniowych znacznie spowalniają proces inwestycyjny, stąd właściwa koordynacja planowania rozwoju przestrzennego wymaga koordynacji działań w sferze elektroenergetyki i skierowanie uwagi na odnawialne źródła energii.

➤ **Zaopatrzenie w ciepło**

Na obszarze gminy nie funkcjonuje sieć ciepłownicza, dominuje system lokalnych źródeł ciepła ogrzewających obiekty, w które są wbudowane lub obiekty sąsiadujące. Do ogrzewania stosuje się zarówno paliwa stałe, jak i płynne.

Nie przewiduje się realizacji systemów ciepłowniczych, obejmujących całość lub część miejscowości. Przyjmuje się ogrzewanie urządzeniami lokalnymi wbudowanymi,

zasilającymi w zasadzie obiekty leżące na jednej posesji. Ewentualne wspólne źródła ciepła mogą obejmować kilka posesji sąsiadujących.

Rodzaj ogrzewania zależy od relacji kosztów pomiędzy różnymi nośnikami energii. Należy zapewnić przestrzenne możliwości korzystania z każdego rodzaju paliwa [paliwa stałe, oleje opałowe, gaz ziemny, gaz płynny, energia elektryczna, biogaz], według decyzji odbiorców opartych o własne kalkulacje ekonomiczne. Należy preferować stosowanie paliw niskozasiarczonych, korzystanie ze źródeł niekonwencjonalnych, ekologicznych oraz odchodzenie od stosowania paliw stałych.

W gminie Drawno zapotrzebowanie na energię ciepłą w około 90% pokrywane jest z palenisk indywidualnych i w około 10% z kotłowni lokalnych.

Jak dotąd w strukturze użytkowania paliw energetycznych na terenie gminy dominują gaz ziemny i drewno.

2.5.3 Własność nieruchomości

Struktura władania gruntami w Gminie Drawno wg ewidencji gruntów na dzień 30.09.2015r. przedstawia się następująco:

- grunty Skarbu Państwa – 5909 ha,
- grunty Lasów Państwowych – 21.902 ha
- grunty gminy – 359 ha
- grunty osób fizycznych – 3420 ha
- grunty Spółdzielni – 3 ha
- grunty Kościołów i Związków Wyznaniowych – 25 ha
- grunty powiatów – 19 ha
- grunty spółek prawa handlowego – 397 ha
- grunty Spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych – 54 ha
- powierzchnia wyrównawcza – (-) 1 ha

2.5.4 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Do opracowania niniejszego tematu wykorzystano materiały ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Drawno oraz danych z Urzędu Miejskiego w Drawnie.

Stan zabytków pozostających pod opieką instytucji publicznych, czy też podmiotów prywatnych jest najczęściej zadowalający, inne niestety czekają na zagospodarowanie. Gmina czyni starania, aby odpowiednio zadbać o podlegające jej dziedzictwo kulturowe, m.in. poprzez starania o pozyskiwanie środków zewnętrznych, także w ramach

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 i innych możliwych.

Na terenie Gminy Drawno zostało zachowanych wiele cennych obiektów zabytkowych o charakterze obronnym, sakralnym, dworskim, oraz związanych z historyczną zabudową. Do najcenniejszych zabytków, pochodzących z różnych okresów historycznych, na terenie miasta należą obiekty zestawione w poniższej tabeli:

Gmina	Miejscowość	Obiekt
Drawno	Drawno	zabytkowa zabudowa miasta
	Drawno	Grodzisko i ruiny zamku z XIV wieku
	Drawno	Układ urbanistyczny miasta – Stare Miasto
	Chomętowo	Wieś folwarczna z XVIII – XIX wieku
	Niemieńsko	Wieś folwarczna z XVIII – XIX wieku
	Sieniawa	Wieś folwarczna z XVIII – XIX wieku
	Polesie	Wieś „kolonia – układ ulicówek rozciągniętych wzdłuż jednej drogi głównej
	Gack	Wieś „kolonia – układ ulicówek rozciągniętych wzdłuż jednej drogi głównej
	Zatom (część)	Wieś „kolonia – układ ulicówek rozciągniętych wzdłuż jednej drogi głównej
	Kiełpino	Wieś – ulicówka
	Dominikowo	Wsie – owalnice, o układzie kołowym z jednym centralnym punktem; charakterystyczne dla okresu średniowiecza
	Żółwino	Wsie – owalnice, o układzie kołowym z jednym centralnym punktem; charakterystyczne dla okresu średniowiecza
	Barnimie	Wieś – wielodrożnica
	Zatom (część wschodnia)	Wieś – wielodrożnica
	Święciechów	Wieś – wielodrożnica
	Brzeziny	Kościół p.w. NMP z 1755 roku wraz z dawnym cmentarzem
	Drawno	Kościół parafialny p.w. M.B. Nieustającej Pomocy z XVII wieku
	Drawnik	Wczesnośredniowieczne grodzisko nad Drawą
	Drawno	Pamiętkowy głaz niemieckich mieszkańców Drawna
	Niemieńsko	Folwark z zabytkową gorzelnią
	Chomętowo	Folwark
	Podegrodzie	Folwark
	Barnimie	Resztki folwarku
Barnimie	Murowany kościół parafialny p.w. Serca Pana Jezusa z XVI wieku z drewnianą dzwonnica	
Dominikowo	Kościół protestancki p.w. Wniebowzięcia NMP z XVII wieku	

	teren gminy	Linia kolejowa Choszczno – Kalisz Pomorski z urządzeniami kolejowymi (most na Drawie, stacja w Drawnie)
	teren gminy	Linia kolejowa Rzecz – Kalisz Pomorski z urządzeniami kolejowymi
	teren gminy	Dawne system hydrotechniczne
	Święciechów	Zespół dworsko – parkowy z początków XIX w.
	Niemieńsko	Pałac myśliwski – początek XX w.

Zródło: Dane Urzędu Miejskiego w Drawnie

Niestety stan wielu zabytków na terenie gminy nie jest zadowalający, z tego względu część z zabytków wymaga renowacji i prac konserwatorskich

2.5.5 Identyfikacja problemów

Na podstawie przedstawionego dotychczas materiału oraz postulatów zgłoszonych przez mieszkańców gminy na zebraniach wiejskich w roku 2014 i 2015 sporządzono następującą listę najważniejszych problemów:

- zły stan techniczny dróg powiatowych i gminnych,
- nierozwiązany problem kanalizacji ściekowej,
- braki w sieci wodociągowej wymagającej restrukturyzacji i przebudowy,
- zły stan techniczny obiektów infrastruktury społecznej i zabytkowej,
- znikome wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (wiatrowej, słonecznej i wodnej),
- niewystarczający poziom rozwoju agroturystyki i turystyki wodnej,
- braki w dostępie do Internetu,
- niska aktywność mieszkańców na spotkaniach organizowanych przez gminę, np. w sprawie dopłat do przydomowych oczyszczalni ścieków.

2.6 Gospodarka

2.6.1 Rolnictwo

Grunty rolne na terenie gminy zajmują zaledwie 22,68 % całkowitej jej powierzchni.

O funkcji rolnictwa w gminie decyduje:

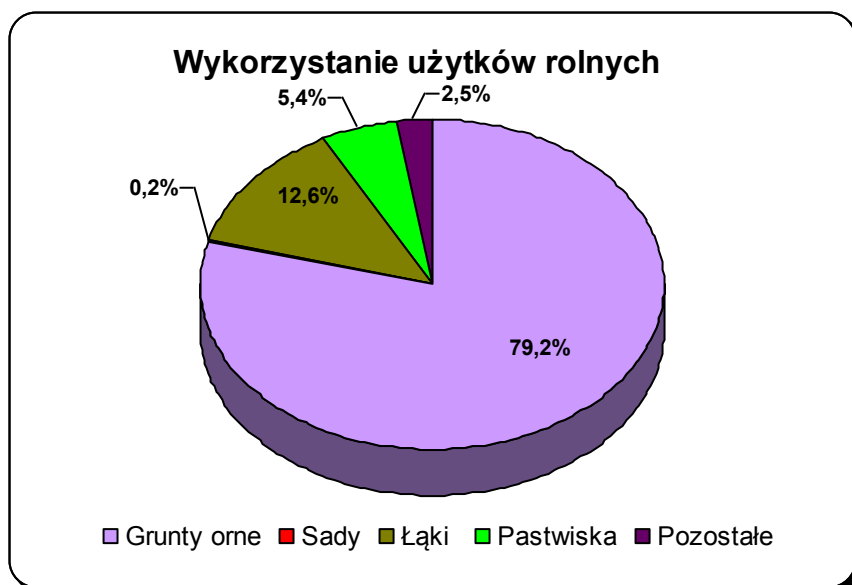
- struktura użytkowania terenu,
- istniejące zainwestowanie w postaci majątku trwałego,
- struktura zatrudnienia.

Zdecydowana większość użytków rolnych należy do firm prywatnych posiadających siedzibę na terenie gminy lub poza jej obszarem.

Struktura gospodarcza rolnictwa związana jest ściśle z formą własności ziemi. Tabela poniżej wskazuje wykorzystanie użytków rolnych w Gminie Drawno.

Stan na dzień 31 grudnia 2014r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Drawnie

Zarówno w strukturze władania ziemi jak i użytków rolnych dominuje mienie Lasów Państwowych (67,3 %) oraz Skarbu Państwa (18,4 % ogólnej powierzchni gminy).

Własność prywatna skupia zaledwie 10,7 % ogółu areалу ziemi, a własność komunalna jedynie 1,1 ogółu gruntów gminy.

Analiza struktury władania użytkami rolnymi jest istotna ze względu na proces przekształceń sektora państwowego, którego podstawowym celem jest prywatyzacja własności państwowej. Ze struktury władania ziemi wynika, że ponad 70% użytków rolnych skupia nadal Agencja Nieruchomości Rolnej.

ANR wdzierżawia grunty oraz zabudowania podmiotom gospodarczym i osobom fizycznym. Na bazie zainwestowania rolniczego powstały ośrodki działalności rolniczej - gospodarstwa rolne. Majątek ANR pozostaje nadal w trakcie zagospodarowywania, wymaga modernizacji i przystosowania do nowych technologii.

Według rejestru REGON w gminie jest obecnie 42 gospodarstwa rolne. Najwięcej gospodarstw małych występuje w miejscowości: Drawno, Barnimie, Dominikowo, Święciechów, Żółwino.

Koncentracja gospodarstw o średnim areale występuje w miejscowościach: Drawno, Sołectwo Drawno, Barnimie, Dominikowo, Święciechów, Zatom.

W gminie występuje gospodarstwa specjalistyczne, są to gospodarstwa specjalizujące się w produkcji roślinnej i zwierzęcej.

➤ **Obsługa rolnictwa**

Gmina na swoim terenie posiada niewiele jednostek zajmujących się prowadzeniem usług w sferze obsługi rolnictwa. Obiekty obsługi rolnictwa dla gminy Drawno skoncentrowane są głównie w mieście Choszczno.

➤ **Produkcja roślinna**

Z analizy jakości gruntów wynika, że podstawowym kierunkiem uprawowym dla obszaru opracowania jest kierunek zbożowo-pastewny. Struktura zasiewów dla Gminy jest zgodna z naturalną predyspozycją obszaru. W gminie Drawno uprawia się przede wszystkim zboża, a z roślin bardziej intensywnych - rzepak, gorczyca i facelia.

Największą powierzchnię spośród zbóż zajmują jęczmień i pszenica oraz żyto. Przewagę upraw zbożowych stanowią zboża jare. Z innych roślin znaczenie w strukturze upraw posiadają: rzepak, buraki pastewne i ziemniaki. Plony rzepaku są dobre i kształtują się średnio na poziomie 25 dt/ha, natomiast ziemniaków poniżej przeciętnej i wynoszą 170 dt/ha.

Gminę cechuje kierunek uprawy zbożowy z przewagą jęczmienia i żyta. Struktura zasiewów jest niekorzystna z uwagi na dominację zbóż, co uniemożliwia właściwe stosowanie płodozmianu i jest przyczyną rozwoju chorób roślin oraz zubożenia i degradacji gleby.

Plony zasiewów kształtują się na poziomie niższym do średnich plonów dla gmin zachodniopomorskiego z wyjątkiem rzepaku. Przyczyną niskiej globalnie produkcji roślinnej jest stosunkowo niski areał użytków rolnych w gminie, przy jednocześnie wysokim udziale powierzchni ugorów i odlogów oraz bardzo niska jakość gleb.

➤ **Produkcja zwierzęca**

Dane Urzędu Miejskiego w Drawnie wskazują, że największe znaczenie ma w gminie chów bydła i trzody chlewnej. Praktycznie większość produkcji zwierzęcej (bydło i trzoda) utrzymywana jest w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

Stan inwentarza żywego w gminie Drawno

Lp.	Bydło ogółem	Na 100 ha UR	W tym krowy (szt)	Trzoda ogółem (szt)	Na 100 ha GO	W tym macior (szt)	Owce	Na 100 ha UR	Konie (szt)	Kozy (szt)
1.	582	8,10	210	970	16,78	68	17	0,02	28	23

Źródło: Dane z ODR Choszczno, (nie uwzględniono Spółki „POLDANOR” w Chomętowie)

Wnioski:

- gospodarstwa rolne nie wykorzystują możliwości produkcyjnych obiektów,

- głównym kierunkiem chowu zwierząt dla gminy jest chów bydła i trzody chlewnej, koni i kóz. Produkcja trzody chlewnej i bydła jest niska, a pozostałe kierunki chowu mają marginalne znaczenie. W ostatnich latach obserwuje się spadek pogłowia bydła na korzyść chowu trzody chlewnej,
- korzystnie rozwija się kierunek dziczyzny,
- brak grup producenckich.

➤ **Przemysł rolno - spożywczy**

Przemysł rolno-spożywczy na obszarze gminy jest słabo rozwinięty, co wynika przede wszystkim ze złej sytuacji na rynku rolnym, przestarzałych technologii i słabych efektów ekonomicznych w produkcji rolniczej na terenie gminy. Większe obiekty przemysłu rolno-spożywczego zlokalizowane są w mieście powiatowym Choszcznie (poza granicami opracowania).

➤ **Uwarunkowania i kierunki rozwoju działalności rolniczej**

Rolnictwo stanowi drugą (po leśnictwie, przemyśle drzewnym i turystyce) funkcję dla gminy Drawno. Na jej obszarze występują liczne czynniki ograniczające w wysokim stopniu gospodarkę rolną:

- niska jakość środowiska agroprzyrodniczego uwarunkowana występowaniem gleb słabych o nieprawidłowych stosunkach wodnych. Ponad 60% powierzchni użytków rolnych stanowią gleby bardzo kwaśne i kwaśne,
- około 0,2 % gruntów ornych to gleby trudne w uprawie ze względu na silne urzeźbienie terenu,
- niekorzystna struktura własności z uwagi na niski potencjał sektora prywatnego i ciągły proces transformacji mienia Skarbu Państwa,
- niekorzystna struktura indywidualnych gospodarstw rolnych. Dominują gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha, stanowią one ponad połowę ogólnej liczby gospodarstw,
- niekorzystna struktura zasiewów z uwagi na dominację zbóż, co uniemożliwia właściwe stosowanie płodozmianu i jest przyczyną rozwoju chorób roślin oraz zubożenia i degradacji gleby,
- wysoki udział powierzchni ugorów i odłogów,
- niewykorzystanie możliwości produkcyjnych większości obiektów inwentarskich,
- często zdewastowana baza nieużytkowanych ośrodków rolniczych ANR,
- występowanie obszarów chronionych lub proponowanych do ochrony, gdzie istnieje nadrzędność funkcji ochronnych nad gospodarczymi.

Obszary podlegające ochronie zlokalizowane na terenach rolniczych lub bezpośrednio z nimi graniczące to tereny bezpośredniej alimentacji wód podziemnych, stanowiące obszary gleb łatwo przepuszczalnych i nie stanowią bariery ochronnej przed zanieczyszczeniem wód podziemnych. Natomiast za czynniki stymulujące rozwój rolnictwa uznaje się:

- korzystne położenie i połączenie komunikacyjne gminy w stosunku do rynku zbytu (miasta: Choszczno, Szczecin). Stwarza to możliwość rozwoju przetwórstwa mięsnego oraz podniesienia produkcji rolniczej i innych poza rolniczych funkcji, które na obszarach wiejskich mogą stanowić dodatkowy dochód ludności wiejskiej,
- działalność gminy i Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Choszcznie w propagowaniu nowych odmian i sposobu produkcji,
- utrzymanie specjalizacji gospodarstw w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej.

➤ **Zasady rozwoju rolnictwa**

Z dokonanej analizy czynników glebowo - rolniczych oraz środowiskowych warunkujących rozwój działalności rolniczej wynika, że gmina Drawno ma małe możliwości rozwoju produkcji rolniczej.

Warunki glebowo-rolnicze należą do mało korzystnych. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w wysokim stopniu zależy od regulacji stosunków wodnych użytków rolnych.

W strukturze zasiewów przeważają zboża. Duży potencjał użytków zielonych stwarza możliwość chowu bydła ras mięsnych i mlecznych.

Jednorodny charakter i specyfika obszarów warunkują następującą waloryzację rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy: obszar rolnictwa średnio intensywnego dostosowanego poziomem produkcji do istniejących warunków agrośrodowiskowych.

Grunty najslabsze wskazuje się do zmiany użytkowania na cele leśne, a gleby kompleksu pszenno dobrego wskazuje się do ochrony przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze.

Na terenie gminy brak jest punktów skupu żywca i skupu zbóż. Sprzedaż produktów rolnych odbywa się za pośrednictwem Agencji Rynku Rolnego oraz odbiorców prywatnych.

Podsumowując, z uwagi na duży udział w strukturze zasiewów roślin zbożowych, o niskim wskaźniku pracochłonności i małą obsadę zwierząt gospodarskich (zwłaszcza bydła), można uznać, że rolnictwo na terenie gminy Drawno ma charakter mało intensywny.

Preferencje :

- przetwórstwo mięsne,
- uprawy specjalne dostosowane do wymogów środowiska jak uprawy roślin liściastych, produkcja krzewów, drzewek, w tym choinek i mniej wymagających warzyw, kontynuacja produkcji ekologicznej,

- rozwój agroturystyki, która mogłaby przyczynić się do rekompensaty niskiej opłacalności produkcji rolniczej obszaru.

2.6.2 Dziedziny pozarolnicze

Na terenie gminy Drawno w systemie REGON zarejestrowanych jest ogółem 207 podmiotów w tym:

- 85 podmiotów z kodem PKD w branży usługi budowlane;
- 45 podmiotów z kodem PKD w branży sprzedaż detaliczna;
- 42 podmiotów z kodem PKD działalność usługowa w leśnictwie;
- 27 podmiotów z kodem PKD działalność związana z turystyką.

Wskaźnik nasycenia podmiotami gospodarczymi w gminie Drawno wynosi 97 podmioty na 10 tys. mieszkańców i pod tym kątem zajmuje 4 miejsce w powiecie choszczeńskim (BDL 2014)

Ze względu na formy ochrony przyrody obejmujące swoim zasięgiem teren gminy Drawno, m.in. Drawieński Park Narodowy, Obszar Natury 2000 niemożliwe jest powstanie dużych zakładów produkcyjnych.

Nowe miejsca pracy generują głównie firmy jednoosobowe lub rodzinne.

Czynniki sprzyjające działalności przemysłowo-produkcyjnej:

- potencjalne zaplecze surowcowe dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego oraz drzewnego,
- wolne zasoby pracy,
- możliwość adaptacji istniejących obiektów (głównie rolnicze, po PGR) na cele produkcyjno- usługowe.

Ograniczenia:

- walory przyrodnicze gminy, średnie warunki dla produkcji rolniczej,

Zasady rozwoju:

- umiarkowany rozwój funkcji przemysłowo-produkcyjnej,
- preferencje dla obiektów przemysłu rolno - spożywczego, obsługi rolnictwa, drobnej wytwórczości w strefach działalności produkcyjno-usługowych,
- preferencje dla obiektów przemysłu drzewnego,
- wykorzystanie zasobów surowców mineralnych (kruszywa naturalne),
- stosowanie technologii nie powodujących degradacji środowiska,
- ewentualne strefy uciążliwości inwestycji powinny się zamykać w granicach własnych działek.

2.6.3 Zatrudnienie

Największymi pracodawcami od kilkunastu lat na terenie gminy są instytucje publiczne i samorządowe tj. Urząd Miejski w Drawnie i samorządowe jednostki organizacyjne, Nadleśnictwo, Drawieński Park Narodowy, Dom Pomocy Społecznej w Brzezinach, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Niemieńsku, Spółdzielnia Produkcyjna Rzecko – zakład drzewny w Kiełpinie, I Regionalna Baza Logistyczna w Wałczu Skład Drawno oraz organizacja pozarządowa Stowarzyszenie Ludzi Bezrobotnych.

Identyfikacja problemów

- brak odpowiedniej ilości zakładów pracy zapewniających bezrobotnym miejsca pracy,
- niepełna infrastruktura techniczna (braki kanalizacyjne),
- braki kapitału własnego przedsiębiorstw co ogranicza możliwości pozyskiwania środków z funduszy unijnych i kredytów bankowych,
- niski poziom kwalifikacji pracowników byłych zakładów rolnych,
- mała aktywność gospodarcza mieszkańców,
- niestabilność przepisów prawa gospodarczego i finansowego,
- wysokie koszty pracy m.in. z tytułu składek ZUS i podatków,
- niestabilność rynków zbytu i cen produktów,
- brak koncepcji dla rozwoju różnych dziedzin działalności gospodarczej szczególnie dla terenów popegeerowskich.

2.7 Sfera społeczna

2.7.1 Sytuacja demograficzna i społeczna terenu

Wg liczby mieszkańców i zajmowanej powierzchni gmina Drawno zajmuje 4 miejsce wśród 6 gmin powiatu choszczeńskiego.

Liczba mieszkańców Gminy Drawno według faktycznego miejsca zamieszkania na dzień 31 grudnia 2014r. wynosiła 5.228 osób.

Zmiany liczebności mieszkańców prezentuje poniższa tabela.

rok	2010	2011	2012	2013	2014
liczba	5399	5354	5327	5266	5228
różnica	x	- 45	-27	-61	-38

Źródło: dane własne Urząd Miejski w Drawnie

Powyższa tabela obrazuje systematyczny spadek liczby mieszkańców. Niepokojące jest również zjawisko starzenia się społeczeństwa drawieńskiego. Od roku 2011 ujemne saldo przyrostu naturalnego jest dwucyfrowe.

Charakterystycznym zjawiskiem dla gminy są również migracje. W ostatnich latach widać odpływ ludności z obszaru gminy. Ujemne saldo migracji spowodowane jest przede wszystkim poszukiwaniem pracy przez młodych mieszkańców, której nie mogą znaleźć na terenie gminy bądź w gminach ościennych.

Poniższa tabela wskazuje zestawienie obrazujące saldo przyrostu naturalnego i migracji w gminie Drawno na przełomie ostatnich pięciu lat.

Wyszczególnienie	Lata				
	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia	40	39	42	49	39
Zgony	56	59	52	70	56
Saldo przyrostu naturalnego	-4	-20	-10	-21	-17
Zameldowania	70	105	102	109	106
Wymeldowania	65	130	119	149	127
Saldo migracji	+5	-25	-17	-40	-21

Źródło: dane własne Urzędu Miejskiego w Drawnie

Ludność Gminy można zaliczyć do grupy społeczności co najmniej dojrzałej wiekowo. Duży jest udział ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W grupie ludności w wieku poprodukcyjnym znacząco dominują kobiety, których jest o ponad 50 % więcej niż mężczyzn.

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym wg płci						
	J. m.	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem						
ogółem	osoba	5 399	5354	5326	5265	5228
mężczyźni	osoba	2709	2691	2664	2621	2597
kobiety	osoba	2690	2663	2662	2644	2631
w wieku przedprodukcyjnym						
ogółem	osoba	1005	948	920	890	888
mężczyźni	osoba	530	492	464	447	438
kobiety	osoba	475	456	456	443	450
w wieku produkcyjnym						
ogółem	osoba	3578	3363	3545	3501	3474
mężczyźni	osoba	1917	1931	1936	1928	1904
kobiety	osoba	1661	1632	1609	1573	1570

w wieku poprodukcyjnym						
ogółem	osoba	719	754	791	799	825
mężczyźni	osoba	208	215	223	211	233
kobiety	osoba	511	539	568	588	592

Źródło: opracowanie własne Urząd Miejski w Drawnie

Jak wynika z powyższych zestawień ludność gminy starzeje się. Utrzymujący się na niskim poziomie przyrost naturalny jak również wyjazdy młodych w celach edukacyjnych są głównymi przyczynami opisywanego zjawiska. Należy zauważyć, że tendencja ta utrzymuje się, a jej powstrzymanie jest celem rozwojowej polityki samorządu. Zjawisko to jest odzwierciedleniem przemian struktury wiekowej w skali kraju i wymaga skoordynowanych działań w wielu dziedzinach życia. Zmiana proporcji między różnymi grupami wiekowymi wpływa znacząco na rynek pracy, bowiem decyduje o liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wzrost jej liczby - przy tendencjach rozwojowych w gospodarce - zwiększa potencjał siły roboczej w gminie, a z drugiej strony – w przypadku słabiej rozwiniętej gospodarki – może powodować wzrost zagrożenia bezrobociem.

2.7.2 Warunki i jakość życia mieszkańców

Ocena poziomu życia mieszkańców gminy Drawno to wypadkowa poziomu zaspokojenia ich potrzeb materialnych i jakością życia. O ile stopień zaspokojenia potrzeb materialnych mieszkańców można zmierzyć poprzez przeanalizowanie wysokości zarobków, wydatków oraz zasobów, o tyle trudno jest zmierzyć poziom zaspokojenia pozostałych potrzeb niematerialnych związanych z zadowoleniem z życia. Głównym źródłem dochodu mieszkańców gminy jest praca na roli oraz sprzedaż produktów rolnych. Decydujące znaczenie w lokalnej gospodarce odgrywają mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które zapewniają zatrudnienie i dochody mieszkańcom gminy, nieprowadzącym działalności rolniczej.

➤ Zatrudnienie i rynek pracy

Decydujące znaczenie w lokalnej gospodarce odgrywają mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które zapewniają zatrudnienie i dochody mieszkańcom gminy. Na terenie gminy 1049 (na 10tys ludności) podmiotów jest zarejestrowanych w systemie Regon (12.2014r.) . Poziom wielkości zatrudnienia w gminie warunkują w głównej mierze:

- cechy demograficzne ludności – udział ludności w wieku produkcyjnym, poziom wykształcenia ludności;
- poziom rozwoju gospodarczego obszaru gminy;
- poziom aktywności zawodowej ludności w wieku produkcyjnym;

d) stan zdrowotny ludności w wieku produkcyjnym.

Gmina Drawno jest gminą o dominującym udziale rolniczym w strukturze gospodarczej. Poza sektorem rolniczym i publicznym (urząd gminy, szkoły, służba zdrowia) mieszkańcy gminy zajmują się turystyką, drobnymi usługami dla ludności miejscowej i przyjezdnej. Najważniejsze profile gospodarcze to: handel, usługi budowlane, prace leśne, ścinka drzew. Na obszarze gminy działają drobne zakłady rzemieślnicze i usługowe.

➤ Bezrobocie

Przedstawione poniżej dane statystyczne dotyczą sytuacji na lokalnym rynku pracy wg stanu na koniec 2014 roku. Dla zobrazowania tendencji występujących na rynku pracy w dłuższym okresie przedstawione zostały także dane porównawcze wg stanu na koniec 2013 roku i 2012 roku.

Liczba pracujących i bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Drawno na przestrzeni lat 2010-2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba bezrobotnych	502	508	422
Wskaźnik natężenia	14,2%	14,4%	12,1%
Liczba kobiet	283	276	217
W tym z prawem do zasiłku	72	70	68
Zamieszkali na wsi	309	306	273
W tym kobiet	174	170	144

Źródło: dane PUP w Choszczynie

Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	12,7	12,6	14,3	14,6	12,3
kobiety	14,5	16,3	18,2	18,0	14,4
mężczyźni	11,2	9,7	11,2	11,9	10,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS Baza Danych Lokalnych. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2014 r. wyniosła 422 osoby, co stanowi 12,3 % udziału w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Analizując bezrobocie w podziale na płeć, dominującą grupą są kobiety. Bezrobocie w gminie jest nieco wyższe niż w powiecie. W powiecie kształtuje się na poziomie 11,1%.

➤ **Oświata i wychowanie**

Na terenie Gminy funkcjonują następujące jednostki oświatowe:

- **Gimnazjum Publiczne im. Saperów Polskich w Drawnie.** Pod okiem 18 nauczycieli (w tym 16 zatrudnionych w pełnym wymiarze) uczy się 129 gimnazjalistów. W ramach Gimnazjum na terenie gminy działa 6 oddziałów. W roku 2015 na stypendia i zasiłki szkolne dla uczniów przeznaczona została kwota 49605 zł. Uczniowie Gimnazjum kontynuują naukę w szkołach średnich głównie w Choszczynie i Kaliszu Pomorskim.

W ciągu roku szkolnego Gimnazjum organizuje wiele imprez sportowych, które mają głównie charakter międzyszkolny bądź powiatowy w tym biegi uliczne, Powiatowy Konkurs Recytatorski oraz wiele innych. Ponieważ budynek Gimnazjum zlokalizowany jest obok budynku Szkoły Podstawowej dzieci wspólnie korzystają z istniejącej bazy sportowej.

Plac wokół budynku Gimnazjum jest zagospodarowany i pomimo bliskiej styczności z drogą wewnętrzną jest bezpiecznie. Ulica ta należy bowiem do rzadko uczęszczanych.

- **Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Drawnie** - ma ogółem 15 oddziałów (sześć szkolnych). Uczy się w niej ogółem 293 dzieci pod dydaktyczną opieką 25 nauczycieli (w tym 21 zatrudnionych na pełnych etatach). W ostatnim roku na stypendia i zasiłki celowe dla uczniów przeznaczono kwotę 79460 zł.

Choć budynek szkoły jest stary i przysparza stałej troski i wydatków gminy na ten cel jest dla swoich wychowanków bezpieczny.

Uczniowie gminy Drawno mogą rozwijać swoje uzdolnienia w ramach zajęć pozalekcyjnych w klubach sportowych oraz kołach przedmiotowych i zainteresowań, takich jak: koła plastyczne, teatralne, SKS-y, koła informatyczne, matematyczne, polonistyczne, historyczne oraz wiele innych.

Wśród imprez organizowanych przez Szkołę Podstawową charakter cykliczny mają m.in. Inauguracja Sportowego Roku Szkolnego, Tydzień Patrona Szkoły, Pasowanie pierwszoklasistów na uczniów, Góra Grosza, Mikołajkowy turniej dla klas I-III, udział w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy, Pasowanie na Czytelnika, Dzień Matematyki, Dzień Ziemi, Imieniny Książki.

- **Przedszkole Miejskie w Drawnie** – uczęszcza do niego 100 dzieci. Placówka posiada 4 oddziały na terenie gminy. Na potrzeby prowadzenia placówki zatrudnionych jest 7 osób, w tym 7 na pełen etat. Koszty funkcjonowania przedszkola pochłonęły w 2014 roku kwotę 909990,77 zł.

Dzienny czas pracy poszczególnych oddziałów jest różny, dostosowany do potrzeb rodziców oraz dowozów dzieci.

W przedszkolu dzieci mają możliwość uczestniczenia w zajęciach religii oraz zajęciach muzyczno –rytmicznych, języka niemieckiego i angielskiego, zajęciach plastycznych. Swoje umiejętności aktorskie, plastyczne, muzyczne, ruchowe dzieci przedstawiają w pracach plastycznych, zabawach, zajęciach ogólnorozwojowych oraz w różnorodnych uroczystościach przedszkolnych, których obchody są tradycją przedszkola (np. Sprzątanie Świata, Święto Drzewa, Mikołajki, Jasełka Noworoczne, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Ziemi, Dzień Mamy i Taty, Festyn Rodzinny i Dzień Dziecka).

Dla dzieci zamiejscowych organizowane są dowozy do przedszkola i szkół.

Oprócz wskazanych wyżej placówek na terenie gminy funkcjonuje także niezależnie od gminy- podległa starostwu placówka: Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Niemieńsku dla osób niepełnosprawnych.

➤ **Kultura**

Sfera działalności kulturowej w gminie jest na zadowalającym, lecz niewystarczającym poziomie. Braki te wynikają z potrzeb inwestycyjnych zarówno budowlanych, jak i wyposażeniowych, a także dotyczą potrzeby rozszerzenia i rozwoju wachlarza imprez kulturowych dla mieszkańców i turystów obecnych i przyszłych. W Gminie Drawno obecnie działają:

- Biblioteka w Drawnie;
- Drawieński Ośrodek Kultury i działające w jego zasięgu świetlice wiejskie w miejscowościach – Barnimie, Brzeziny, Chomętowo, Dominikowo, Kiełpino, Święciechów;
- Galeria Pamiątek Ziemi Drawieńskiej w Spichlerzu w Drawnie;
- Centrum Informacji Turystycznej w Drawnie.

Drawieński Ośrodek Kultury (DOK), wraz z podległymi mu świetlicami wiejskimi i z Biblioteką Miejską odpowiedzialny jest za upowszechnianie kultury na terenie gminy.

Większość placówek kulturalnych koncentruje się w Drawnie, choć istnieje także oferta kulturalna na obszarach wiejskich. Nie jest ona jednak tak bogata w wydarzenia jak te, które proponuje miasto Drawno. Generalnie panuje powszechne odczucie, że w okresie ostatnich lat zmalał poziom uczestnictwa społeczności gminy w życiu kulturalnym. Należy tu wziąć pod uwagę fakt, że zmienił się model uczestnictwa w kulturze.

Dlatego też priorytetem w dziedzinie kultury powinno być z jednej strony wykorzystanie potencjału kulturalnego Gminy dla jej promocji na zewnątrz, a z drugiej wzmocnienie istniejących i pobudzanie nowych potrzeb kulturalnych wśród jego mieszkańców.

W Drawieńskim Ośrodku Kultury odbywają się lokalne imprezy, a także zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych. Przy Ośrodku Kultury działa Drawieński Uniwersytet Trzeciego Wieku ze swoimi sekcjami, sekcja plastyczna i teatralna, organizowane są zajęcia wokalne dla dzieci i młodzieży, zajęcia witrażu, decoupage, raz w tygodniu spotyka się

zespół śpiewaczy dla dorosłych, brydż sportowy dla dorosłych . W Ośrodku Kultury organizowane są także zajęcia warsztatowe w zależności od zainteresowań, w tym rzeźba w korze, sianowije, ozdoby z darów natury, taniec towarzyski, malowanie na szkle, warsztaty ceramiczno-gliniarskie i inne. Kilka razy w roku organizowane są wystawy i wernisaże przedstawiające prace wykonane podczas warsztatów.

Edukacja kulturalna prowadzona jest także przez szkoły działające na terenie miasta oraz w ramach zajęć pozalekcyjnych w pięciu świetlicach środowiskowych. W ramach działań szkół organizowane są imprezy kulturalno - sportowe, liczne konkursy, dyskoteki, gry, zabawy, przedstawienia, koncerty i wystawy oraz wiele konkursów edukacyjnych.

W ramach Drawieńskiego Ośrodka Kultury funkcjonują świetlice wiejskie w Chomętowie, Dominikowie, Święciechowie, Brzezinach, Kiełpinie i Barnimiu w roku szkolnym dzieci biorą czynny udział w organizowaniu imprez środowiskowych, przygotowują programy artystyczne, otrzymują pomoc w odrabianiu lekcji, uczą się samoakceptacji, zasad funkcjonowania w grupie rówieśniczej, samodzielnego rozwiązywania problemów i konfliktów, wzajemnej tolerancji oraz stosowania nabytych umiejętności w życiu codziennym. Dodatkowo podczas ferii zimowych i w miesiącach wakacyjnych organizowane są zajęcia profilaktyczno-wychowawcze, w tym nauka obsługi komputera, gry świetlicowe, konkursy plastyczne, doskonalenie umiejętności manualnych oraz gry i zabawy na powietrzu oraz wycieczki piesze.

Od kilku lat na terenie gminy mają siedzibę Koła Gospodyń Wiejskich, (m.in. w Drawnie, Dominikowie, Barnimiu, Kiełpinie i Święciechowie), które czynnie uczestniczą w życiu kulturalnym gminy Drawno.

W ciągu roku świetlice wiejskie oraz Drawieński Ośrodek Kultury proponują swoim mieszkańcom następujące formy rozrywki w zakresie kultury:

Nazwa imprezy
<ul style="list-style-type: none">• Przegląd jasełek oraz szopek bożonarodzeniowych• Ferie zimowe• Dzień Babci i Dziadka• Bal charytatywny• Dzień Kobiet• Święto dyni i konkurs na największą dynię• powitanie wiosny• Konkurs „Najpiękniejsza pisanka ”• Dzień Ziemi• Dzień Matki• Półkolonie

- Halloween
- Wigilia
- Przegląd przedstawień jasełkowych
- Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy
- Dzień Osadnika
- Dzień Kobiet-seans filmowy z niespodzianką
- Międzynarodowy Plener Rzeźbiarski w Drawnie
- Spotkania Artystów, Działaczy i Twórców Kultury terenu gminy Drawno-połączone z wystawą prac
- Bal na zakończenie klas VI-tych
- Bal gimnazjalistów
- Noc Świętojańska
- Dożynki gminne
- Środowiskowe spotkanie wigilijne z udziałem świetlic oraz osób samotnych;
- Zabawy sylwestrowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Drawnie

Zadania Drawieńskiego Ośrodka Kultury:

- udostępnianie i popularyzacja dóbr kultury poprzez organizację różnorodnych form masowego przekazu twórczości artystycznej jak :koncerty, spektakle, wystawy, spotkania z twórcami kultury,
- organizowanie czasu wolnego miejscowej społeczności poprzez tworzenie sekcji, pracowni i kół zainteresowań a także organizowanie masowych imprez okolicznościowych i środowiskowych stwarzających możliwości czynnego wypoczynku i integracji społeczeństwa, inspirowanie amatorskiej twórczości artystycznej,
- obsługa instruktorsko- metodyczna oraz pomoc organizacyjna terenowym placówkom kulturalnym nie podlegającym DOK; koordynowanie przedsięwzięć kulturalnych na terenie gminy,
- gromadzenie i udostępnianie informacji repertuarowych, propagowanie aktualności kulturalnych,
- ochrona i dokumentacja dóbr kultury,
- propagowanie miejscowych wydarzeń i osiągnięć kultury we współpracy ze szkołami i zakładami pracy,

- informowanie o walorach turystycznych gminy, ich propagowanie oraz współdziałanie w tym zakresie z organizacjami turystycznymi.

Na terenie gminy cyklicznie organizowane są imprezy o zasięgu ponadregionalnym, w większości przy współorganizacji działających na terenie gminy Drawno organizacji pozarządowych:

INAUGURACJA SEZONU TURYSTYCZNEGO DRAWNO, HIP-HOP TOUR,

(powitanie lata i wakacji, obrzędy sobótkowe, konkursy, występy teatru ognia) – jest imprezą cykliczną organizowaną od 2014 r. Jej celem jest propagowanie czynnego wypoczynku, turystyki, poznawanie przyrody, kształtowanie postaw proekologicznych, a także dobrą zabawę. Zaproszenie do miejsc, które pozytywnie zapiszą się w pamięci turystów, gdzie czeka ich wiele atrakcji. Współorganizacja Gminy Drawno i LOT Wokół Drawy.

FESTIWAL KRASNALI,

należy do wakacyjnych imprez organizowanych cyklicznie w gminie w pierwszy weekend lipca. Nawiązuje do źródeł historycznych, które mówią, że w Drawnie istniała najstarsza w świecie fabryka krasnali. Swoje wyroby prezentują producenci figur ogrodowych i dekoracyjnych, powadzone są otwarte warsztaty m.in. sianowije, ceramiczno-gliniane, wikliniarskie, haftu i plastyczne. Odbywa się również plener rzeźbiarski, wernisaż i wystawa. Czas festiwalu wypełniają występy artystyczne m.in. znanych zespołów DISCO POLO. Uczestników zabawiają clowni, szczudlarze i kuglarze.

Festiwal Krasnali. Archiwum Urzędu Miejskiego w Drawnie

TURYSTYCZNO-PRZYRODNICZY MARATON KAJAKOWY DRAWNO

Celem organizacji maratonu jest promocja kajakarstwa, popularyzacja aktywnego wypoczynku poprzez łączenie sportowej rywalizacji z rekreacją i turystyką oraz promowanie miejscowych szlaków wodnych. Organizatorem jest LOT Wokół Drawy

Od 2015 roku te trzy imprezy organizowane są w ramach jednego bloku imprez kulturalno-rekreacyjno-turystycznych.

WOJEWÓDZKI FESTIWAL PIEŚNI LUDOWEJ

To festiwal muzyczny, organizowany przez TPZD pod patronatem Wojewody Zachodniopomorskiego i Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego. Przegląd odbywa się od 2008 r., w miesiącu czerwcu. Celem przeglądu jest przypomnienie i zachowanie w pamięci ludowych utworów, ich publiczna prezentacja. W przeglądzie udział biorą zespoły wokalne i wokalnie - muzyczne, zachowując tradycyjne wartości folkloru.

WOJEWÓDZKI TURYSTYCZNY RAJD PO ZIEMI DRAWIEŃSKIEJ IM. ANTONIEGO KARDASA

Jest to impreza cykliczna organizowana od 2000 r. Jego pomysłodawcą i inicjatorem był Antoni Kardas - pierwszy prezes Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Drawieńskiej. Rajd ma na celu propagowanie czynnego wypoczynku, turystyki, poznawanie przyrody, kształtowanie postaw proekologicznych, a także lub przede wszystkim dobrą zabawę.

Uczestnicy rajdu poznają historię ziemi drawieńskiej, choszczeńskiej i zachodniopomorskiej. Spotykają ciekawych ludzi, zwiedzają zabytki kultury i sztuki. Odbywają się konkursy sportowe.

Wszyscy uczestnicy otrzymują koszulki, znaczki z logo rajdu oraz folder z informacjami o imprezie. Za udział w poszczególnych konkurencjach można wygrać puchary oraz nagrody rzeczowe.

WOJEWÓDZKI KONKURS WIEDZY PRZYRODNICZEJ W OPARCIU O KAJAKOWĄ ŚCIEŻKĘ EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNA NA DRAWIE I KORYTNICY

Impreza cykliczna organizowana przez LOT wokół Drawy od 2014 r. w miesiącu czerwcu. Ma on na celu propagowanie wiedzy przyrodniczej, motywowanie uczestników do poszerzania zainteresowań z zakresu biologii, chemii, geografii oraz ekologii i ochrony środowiska. Konkurs jest również formą integracji młodzieży z różnych środowisk o wspólnych zainteresowaniach.

OTWARTE MISTRZOSTWA DRAWNA W GRZYBOBRANIU" Konkurs kulinarny

Cykliczna impreza rekreacyjna TPZD, organizowana corocznie we wrześniu. Celem imprezy jest upowszechnianie wiedzy o grzybach, bezpiecznym sporządzaniu potraw z grzybów, ekologicznym zachowaniu się w lesie oraz popularyzacja drawieńskich terenów turystycznych i form przedłużających sezon turystyczny.

ZLOT MIŁOŚNIKÓW ASTRONOMII W ZATOMIU

Plenerowa impreza cykliczna dla pasjonatów astronomii i nie tylko, nocne obserwacje nieba a w nim planety, galaktyki, mgławice i wszystko co można obejrzeć za pomocą profesjonalnego sprzętu obserwacyjnego i astro-fotograficznego prezentowanego i udostępnianego przez astro-miłośników, otwarte prelekcje i wykłady oraz dzienne obserwacje Słońca.

Organizowana jest dwa razy w ciągu roku przez Forum Astronomiczne. Obserwacje odbywają się w Zatomiu, malowniczej wsi w gminie Drawno leżącej w środku lasów, na terenie Drawieńskiego Parku Narodowego, niemal na styku 3 województw: Wielkopolskiego, Zachodniopomorskiego oraz Lubuskiego. Położona w centrum strefy tzw. "najmniejszego skażenia światłem - czarnej dziury na mapie LP Europy." Dzięki astro-amatorskiej społeczności miejscowość Zatom staje się mekką astronomii amatorskiej Polski północnej. Celem Zlotu jest popularyzacja astronomii i nauczenie wszystkich chętnych obserwacji.

Do kolejnych wydarzeń należą m.in.:

"DZIEŃ KOBIET INACZEJ" - celem tego przedsięwzięcia jest aktywizacja kobiet z terenów wiejskich oraz wykreowanie produktu lokalnego poprzez organizację konkursu kulinarnego. Pomysłodawcą i głównym organizatorem imprezy jest Stowarzyszenie Ludzi Bezrobotnych w Drawnie.

"BIEGI ULICZNE" - organizowane są przez Uczniowski Klub Sportowy "Drawianka", na początku maja, nieprzerwanie od 1998 r. Dzieci i młodzież ze szkół podstawowych i gimnazjów rywalizuje na trasach o długości: 450, 700 i 900.

„POWITANIE WIOSNY- NORDIC WALKING” - cykliczna impreza. Odbywa się w marcu każdego roku. Celem imprezy jest integracja działaczy Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Drawieńskiej i lokalnej społeczności, popularyzacja Nordic Walking oraz aktywnej rekreacji w naturalnym środowisku. Ponadto poznanie niektórych tradycji ludowych i kulturowych związanych z pożegnaniem zimy i nadejściem wiosny oraz rozwijanie zainteresowań otaczającym środowiskiem przyrodniczym i zachodzącymi w nim zmianami.

„ZLOT MIŁOŚNIKÓW KAJAKARSTWA”- jest imprezą cykliczną organizowaną przez Lokalną Organizację Turystyczną wokół Drawy od 2013 r. Ma charakter promocyjny, jej głównym celem jest propagowanie aktywnego wypoczynku poprzez uprawianie turystyki wypoczynkowej, krajoznawczej i kwalifikowanej, którą można uprawiać indywidualnie i zespołowo, w połączeniu z elementami współzawodnictwa i sportu. Ponadto szlaki wodne przyczyniają się do poznawania i podziwiania piękna przyrody naszych rzek.

„FESTIWAL PIOSENKI PAPIESKIEJ” - jego głównym celem jest przybliżenie nauczania błogosławionego Jana Pawła II zawartego w przemówieniach i homiliach, wyrażone piosenką.

Staramy się zainspirować uczestników do tworzenia własnych utworów. Niepowtarzalne interpretacje znanych już piosenek są interesującym akcentem festiwalu.

"OTWARTY TURNIEJ STRZELECKI BRACTWA KURKOWEGO" - odbywa się w ramach obchodów Święta Niepodległości. Jego celem jest podtrzymywanie wielowiekowej tradycji ruchu brackiego, przekazywania jej młodym pokoleniom a jednocześnie ćwiczenia strzeleckich umiejętności. Wśród organizatorów turnieju znajduje się m.in. TPZD i Stowarzyszenie Saperów Polskich. Kobiety, dzieci, młodzież i dorośli walczą o tytuł Dian, Pazi, Giermków, Rycerzy i Króla Kurkowego.

"DOŻYNKI GMINNE" - ludowe święto połączone z obrzędami dziękczynnymi za ukończenie żniw i prac polowych. Gminne Święto Plonów przyczynia się do podtrzymania wielowiekowej, pięknej tradycji, która przypomina nam o naszym pochodzeniu i narodowej tożsamości. Odbywa się rokrocznie na przełomie sierpnia i września.

Poprzednie edycje imprez finansowane były przez gminę oraz prywatnych sponsorów. Jednak każda kolejna edycja imprezy zwiększa rzeszę osób chcących wziąć w nich udział. Dlatego też gmina oraz instytucje zaangażowane w realizację tych przedsięwzięć zamierzają dołożyć wszelkich starań, aby pozyskać dodatkowe środki na rozszerzenie imprez tak, aby każdy chętny mógł wziąć w nich udział.

➤ Sport

Ze względu na naturalne warunki do uprawiania aktywnego sportu, wypoczynku i rekreacji, mieszkańcy i turyści mogą korzystać z istniejącej bazy sportowej, która podobnie jak kultura posiada wiele braków i potrzeb inwestycyjnych.

Na terenie gminy Drawno znajdują się:

- boiska do piłki nożnej w Drawnie i Barnimiu,

- korty tenisowe w Drawnie - przy Stadionie Miejskim i przy zespole boisk sportowych "Orlik",
- przystanie wodne w Drawnie – PTTK, Drawieńskiego Parku Narodowego, Szkolnego Klubu Żeglarskiego Drawa w Drawnie przy Szkole Podstawowej oraz prywatne, usytuowane przy kwaterach turystycznych,
- hala sportowa z widownią (Szkola Podstawowa w Drawnie),
- obiekt sportowy "Orlik"

W ramach działalności sportowej na terenie gminy funkcjonują także cztery kluby sportowe:

- Miejski Klub Sportowy „Drawa” w Drawnie,
- Ludowy Klub Sportowy „Świt” w Barnimiu,
- Uczniowski Klub Sportowy „Drawianka” w Drawnie,
- Szkolny Klub Żeglarski „Drawa” w Drawnie.

Wszystkie kluby są dotowane z budżetu gminy i są odpowiedzialne za popularyzację sportu wśród mieszkańców gminy.

➤ **Podstawowa opieka zdrowotna**

Świadczenia zdrowotne w Gminie są realizowane na ogół na zadowalającym poziomie, choć wiele osób krytycznie ocenia nieutrzymywanie standardów systemowych.

Generalnie zdaje egzamin system oparty o lekarza rodzinnego, dlatego powinien on być nadal intensywnie rozwijany.

Świadczenia zdrowotne na terenie gminy realizowane są przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w dni powszednie do godziny 18:00. Placówka świadczy następujące usługi:

- podstawowa opieka zdrowotna
- wizyty domowe
- laboratorium (badania ogólne)

Okresowo, najczęściej w ramach Funduszu Zdrowia przyjmują lekarze określonych specjalności, np.: ortopeda, diabetolog, ginekolog, itp.

Na terenie gminy funkcjonuje obecnie w Drawnie jedna apteka.

Świadczenia w zakresie hospitalizacji, usług specjalistycznych, szczegółowych badań laboratoryjnych są realizowane w Choszcznie (25 km od Drawna).

W zakresie stomatologii usługi w tym zakresie świadczy NZOZ NIKO- DENT.

Zbyt mała jest liczba zakładów opiekuńczych leczniczych i pielęgniarskich oraz brak zakładu opieki paliatywnej. Słabo są też rozwinięte formy opieki stacjonarnej, takie jak: opieka dzienna, chirurgia "jednego dnia", hospitalizacja domowa.

Poziom finansowania opieki stomatologicznej, brak lekarzy stomatologów w szkołach utrudnia i ogranicza dostęp do usług stomatologicznych.

Niezbędne jest wspieranie przez Gminę działań umożliwiających poprawę dostępności i jakości usług zdrowotnych.

Programy promocyjne i profilaktyczne są wprowadzane jedynie pod warunkiem uzyskania na ten cel dodatkowych środków finansowych. Istnieje konieczność objęcia uczniów aktywną opieką medyczną i profilaktyką zdrowotną.

Budowanie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Gminy wymaga podejmowania, wspólnie z władzami powiatu, działań w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów uzależnienia jak i w zakresie rozwoju profilaktyki i promocja zdrowia.

Współpraca z władzami powiatu w zakresie stworzenia systemu rozwoju profilaktyki, usprawnienia wczesnej diagnostyki i promocji zdrowia ma na celu:

- zmniejszenie ryzyka wystąpienia tzw. chorób cywilizacyjnych,
- ograniczenie możliwości wystąpienia chorób zakaźnych,
- ograniczenie szkód zdrowotnych związanych z niewłaściwymi warunkami i trybem życia mieszkańców,
- zwiększenie efektywności leczenia nowotworów, cukrzycy oraz chorób układu krążenia.

➤ **Poziom bezpieczeństwa**

Wandalizm, chuligaństwo, agresywne zachowania, nieprzestrzegania zasad współżycia społecznego, niszczenie mienia powodują nie tylko straty materialne, ale również wpływają na poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

W roku 2014 na terenie gminy Drawno wszczęto 72 postępowania przygotowawcze. Stwierdzono ogólnie 97 zdarzeń przestępczych. Wykrywalność przestępstw wyniosła 83,51%

Liczba przestępstw w gminie Drawno (*Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego KPP w Choszczynie 2014*):

Kradzież cudzej rzeczy: 11

Kradzież z włamaniem: 12

Bójka, pobicie: 3

Rozboje, kradzież, wymuszenia rozbójnicze: 0

Uszczerbek na zdrowiu: 0

Dane przedstawione powyżej przedstawiają ilość przestępstw z monitorowanych kategorii, zaistniałych na terenie gminy Drawno w 2014 roku. Zauważyć można, iż dominującymi kategoriami przestępstw są: kradzieże z włamaniem.

Na przestrzeni badanych lat widoczny jest niewielki, stały wzrost liczby przestępstw.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Choszczynie w analizowanym okresie liczba nieletnich sprawców czynów karalnych utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Zauważyć można, iż w roku 2014 stwierdzono 20 przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Zarejestrowano dwa czyny karalne popełnione przez nieletnich sprawców

W gminie Drawno miały miejsce także przestępstwa drogowe, których na terenie gminy stwierdzono 14 i 404 wykroczenia; 305 postępowań w sprawach o wykroczenia zakończono zastosowaniem środków oddziaływania pozakarnego.

Posterunek Policji w Drawnie najwięcej przestępstw odnotowuje w sezonie letnim, wówczas, gdy na teren gminy przybywają turyści z terenu całego kraju, jak również z zagranicy.

Podsumowując, Gmina Drawno jest jedną z szczęśliwiejszych gmin Powiatu Choszczeńskiego i na podstawie prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji w Choszczynie analiz stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego stwierdzić należy, iż gmina ta jest jedną ze „spokojniejszych” gmin, gdzie istnieje jedno z niższych zagrożeń zdarzeniami przestępczymi Gminy. Zajmuje jednak drugie miejsce (zaraz za gm. Choszczno) pod względem liczby popełnionych przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w porównaniu z innymi gminami z terenu powiatu choszczeńskiego.

➤ **Sytuacja mieszkaniowa**

Zasoby mieszkaniowe w Gminie Drawno na koniec roku 2014 przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem
Liczba mieszkań	1850
Powierzchnia użytkowa na jednego mieszkańca w m ²	68
Liczba lokali socjalnych	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Sytuacja w zakresie mieszkalnictwa w gminie Drawno kształtuje się w granicach średnich danych wojewódzkich (dla gmin miejsko - wiejskich).

Komunalny zasób mieszkaniowy gminy Drawno stanowi 6 samodzielnych komunalnych budynków mieszkalnych oraz 38 budynków stanowiących współwłasność komunalną i prywatną, przy czym 35 jest położonych w Drawnie a pozostałe na terenie wiejskim.

Na mocy Uchwały Nr VII/37/2015 Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 28 kwietnia 2015 roku, Gmina nieodpłatnie przejęła od Polskich Kolei Państwowych S.A. budynki z przeznaczeniem na mieszkania dla mieszkańców gminy.

Poniżej przedstawiono aktualny zasób mieszkaniowy we władaniu którego jest gmina Drawno (mieszkania komunalne). Dotyczy on mieszkań i lokali w następujących punktach gminy Drawno:

L.P.	ULICA	NR BUDY NKU	NR LOK ALU	POW. LOKAL U	LICZ BA POK OI	ROK BUDOWY	MEDIA KOMUNALNE
1	CHOSZCZEŃSKA	3	3	35,20	1	PRZED 1945	WOD- KAN
2	CHOSZCZEŃSKA	3	7	43,05	2	PRZED 1945	WOD- KAN
3	CHOSZCZEŃSKA	6	1	60,03	3	PRZED 1945	WOD- KAN
4	CHOSZCZEŃSKA	6	3	68,80	1	PRZED 1945	WOD- KAN
5	CHOSZCZEŃSKA	6	4	43,70	1	PRZED 1945	WOD- KAN
6	CHOSZCZEŃSKA	8	1	26,38	1	PRZED 1945	WOD- KAN
7	CHOSZCZEŃSKA	8	2	35,45	2	PRZED 1945	WOD- KAN
8	CHOSZCZEŃSKA	11	1	59,90	3	PRZED 1945	WOD- KAN
9	CHOSZCZEŃSKA	11	3	44,08	2	PRZED 1945	WOD- KAN
10	CHOSZCZEŃSKA	12	1	54,10	2	PRZED 1945	WOD- KAN
11	CHOSZCZEŃSKA	12	3	62,90	2	PRZED 1945	WOD- KAN
12	CHOSZCZEŃSKA	16	1	33,85	2	PRZED 1945	WOD- KAN
13	CHOSZCZEŃSKA	16	2	73,75	3	PRZED 1945	WOD- KAN
14	CHOSZCZEŃSKA	19	5	61,90	3	PRZED 1945	WOD- KAN
15	CHOSZCZEŃSKA	21	1	39,20	1	P0 1945	WOD- KAN
16	CHOSZCZEŃSKA	33	2	26,24	1	PRZED 1945	WOD- KAN
17	CHOSZCZEŃSKA	45A	1	65,90	3	1991	WOD- KAN-GAZ
18	CHOSZCZEŃSKA	45B	1	79,80	4	1991	WOD- KAN-GAZ
19	CHOSZCZEŃSKA	45 B	6	51,30	2	1991	WOD- KAN-GAZ
20	JEZIORNA	1	1	60,00	3	Przed 1945	WOD- KAN
21	JEZIORNA	1	2	28,40	1	Przed 1945	WOD- KAN
22	JEZIORNA	1	2	16,00	1	PRZED 1945	WOD- KAN
23	JEZIORNA	1	3	19,08	1	PRZED 1945	WOD- KAN
24	JEZIORNA	11	2	44,10	2	PRZED 1945	WOD- KAN
25	JEZIORNA	15	1	40,10	2	PRZED 1945	WOD- KAN
26	JEZIORNA	15	2	30,30	1	PRZED 1945	WOD- KAN
27	JEZIORNA	15	4	31,20	1	PRZED 1945	WOD- KAN-GAZ
28	KALISKA	1C	1	45,50	2	1985	WOD- KAN-GAZ
29	KALISKA	1C	3	45,50	2	1985	WOD- KAN-GAZ
30	KALISKA	1E	6	60,70	3	1985	WOD- KAN-GAZ
31	KALISKA	4C	7	79,30	3	PO 1945	WOD- KAN- CO- GAZ
32	KOLEJOWA	14	1	29,25	1	PRZED 1945	WOD- KAN
33	KOLEJOWA	14	2	44,10	1	PRZED 1945	WOD- KAN
34	KOLEJOWA	14	3	59,79	1	PRZED 1945	WOD- KAN
35	KOLEJOWA	14	4	54,09	2	PRZED 1945	WOD- KAN
36	KOLEJOWA	14	7	29,00	1	PRZED 1945	WOD- KAN
37	KOLEJOWA	14	5	53,20	3	PRZED 1945	WOD- KAN
38	KOLEJOWA	14	6	35,19	1	PRZED 1945	WOD- KAN
39	CHOMĘTOWSKA	16	5	34,90	1	PRZED 1945	WOD- KAN
40	KOLEJOWA	17	4	29,70	1	PRZED 1945	WOD- KAN
41	KOLEJOWA	25	6	62,80	2	PRZED 1945	WOD- KAN-GAZ
42	KOLEJOWA	25	7	34,70	1	PRZED 1945	WOD- KAN
43	KOLEJOWA	25	8	20,50	1	PRZED 1945	WOD- KAN
44	KOŚCIELNA	1	3	38,80	1	PRZED 1945	WOD- KAN
45	KOŚCIELNA	1	4	71,96	2	PRZED 1945	WOD- KAN

46	KOŚCIUSZKI	12	2	55,10	3	PRZED 1945	WOD- KAN
47	KWIATOWA	2	1	45,58	2	1976	WOD- KAN
48	KWIATOWA	2	3	55,23	2	1976	WOD- KAN
49	PLAC ZGODY	5	5	29,90	1	PRZED 1945	WOD- KAN
50	OGRODOWA	2	1	34,31	2	PRZED 1945	WOD- KAN
51	OGRODOWA	8	1	77,20	2	PRZED 1945	WOD- KAN
52	POMORSKA	6	1	43,90	2	PRZED 1945	WOD- KAN
53	POMORSKA	12	1	49,50	2	1969	WOD- KAN
54	POMORSKA	12	3	28,84	1	1969	WOD- KAN
55	POMORSKA	12	4	20,00	1	1969	WOD- KAN
56	POMORSKA	12	5	28,84	1	1969	WOD- KAN
57	POMORSKA	12	7	45,50	2	1969	WOD- KAN
58	POMORSKA	17	1	35,60	1	PRZED 1945	WOD- KAN
59	POMORSKA	19	1	65,30	3	PRZED 1945	WOD- KAN
60	POMORSKA	19A	1	73,64	2	1969	WOD- KAN
61	POMORSKA	19A	2	36,40	1	1969	WOD- KAN
62	POMORSKA	19A	4	36,40	1	1969	WOD- KAN
63	POMORSKA	19A	3	74,00	2	1969	WOD- KAN
64	SIENKIEWICZA	1	1	67,07	3	PRZED 1945	WOD- KAN
65	SZKOLNA	3A	1	66,88	3	1988	WOD- KAN-GAZ
66	SZKOLNA	3A	4	69,43	3	1988	WOD- KAN-GAZ
67	SZKOLNA	3B	6	65,61	3	1988	WOD- KAN-GAZ
68	SZKOLNA	5	3	27,30	1	PRZED 1945	WOD- KAN
69	SZKOLNA	7	4	20,30	1	PRZED 1945	WOD- KAN
70	SZKOLNA	7	5	26,90	1	PRZED 1945	WOD- KAN
71	SZPITALNA	7	1	29,80	1	PRZED 1945	WOD- KAN
72	SZKOLNA	1	2	22,89	1	PRZED 1945	WOD- KAN
73	ŚWIĘCIECHÓW	8C	2	40,90	1	PRZED 1945	WOD- KAN
74	KIEŁPINO	7	B	41,64	1	PRZED 1945	WODA
75	KIEŁPINO	7	D	41,64	1	PRZED 1945	WODA
76	DOMINIKOWO	39	2	59,10	3	PRZED 1945	WODA
77	KONOTOP	20	2	46,40	2	1975	WODA
78	KONOTOP	20	4	37,90	2	1975	WODA
79	KONOTOP	20	7	46,40	2	1975	WODA
80	KONOTOP	20	8	37,30	2	1975	WODA
81	KONOTOP	22	1	37,30	2	1975	WODA
82	KONOTOP	22	2	46,40	2	1975	WODA
83	KONOTOP	22	3	46,40	2	1975	WODA
84	KONOTOP	22	4	37,90	2	1975	WODA
85	KONOTOP	22	5	37,90	2	1975	WODA
86	KONOTOP	22	7	47,90	1	1975	WODA
87	KONOTOP	22	8	38,30	1	1975	WODA
88	ZDANÓW	7	2	37,52	1	PRZED 1945	WOD- KAN
89	ZDANÓW	7	3	37,52	1	PRZED 1945	WOD- KAN
90	ZDANÓW	7	4	37,52	1	PRZED 1945	WOD- KAN
91	BRZEZINY	45	2	44,02	1	PRZED 1945	WODA
92	BRZEZINY	45	2	31,83	2	PRZED 1945	WODA
93	BRZEZINY	45	2	60,47	2	PRZED 1945	WODA
94	KIEŁPINO	5D	2	39,00	2	PRZED 1945	WODA
95	WIŚNIEWO	4	1	47,60	2	PRZED 1945	WOD- KAN
96	WIŚNIEWO	4	2	48,70	2	PRZED 1945	WOD- KAN
97	WIŚNIEWO	4	3	37,10	2	PRZED 1945	WOD- KAN
98	WIŚNIEWO	4	4	48,50	2	PRZED 1945	WOD- KAN
99	WIŚNIEWO	4	5	37,70	2	PRZED 1945	WOD- KAN
100	WIŚNIEWO	4	6	49,50	2	PRZED 1945	WOD- KAN
101	BARNIMIE	4	2	50,90	2	PRZED 1945	WODA

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Drawnie

➤ **Opieka socjalna**

Codziennemu życiu towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują coraz większą grupę ludzi i coraz młodsze pokolenie powodując zagrożenie tych grup wykluczeniem społecznym. Zmuszają one część społeczności do szukania różnych form pomocy, w tym korzystania z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który realizuje w imieniu gminy zadania z zakresu pomocy społecznej określonej w ustawie oraz statucie MGOPS.

Celem działania Ośrodka jest rozpoznawanie i zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin wymagających pomocy, organizowanie wynikających z tego rozpoznania zadań, a także inspirowanie działalności innych sił społecznych, działających w sferze pomocy społecznej w celu doprowadzenia do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Jednym z najważniejszych zadań pełnionych przez M-GOPS jest praca socjalna, czyli działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Do jego zakresu obowiązków Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drawnie należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej,
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych),
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym,
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Liczba osób korzystająca z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2010-2014 przedstawia poniższa tabela.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba podań lub wniosków złożonych o przyznanie pomocy społecznej	1007	967	998	1128	997

Źródło: dane MGOPS w Drawnie

Powody udzielenia pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2010	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	151	158	161	178	161
Potrzeby ochrony macierzyństwa	50	51	50	49	7

Bezdomność	3	4	3	6	32
Bezrobocie	207	206	197	197	185
Niepełnosprawność	94	83	100	98	91
Długotrwała lub ciężka choroba	69	70	79	74	65
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. Domowego	15	19	22	27	20
Przemoc w rodzinie	1	0	1	1	0
Alkoholizm	12	12	15	15	13
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	2	4	2	4
Sytuacja kryzysowa	1	0	2	2	1

Źródło: MGOPS w Drawnie

Głównym powodem przyznania pomocy społecznej jest przede wszystkim ubóstwo i bezrobocie. Brak zatrudnienia, który nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, jest źródłem problemów i patologii. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i rodzą się kolejne, takie jak ubóstwo, frustracje, izolacje, bezradność życiowa. Równie ważnymi powodami przyznawania pomocy są niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Na realizację przyznawania i wydawania zasiłków celowych Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymuje środki finansowe z budżetu gminy, które przeznacza się m.in. na częściowe pokrycie kosztów leczenia i leków, dożywianie uczniów, dofinansowanie zakupu opału i odzieży oraz niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych napraw i remontów w mieszkaniu a także kosztów pogrzebu.

2.7.3 Identyfikacja problemów

- spadek liczby urodzeń,
- stopień wysokiego bezrobocia szczególnie wśród kobiet i ludzi młodych,
- brak budownictwa mieszkaniowego i socjalnego,
- mała aktywność społeczna mieszkańców – brak inicjatyw społecznych,
- mocno rozwinięty system opieki społecznej – wyzwała roszczeniową postawę mieszkańców,
- nie rozwiązany problem identyfikacji „szarej strefy” na rynku pracy w kraju i zagranicą,
- pogłębiające się zubożenie społeczne skutkujące wzrostem liczby osób korzystających ze świadczeń MGOPS,

- świadczenie zbyt wąskiego zakresu usług w sferze opieki zdrowotnej,
- utrzymująca się tendencja spadkowa liczby uczniów w szkołach,
- słaby rozwój działalności turystycznej,
- niewystarczający poziom bazy kulturalnej,
- brak środków finansowych na rozwijanie zainteresowania wśród dzieci i młodzieży,
- brak programów dla uczniów uzdolnionych,
- potrzeba reaktywowania w większych miejscowościach wiejskich świetlic,
- zagrożenie dzieci i młodzieży zjawiskami patologicznymi - alkoholizmem i narkomanią i przemocą.

2.8 Analiza SWOT

Klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej jest Analiza SWOT (**S**trengths, **W**eaknesses, **O**pportunities, **T**hreats). Stanowi ona zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych wynikających z wpływu otoczenia i zmian w nim zachodzących. Zasadę przeprowadzania badania ilustruje poniższa tabela.

Mocne strony	Słabe strony
zalety społeczności, zasoby: ludzkie, środowiska, finansowe dostępne w rozwiązywaniu problemów, elementy przewagi nad innymi	obecnie istniejące problemy i bariery, przeszkody do podjęcia działań, brakujące elementy
Szanse	Zagrożenia
zmiany w otoczeniu sprzyjające działaniom, konkretne zyski, możliwi partnerzy	negatywne skutki uboczne działań, próba przewidzenia nieoczekiwanych skutków, zagrożenia i rozwiązania, których należy unikać

Strategiczny plan rozwoju powinien opierać się na mocnych stronach lokalnej społeczności i środowiska, eliminować słabości, wykorzystywać pojawiające się szanse oraz unikać przyszłych zagrożeń. W gminie Drawno przy tworzeniu strategicznego programu działania skoncentrowano się na ocenie wewnętrznych zasobów gminy, jej atutów i problemów, przyjmując z definicji zewnętrzne ograniczenia związane z położeniem geograficznym, obowiązującym w Polsce systemem legislacyjnym, poziomem rozwoju

gospodarczego, czy też stanem finansów publicznych, gdyż zagadnienia te w ograniczonym stopniu mogą być przedmiotem lokalnej polityki samorządu.

Analizie poddano cztery najważniejsze obszary działalności gminy – są to:

- Finanse
- Infrastruktura i ochrona Środowiska
- Gospodarka
- Sfera społeczna

W każdym z tych obszarów wskazano na atuty i problemy, wynikające z istniejącej sytuacji zdiagnozowanej w pierwszej części procesu tworzenia Planu Rozwoju Lokalnego.

Analizę SWOT rozpoczęto od wskazania analizy otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego:

Analiza otoczenia wewnętrznego

Silne Strony	Słabe strony
Dobra dostępność komunikacyjna (przebieg drogi krajowej nr 10 i wojewódzkiej Nr 175)	Zły stan dróg gminnych i powiatowych
Turystyka wodna i rekreacyjna	Braki w infrastrukturze kanalizacyjnej
Walory przyrodniczo – rekreacyjne	Zanieczyszczenie środowiska wynikające z niskiej edukacji ekologicznej mieszkańców
Duża lesistość gminy	Duża liczba dzikich wysypisk
Dobre i żyzne gleby	Niski poziom przedsiębiorczości
Dobrze rozwinięta sieć teleinformatyczna	Niski odsetek osób wykształconych
Rozwinięta sieć wodociągowa (84 % zwodociągowania)	Apatia i marazm mieszkańców
System kanalizacji na zadowalającym poziomie (67,5 %)	Świadomość braku perspektyw wśród młodzieży
Istnienie wielu atrakcyjnych zabytków	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych
Dobrze zorganizowany system oświaty na poziomie podstawowym i gimnazjalnym	Brak planu zagospodarowania przestrzennego

Dobra opieka lekarska	Brak zachęt dla inwestorów oferowanych przez gminę
Sieć świetlic środowiskowych	Niska zasobność finansowa gminy
Działania sportowo-rekreacyjne podejmowane na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach aktywnie funkcjonujących stowarzyszeń	Patologia wśród młodzieży
Rozwinięta agroturystyka i turystyka kajakowa	Bariery infrastrukturalne dla osób niepełnosprawnych
Dobrze funkcjonująca selektywna zbiórka śmieci	Degradacja środków trwałych pozostałych po majątku PGR-ów oraz brak zagospodarowania terenów i obiektów będących własnością ANR
Infrastruktura kultury na zadowalającym poziomie	Brak instytucji otoczenia rolnictwa (np. zakłady przetwórstwa rolnego, rynki hurtowe,)
Dobrze rozwinięty przemysł rolno – spożywczy	Brak grup producenckich

Analiza otoczenia zewnętrznego

Szanse	Zagrożenia
Zwiększający się dostęp do pozabudżetowych środków finansowych	Duża konkurencja innych gmin w konkursach o środki unijne
Wzrost intensywności współpracy międzygminnej na rzecz rozwiązywania problemów lokalnych	Ograniczenia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz warunków zamieszkania, także przez wzgląd na istniejącą sieć Natura 2000

Napływ inwestorów zewnętrznych w związku z poprawą promocji gminy i postępowaniem procesów integracyjnych w Europie	Niewielkie perspektywy ograniczenia ubóstwa mieszkańców
Poprawa dostępności do edukacji poprzez wykorzystanie bazy szkoły na organizację kursów i szkoleń	Trudności związane z ograniczeniem patologii wśród młodzieży i możliwościami ich rozwoju edukacyjnego w gminie
Rozwój infrastruktury turystycznej i produktu turystycznego gminy także w celu promocji gminy	

Analiza poszczególnych obszarów życia społeczno – gospodarczego

W kolejnych punktach przedstawiono wyniki przeprowadzonej analizy aktualnego stanu gminy Drawno w podziale na główne dziedziny życia społeczno-gospodarczego.

- **Finanse gminy**

Silne strony	Braki, problemy
Realny wzrost dochodów budżetu gminy w latach	Niski poziom dochodów budżetowych na 1 mieszkańca
Rosnący udział dochodów własnych w budżecie gminy	Nierównomierny poziom inwestycji w kolejnych latach
Tendencja do tworzenia budżetów zrównoważonych	Wysoki wskaźnik sztywnych wydatków budżetu (w szczególności płac)
Znaczący wzrost dochodów z tytułu udziałów w podatkach budżetu państwa	Brak planu zagospodarowania przestrzennego, konieczność aktualizacji Studium uwarunkowań
Sukcesy w pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych	
Szanse	Zagrożenia
Dostępność funduszy unijnych w latach 2014-2020	Uzależnienie inwestycyjne od pozyskanych środków finansowych
Utrzymujące się tempo wzrostu gospodarczego	Opóźnienia w przygotowywaniu programów operacyjnych dla funduszy unijnych
Rozwijanie idei samorządności	Wpływ postępujących warunków

	atmosferycznych na sezon letni a co za tym idzie zmiana klimatu i przesunięcie się w czasie wpływów podatkowych
Wpływy z podatków w związku z rozwojem turystycznym na terenie gminy (wydłużenie sezonu turystycznego w gminie)	

• **Infrastruktura i ochrona środowiska**

Silne strony	Braki, problemy
Dogodne drogowe połączenia komunikacyjne (istnienie drogi nr 10 i 175)	Zły stan nawierzchni dróg, brak chodników, słabo rozwinięta komunikacja prywatna
Rozwinięta sieć wodociągowa	Zanieczyszczenie cieków wodnych powierzchniowych i podziemnych
Doskonałe warunki do rozwoju turystyki, zwłaszcza wodnej, agroturystycznej i konnej	Niewystarczający stopień skanalizowania gminy
Istnienie wielu szlaków turystycznych na terenie gminy	Zbyt niski standard infrastruktury turystycznej uniemożliwiająca jej rozwój na szerszą skalę
Wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców	Niewystarczający stopień zastosowania alternatywnych źródeł energii
Korzystne warunki do prowadzenia gospodarki leśnej i przemysłu drzewnego	Występujące obszary zalewowe i niskiej emisji
Występowanie surowców mineralnych	Brak zorganizowanego systemu odprowadzania wód opadowych
Walory turystyczne i krajobrazowe	Niska bonitacja gleb
Istnienie szlaku wodnego łączącego gminę z Niemcami	
Szanse	Zagrożenia
Możliwość pozyskania znacznego wsparcia z funduszy unijnych	Opóźnienia programowe w pozyskaniu środków zewnętrznych, konieczność zapewnienia wkładu własnego, refundacja kosztów

Przeznaczenie gleb o niskiej jakości pod zalesienie	Wzrost kosztów surowców energetycznych
Podejmowane inwestycje w zakresie poprawy stanu infrastruktury technicznej w tym turystycznej	Brak wystarczających środków finansowych na aktywną ochronę środowiska.
Wydłużenie sezonu turystycznego (cały rok)	Wzrastający ruch pojazdów kołowych na terenie gminy
Istnienie na dużej powierzchni gminy obszarów Sieci Natura 2000	Brak możliwości uzyskania wsparcia na terenach występowania Sieci Natura 2000

- **Rozwój gospodarczy**

Silne strony	Braki, problemy
Rosnąca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych
Relatywnie niskie ceny gruntów oraz koszty pracy	Wysoki odsetek ludności objętych pomocą społeczną
Przebieg drogi krajowej nr 10 oraz wojewódzkiej nr 175	Niska efektywność produkcji rolnej
Bliskość dużych ośrodków miejskich i chłonnych rynków zbytu	Słabo rozwinięty lokalny popyt na pracę
Rozwój sfery handlu i usług	Duża liczba osób pozostających bez pracy, w tym długotrwale bezrobotnych
	Nierozwinięty system ulg podatkowych dla inwestorów
	Niskie kwalifikacje osób poszukujących pracy
	Brak dużych podmiotów gospodarczych
Szanse	Zagrożenia
Rozwój gospodarczy kraju	Niesprzyjająca koniunktura na rynku rolnym
Dostępność zewnętrznych funduszy finansujących inwestycje	Niewystarczający poziom przedsiębiorczości
Przekwalifikowanie rolników na bardziej dochodowe rolnictwo	

• **Sfera społeczna**

Silne strony	Braki, problemy
Istnienie placówek oświatowych (Gimnazjum, Szkoła Podstawowa i Przedszkole) na terenie Gminy	Zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach
Istnienie placówek kulturalnych – Drawieński Ośrodek Kultury, Muzeum, Biblioteka, liczne świetlice wiejskie i organizacje pozarządowe	Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej
Istnienie organizacji sportowych	Niewielka ilość akcji profilaktycznych i promujących zdrowy tryb życia
Działalność organizacji społecznych	Niewystarczająca liczba imprez kulturalnych
Wysoka pomoc MGOPS	Konieczność modernizacji i rozbudowy bazy rekreacyjno-sportowej
Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej	Brak środków na zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży
Szanse	Zagrożenia
Możliwość pozyskania zewnętrznych środków na inwestycje i programy społeczne	Apatia i marazm mieszkańców gminy
Stworzone ramy współpracy samorządu z organizacjami i instytucjami zewnętrznymi	Proces starzenia się społeczeństwa i zjawisko odpływu młodych mieszkańców gminy
	Przenoszenie złych wzorców zachowań do społeczności lokalnej
	Przyjmowanie postaw roszczeniowych wśród odbiorców pomocy społecznej

3. Analiza realizacji poszczególnych zadań i projektów

W ramach Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno 2007 – 2015 określona została lista zadań przewidzianych do realizacji. Miały one przede wszystkim charakter inwestycyjny i obejmowały następujące obszary:

1. Zadania dotyczące struktury gospodarczej i produkcyjnej oraz sposobu użytkowania.

2. Zadania dotyczące rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury.
3. Zadania zmierzające do poprawy stanu środowiska.
4. Zadania mające wpływ na poprawę środowiska kulturowego, turystyki, oświaty i sportu.
5. Zadania mające wpływ na poprawę warunków i jakości życia mieszkańców.

Zadania, które zostały sklasyfikowane jako będące w trakcie realizacji lub aktualne, znalazły swój zapis w opracowaniu. Zadania znajdujące się w grupie zrealizowanych, niewykonanych, a także niewykonanych z brakiem rekomendacji do dalszych opracowań, nie zostały zakwalifikowane do uwzględnienia w nowo powstałym dokumencie. Niżej prezentujemy ocenę realizacji celów i zadań.

A). ZADANIA DOTYCZĄCE STRUKTURY GOSPODARCZEJ I PRODUKCYJNEJ ORAZ SPOSOBU UŻYTKOWANIA

Ocena realizacji zadań

<i>ZADANIA ZREALIZOWANE</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1.poprawa struktury władania gruntami, rozwój gospodarstw rodzinnych i modelowych, tworzenie efektywnej struktury agrarnej, 2.wydzielenie części gruntów z zasobów Agencji Nieruchomości Rolnych z przeznaczeniem na powiększenie indywidualnych gospodarstw rolnych, pod infrastrukturę rekreacyjną, i mieszkaniową, 3.podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i ich rodzin, 4.kreowanie warunków dla rozwoju drobnej wytwórczości, usług i rzemiosła i innej pozarolniczej działalności, 5.kreowanie warunków i postaw organizacyjno-finansowych na rzecz integracji sfery produkcji rolnej ze sferą przetwórstwa rolnego oraz organizacjami skupu, przechowalnictwa i rynkami hurtowymi, 6.zagospodarowanie części nieprzydatnych dla produkcji rolnej budynków i budowli na cele drobnej wytwórczości, usług i rzemiosła oraz inną pozarolniczą działalność, 7.tworzenie warunków alternatywnych źródeł dochodu w gospodarstwach rolnych takich jak m. in.: agroturystyka, produkcja ekologicznej żywności, drobne usługi okołorolnicze.
<i>ZADANIA W TRAKCIE REALIZACJI</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1.poprawa struktury władania gruntami, rozwój gospodarstw rodzinnych i modelowych, tworzenie efektywnej struktury agrarnej,

	<p>2.wydzielenie części gruntów z zasobów Agencji Nieruchomości Rolnych z przeznaczeniem na powiększenie indywidualnych gospodarstw rolnych, pod infrastrukturę rekreacyjną, i mieszkaniową,</p> <p>3.podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i ich rodzin,</p> <p>4.inicjowanie tworzenia grup producenckich,</p> <p>5.kreowanie warunków dla rozwoju drobnej wytwórczości, usług i rzemiosła i innej pozarolniczej działalności,</p> <p>6.kreowanie warunków i postaw organizacyjno-finansowych na rzecz integracji sfery produkcji rolnej ze sferą przetwórstwa rolnego oraz organizacjami skupu, przechowalnictwa i rynkami hurtowymi,</p> <p>7.zagospodarowanie części nieprzydatnych dla produkcji rolnej budynków i budowli na cele drobnej wytwórczości, usług i rzemiosła oraz inną pozarolniczą działalność,</p> <p>8.tworzenie warunków alternatywnych źródeł dochodu w gospodarstwach rolnych takich jak m. in.: agroturystyka, produkcja ekologicznej żywności, drobne usługi okołorolnicze.</p>
<p><i>ZADANIA AKTUALNE</i></p>	<p>1.poprawa struktury władania gruntami, rozwój gospodarstw rodzinnych i modelowych, tworzenie efektywnej struktury agrarnej,</p> <p>2.wydzielenie części gruntów z zasobów Agencji Nieruchomości Rolnych z przeznaczeniem na powiększenie indywidualnych gospodarstw rolnych, pod infrastrukturę rekreacyjną, i mieszkaniową,</p> <p>3.podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i ich rodzin,</p> <p>4.inicjowanie tworzenia grup producenckich,</p> <p>5.kreowanie warunków dla rozwoju drobnej wytwórczości, usług i rzemiosła i innej pozarolniczej działalności,</p> <p>6.kreowanie warunków i postaw organizacyjno-finansowych na rzecz integracji sfery produkcji rolnej ze sferą przetwórstwa rolnego oraz organizacjami skupu, przechowalnictwa i rynkami hurtowymi,</p> <p>7.zagospodarowanie części nieprzydatnych dla produkcji rolnej budynków i budowli na cele drobnej wytwórczości, usług i rzemiosła oraz inną pozarolniczą działalność,</p> <p>8.tworzenie warunków alternatywnych źródeł dochodu w gospodarstwach rolnych takich jak m. in.: agroturystyka,</p>

	produkcja ekologicznej żywności, drobne usługi okołorolnicze.
<i>ZADANIA NIEWYKONANE</i>	1.inicjowanie tworzenia grup producenckich 2.zagospodarowanie części nieprzydatnych dla produkcji rolnej budynków i budowli na cele drobnej wytwórczości, usług i rzemiosła oraz inną pozarolniczą działalność,

B) ZADANIA DOTYCZĄCE ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY

Ocena realizacji zadań

<i>ZADANIA ZREALIZOWANE</i>	<p>1.droga Palestyna w Święciechowie</p> <p>2.ul. Kwiatowa w Drawnie</p> <p>3.ul. Żeromskiego w Drawnie wraz z budową kanalizacji i przykanalikami</p> <p>4. ul. Łąkowa w Drawnie</p> <p>5.plac targowy ul. Sienkiewicza</p> <p>6. droga, ścieżka i schody z Placu Wolności na ul.Ogrodową</p> <p>7.ul.Tylna w Drawnie</p> <p>8.ul. Kaliska w Drawnie</p> <p>9. budowa sieci wodociągowej na terenie gminy</p> <p>10.docieplenie budynku DOK</p> <p>11.budowa i modernizacja zaplecza kulturalno-rekreacyjnego w gminie</p> <p>12.przebudowa Spichlerza na Centrum Informacji Turystycznej</p> <p>13.budowa placów zabaw na terenie gminy</p> <p>14.budowa kanalizacji w Drawnie wraz z przepompownią w Niemieńsku, Zatomiu wraz z oczyszczalnią ścieków, budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ulicy Leśników, na ul. Energetyków, Potokowej, Piaskowej, Saperów, Zdrojowej</p> <p>15.zakup pomp publicznych</p> <p>16. remont dróg gruntowych w gminie Drawno;</p> <p>17.utwardzenie dróg gruntowych nawierzchnią bitumiczną (naprawy, częściowe utwardzenie);</p> <p>18.utwardzenie dróg, chodników kostką betonową, bieżące naprawy;</p> <p>19.remonty i naprawy nawierzchni dróg osiedlowych (w Kiełpinie, Drawnie ul. Kolejowa-Kaliska)</p> <p>20.modernizacja dróg powiatowych i drogi krajowej (gestia Powiatu i GDDKiA) m.in.:</p>
-----------------------------	---

	<p>droga powiatowa 2233Z – od skrzyżowania przez Zatom do końca gminy</p> <p>21. droga relacji Brzeziny-Podlesie</p> <p>22. budowa oświetlenia w Dominikowie, Kiełpinie, Drawnie (ul. Łąkowa, Wczasowa)</p>
ZADANIA W TRAKCIE REALIZACJI	<i>brak</i>
ZADANIA AKTUALNE	<p>1.Przebudowa nawierzchni ulicy Energetyków na Osiedlu w Drawnie wraz z oświetleniem;</p> <p>2.Przebudowa nawierzchni dróg w Drawnie w ulicach: <i>Saperów, Piaskowa, Potokowa i Zdrojowa;</i></p> <p>3.Przebudowy infrastruktury drogowej w rejonie ulic Kolejowa-Kaliska (droga osiedlowa);</p> <p>4.Przebudowa nawierzchni ulicy Wczasowej w Drawnie wraz z oświetleniem;</p> <p>5.Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Drawno-Zdanów;</p> <p>6.Przebudowa nawierzchni drogi gminnej ul. Leśnej w Drawnie;</p> <p>7.Przebudowa ulicy Stacja Kolejowa;</p> <p>8.Przebudowa drogi gminnej do Sieniawy;</p> <p>9.Przebudowa nawierzchni drogi Jaźwiny – Sówka;</p> <p>10.Przebudowa odcinka drogi w Święciechowie (naprzeciw kościoła);</p> <p>11.modernizacja dróg powiatowych i drogi krajowej (gestia Powiatu i GDDKiA) m.in.:</p> <p>droga powiatowa 2234Z – od skrzyżowania do wsi Konotop</p> <p>droga powiatowa Bogdanka – w kierunku Sitnica / Park Narodowy</p> <p>droga powiatowa 2244Z Drawno – Roścín</p> <ul style="list-style-type: none"> – droga powiatowa 2237Z Niemieńsko – Nowa Korytnica – Chodnik w Barnimiu od początku wsi do skrzyżowania – Droga powiatowa i chodnik do cmentarza w Barnimiu – Chodnik w Dominikowie – Droga wojewódzka nr 175

	<p>12.budowa oświetlenia drogowego na terenie Gminy, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ul. Piaskowa, Energetyków, Zdrojowa i Saperów w Drawnie (powiązana inwestycja z przebudową nawierzchni); b) ul. Wczasowa w Drawnie (powiązana inwestycja z przebudową nawierzchni); c) Barnimie 2 odcinki dróg gminnych w strefie zabudowy; d) ul. Słoneczna do kol. Dolina; e) ul. Tylna w Drawnie; f) Zątom i Rościni 2 odcinki gminne; g) Wzgórze Wedłów; h) ciąg pieszo – rowerowy przy jeziorze Grażyna w Drawnie; i) wymiana oświetlenia drogowego w centrum Drawna; j) Dominikowo – ulice gminne oraz część nabrzeża jeziora;
<p><i>ZADANIA NIEWYKONANE</i></p>	<p>1.zagospodarowanie Wzgórza Wedłów wraz z oświetleniem</p> <p>2.utwardzenie dróg gruntowych nawierzchnią bitumiczną m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> droga przed piekarnią, droga do oczyszczalni ścieków droga PŻM droga Święciechów-Zdanów <p>3.budowa i remont chodników, budowa oświetlenia:</p> <p>ul. Stacja Kolejowa, Energetyków, Zdrojowa, Saperów, Piaskowa, Potokowa, Słoneczna, ul. Kolejowa, ul. Choszczeńska (Osiedle), ul. Kaliska, teren pomiędzy ul. Choszczeńską a Promenadą w Drawnie</p> <p>4.ciąg pieszo-rowerowy w Drawnie nad jeziorem Grażyna</p> <p>5. modernizacja szatni w Drawnie</p> <p>6.budowa ścieżki zdrowia</p> <p>7.modernizacja i budowa zaplecza sportowego na terenie gminy Drawno</p> <p>8. remont budynku Urzędu Miejskiego w Drawnie</p>

C) ZADANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY STANU ŚRODOWISKA

Ocena realizacji zadań

ZADANIA ZREALIZOWANE	<ol style="list-style-type: none">1. budowa kanalizacji w Niemieńsku wraz z budową oczyszczalni ścieków2. budowa kanalizacji w Zatoniu wraz z budową oczyszczalni ścieków3. budowa ujęcia wody w Barnimiu4. budowa węzła osadowego na oczyszczalni ścieków w Drawnie5. budowa kanalizacji wraz z przepompownią – teren między ul. Choszczeńską a Promenadą6. budowa sieci wodociągowej w Żółwinie7. tworzenie warunków do wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii (wody, słońca, wiatru)- wykorzystanie energii słonecznej do podgrzewania wody użytkowej w budynkach użyteczności publicznej poprzez montaż solarów8. zwiększanie zasobów zieleni poprzez nasadzenia drzew i krzewów ozdobnych w pasach drogowych, placach i akwenach9. budowa sieci wodociągowej i kanalizacja sanitarnej w Drawnie: ul. Leśników.10. budowa sieci kanalizacyjnej wraz z przykanalikami w Drawnie ul. Choszczeńska, Żeromskiego, Energetyków, Piaskowa, Potokowa, Zdrojowa, Saperów
ZADANIA W TRAKCIE REALIZACJI	<i>brak</i>
ZADANIA AKTUALNE	<ol style="list-style-type: none">1. Budowa kanalizacji sanitarnej w Drawnie ulica Polna; W Konotopiu, Podegrodziu, Barnimiu2. Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ulicy Wczasowej w Drawnie;3. Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w Dominikowie;4. Uzbrojenie terenu działek mieszkaniowych (za el-pomem) w sieć wod-kan;5. budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Drawno;6. zakup pomp publicznych;7. remont i modernizacja miejskiej kanalizacji sanitarnej (likwidacja zbiorników bezodpływowych);8. budowa, konserwacja i utrzymanie kanalizacji deszczowej;

	<p>9.likwidacja dzikich wysypisk śmieci,</p> <p>10.tworzenie warunków do wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii (wody i wiatru),</p> <p>11.utrzymanie i zapewnienie mieszkańcom gminy wywozu odpadów komunalnych,</p> <p>12.rozwijanie i propagowanie na szerszą skalę systemu selektywnej zbiórki odpadów,</p> <p>13.podwyższenie ekologicznej świadomości mieszkańców m. in. poprzez czynny udział w ogólnopolskich akcjach „Sprzątanie świata”, edukację dzieci i młodzieży,</p> <p>14.zwiększanie zasobów zieleni poprzez nasadzenia drzew i krzewów ozdobnych w pasach drogowych, placach i akwenach.</p>
<i>ZADANIA NIEWYKONANE</i>	<i>brak</i>

D) ZADANIA MAJĄCE WPŁYW NA POPRAWĘ ŚRODOWISKA KULTUROWEGO, TURYSTYKI, OŚWIATY I SPORTU

Ocena realizacji zadań

<i>ZADANIA ZREALIZOWANE</i>	<p>1. Modernizacja budynku Drawieńskiego Ośrodka Kultury w Drawnie</p> <p>2. Modernizacja boiska sportowego i budynków socjalnych w Drawnie i w Barnimiu</p> <p>3. Modernizacja budynków świetlic wiejskich w Brzezinach, Barnimiu, Kiełpinie, Chomętowie,</p>
<i>ZADANIA W TRAKCIE REALIZACJI</i>	<i>brak</i>
<i>ZADANIA AKTUALNE</i>	<p>1.Budowa ciągu pieszo – rowerowego nad jeziorem Grażyna w Drawnie wraz z oświetleniem;</p> <p>2.Utworzenie parku miejskiego w Drawnie za boiskiem sportowym wraz z oświetleniem, małą architekturą i elementami sprawnościowymi;</p> <p>3.Budowa pomostów drewnianych na jeziorze Grażyna w Drawnie;</p> <p>4.Zagospodarowanie plaży w Dominikowie (ścieżka, oświetlenie, wyposażenie);</p> <p>5.Wyposażenie kąpieliska miejskiego w Drawnie (ślizg,</p>

	<p>zjeżdżalnia itp.);</p> <p>6.Zabezpieczenie ruin w Chomętowie, zagospodarowanie turystyczne parku;</p> <p>7.Tworzenie bazy dla prowadzenia działalności kulturalnej poprzez uruchamianie nowych wiejskich świetlic wiejskich,</p> <p>8.Przebudowa i rozbudowa remizy w Zatomiu;</p> <p>9.Remont remizy w Dominikowie;</p> <p>10.Elewacja i dach świetlicy w Brzezinach;</p> <p>11.Zagospodarowanie Wzgórza Wedłów;</p> <p>12.Kompleksowy remont budynku Urzędu Miejskiego w Drawnie;</p> <p>13.Modernizacja i budowa zaplecza sportowego w Gminie Drawno;</p> <p>14.Budowa placów zabaw dla dzieci na terenie gminy Drawno</p> <p>15.Organizacja okolicznościowych imprez kulturalno-rekreacyjnych w sołectwach,</p> <p>16.Pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców gminy,</p> <p>17.Współpraca z parafiami w zakresie renowacji zabytkowych obiektów sakralnych,</p> <p>18.Utrzymanie w dobrym stanie istniejących obiektów sportowych przy placówkach oświatowych i będących pod zarządem klubów sportowych i sołectw, poprzez budowę, rozbudowę i modernizację obiektów,</p> <p>19.inicjowanie współpracy międzygminnej, międzyregionalnej w zakresie oświaty, kultury i sportu,</p> <p>20.szeroko rozumiana promocja gminy i agroturystyki,</p> <p>21.zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży na bazie działających i tworzonych świetlic wiejskich poprzez prowadzenie zajęć kulturowych (zespoły taneczne, szkolne, muzyczne, sportowe, pracownie artystyczne sztuki i rękodzieła, malarstwa i rzeźby, koło fotograficzne, kawiarenki internetowe),</p> <p>22.kontynuacja imprez kulturalnych i festynów rekreacyjno-sportowych o zasięgu ogólnogminnym i lokalnym.</p>
<p>ZADANIA NIEWYKONANE</p>	<p>1.Budowa ciągu pieszo – rowerowego nad jeziorem Grażyna w Drawnie wraz z oświetleniem;</p> <p>2.Utworzenie parku miejskiego w Drawnie za boiskiem sportowym wraz z oświetleniem, małą architekturą i elementami sprawnościowymi;</p> <p>3.Budowa pomostów drewnianych na jeziorze Grażyna w</p>

	<p>Drawnie;</p> <p>4.Zagospodarowanie plaży w Dominikowie (ścieżka, oświetlenie, wyposażenie);</p> <p>5.Wyposażenie kąpieliska miejskiego w Drawnie (ślizg, zjeżdżalnia itp.);</p> <p>6.Zabezpieczenie ruin w Chomętowie, zagospodarowanie turystyczne parku;</p> <p>7.Tworzenie bazy dla prowadzenia działalności kulturalnej poprzez uruchamianie nowych wiejskich świetlic wiejskich,</p> <p>8.Przebudowa i rozbudowa remizy w Zatomiu;</p> <p>9.Remont remizy w Dominikowie;</p> <p>10.Elewacja i dach świetlicy w Brzezinach;</p> <p>11.Zagospodarowanie Wzgórza Wedłów;</p> <p>12.Kompleksowy remont budynku Urzędu Miejskiego w Drawnie;</p> <p>13.Modernizacja i budowa zaplecza sportowego w Gminie Drawno;</p>
--	--

E) ZADANIA MAJĄCE WPŁYW NA POPRAWĘ WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Ocena realizacji zadań

<p>ZADANIA ZREALIZOWANE</p>	<p>Realizowane w trybie ciągłym;</p> <p>1.obejmują również wszystkie działania wymienione w powyższych podpunktach wpływających bezpośrednio na poprawę i jakość warunków życia mieszkańców,</p> <p>2.poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej (Urzędu, szkół, biblioteki, Ośrodka Kultury i świetlic wiejskich),</p> <p>3.poprawa estetyki wszystkich miejscowości m. in. poprzez propagowanie konkursu „najładniejsza wieś”,</p> <p>4.podjęcie i wspieranie działań zmierzających do uwłaszczania lokatorów mieszkań komunalnych,</p> <p>5.przygotowanie uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe i rozwój agroturystyki,</p> <p>6.pomoc osobom dotkniętym ubóstwem w podejmowaniu własnej aktywności skierowanej na poprawę ich sytuacji materialnej,</p> <p>7.organizowanie dla osób długotrwale bezrobotnych prac interwencyjnych i robót publicznych we współpracy z P.U.P.,</p>
-----------------------------	---

	<p>8.współpraca z organizacjami pozarządowymi,</p> <p>9.współpraca z Państwowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie realizacji programów dla osób niepełnosprawnych ukierunkowanych na pełnoprawne ich funkcjonowanie w społeczności lokalnej i poprawę warunków ich życia,</p> <p>10.oddziaływanie na podmioty realizujące zadania w zakresie opieki zdrowotnej w kierunku systematycznego podnoszenia jakości i dostępności do świadczeń zdrowotnych,</p> <p>11.monitorowanie na terenie gminy przy współpracy z Policją miejscowości i terenów szczególnie zagrożonych przestępczością i patologią,</p> <p>12.systematyczne dążenie do poprawy wyposażenia w sprzęt ratunkowo-gaśniczy jednostek OSP działających w gminie,</p> <p>13.wspieranie działań organizacji pozarządowych oraz służb ponadgminnych realizujących zadania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego .</p>
<p>ZADANIA W TRAKCIE REALIZACJI</p>	<p>1.obejmują również wszystkie działania wymienione w powyższych podpunktach wpływających bezpośrednio na poprawę i jakość warunków życia mieszkańców,</p> <p>2.poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej (Urzędu, szkół i świetlic wiejskich),</p> <p>3.poprawa estetyki wszystkich miejscowości m. in. poprzez propagowanie konkursu „najładniejsza wieś”,</p> <p>4.podjęcie i wspieranie działań zmierzających do uwłaszczania lokatorów mieszkań komunalnych,</p> <p>5.przygotowanie uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe i rozwój agroturystyki,</p> <p>6.pomoc osobom dotkniętym ubóstwem w podejmowaniu własnej aktywności skierowanej na poprawę ich sytuacji materialnej,</p> <p>7.organizowanie dla osób długotrwale bezrobotnych prac interwencyjnych i robót publicznych we współpracy z P.U.P.,</p> <p>8.współpraca z organizacjami pozarządowymi,</p> <p>9.współpraca z Państwowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie realizacji programów dla osób niepełnosprawnych ukierunkowanych na pełnoprawne ich funkcjonowanie w społeczności lokalnej i poprawę warunków ich życia,</p> <p>10.oddziaływanie na podmioty realizujące zadania w zakresie opieki zdrowotnej w kierunku systematycznego podnoszenia jakości i dostępności do świadczeń zdrowotnych,</p> <p>11.monitorowanie na terenie gminy przy współpracy z Policją</p>

	<p>miejsowości i terenów szczególnie zagrożonych przestępczością i patologią,</p> <p>12.systematyczne dążenie do poprawy wyposażenia w sprzęt ratunkowo-gaśniczy jednostek OSP działających w gminie,</p> <p>13.wspieranie działań organizacji pozarządowych oraz służb ponadgminnych realizujących zadania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego .</p>
ZADANIA AKTUALNE	<p>1.obejmują również wszystkie działania wymienione w powyższych podpunktach wpływających bezpośrednio na poprawę i jakość warunków życia mieszkańców,</p> <p>2.poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej (Urzędu, szkół i świetlic wiejskich),</p> <p>3.poprawa estetyki wszystkich miejscowości m. in. poprzez propagowanie konkursu „najładniejsza wieś”,</p> <p>4.podjęcie i wspieranie działań zmierzających do uwłaszczania lokatorów mieszkań komunalnych,</p> <p>5.przygotowanie uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe i rozwój agroturystyki,</p> <p>6.pomoc osobom dotkniętym ubóstwem w podejmowaniu własnej aktywności skierowanej na poprawę ich sytuacji materialnej,</p> <p>7.organizowanie dla osób długotrwale bezrobotnych prac interwencyjnych i robót publicznych we współpracy z P.U.P.,</p> <p>8.współpraca z organizacjami pozarządowymi,</p> <p>9.współpraca z Państwowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie realizacji programów dla osób niepełnosprawnych ukierunkowanych na pełnoprawne ich funkcjonowanie w społeczności lokalnej i poprawę warunków ich życia,</p> <p>10.oddziaływanie na podmioty realizujące zadania w zakresie opieki zdrowotnej w kierunku systematycznego podnoszenia jakości i dostępności do świadczeń zdrowotnych,</p> <p>11.monitorowanie na terenie gminy przy współpracy z Policją miejscowości i terenów szczególnie zagrożonych przestępczością i patologią,</p> <p>12.systematyczne dążenie do poprawy wyposażenia w sprzęt ratunkowo-gaśniczy jednostek OSP działających w gminie,</p> <p>13.remont budynku OSP w Brzezinach</p> <p>14.wspieranie działań organizacji pozarządowych oraz służb ponadgminnych realizujących zadania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego .</p>
ZADANIA NIEWYKONANE	BRAK

Poniższe zdjęcia przedstawiają niektóre ze zrealizowanych inwestycji w latach 2007-2015

Spichlerz. Centrum Informacji Turystycznej

Świetlica wiejska w Barnimiu

Droga w Święciechowie

Drawieński Ośrodek Kultury

Oswietlenie na ul. Młyńskiej w Dominikowie

Droga Brzeziny – Podlesie

Świetlica wiejska w Chomętowie wraz z dojazdem

Oczyszczalnia ścieków w Niemieńsku

Świetlica wiejska w Brzezina

4. Planowane projekty i / lub zadania inwestycyjne na lata 2016 – 2022

Zadania przyjęte do realizacji ustalono na podstawie przeprowadzonych konsultacji i propozycji zgłoszonych na zebraniach sołeckich, opinii mieszkańców, radnych. Propozycje są również zgodne z uchwalonym Wieloletnim Planem Inwestycyjnym Gminy Drawno. Lista zadań inwestycyjnych może być powiększona lub pomniejszona o nadarzające się szanse realizacji w ramach dostępnych programów akcesyjnych.

W tej części niniejszego planu przedstawiono w układzie tabelarycznym - projekty i zadania planowane do realizacji od roku 2016 do 2022. W obecnym stanie Gmina Drawno nie dysponuje aktualnym planem zagospodarowania przestrzennego dla całej powierzchni Gminy Drawno, aktualny plan istnieje jedynie dla niewielkich obszarów. Gmina Drawno posiada studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drawno, które także wymaga aktualizacji, w związku z czym przy opracowaniu niniejszego PRL-u tylko w części opierano się na niniejszych dokumentach.

Zakres	Liczba projektów	Tytuł projektu
gospodarka wodno-ściekowa	6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa sieci wodociągowej w ulicy Choszczeńskiej. 2. Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ulicy Wczasowej w Drawnie. 3. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na ul. Polnej w Drawnie. 4. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w Dominikowie; 5. Budowa sieci wod-kan z przyłączami do nowopowstałych działek budowlanych przy ul. Chomętowskiej (za Elpomem); 6. Oczyszczalnia ścieków w Chomętowie.
budowa lub modernizacja dróg lokalnych	9	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa nawierzchni ulic Energetyków, Saperów, Zdrojowej, Piaskowej i Potokowej w Drawnie wraz z budową oświetlenia drogowego;

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Przebudowa drogi gminnej – części ul. Poprzecznej i część ul. Kwiatowej w Drawnie; 3. Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Jażwiny – Sówka; 4. Przebudowa infrastruktury drogowej wraz z chodnikiem w kierunku jeziora i zagospodarowaniem terenu na osiedlu mieszkaniowym ul. Kolejowa – Kaliska. 5. Budowa i przebudowa ulicy Wczasowej w Drawnie wraz z budową oświetlenia. 6. Przebudowa ulicy Leśnej w Drawnie 7. Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Drawno-Zdanów 8. Poprawa wizerunku zabytkowej części Centrum Drawna poprzez wymianę oświetlenia drogowego 9. Przebudowa drogi w zakresie oświetlenia w ulicy Tylnej w Drawnie
ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Remont budynku UMIG – Kościelna 3; 2. Zabezpieczenie ruin zamku Wedłów;
inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne, gospodarka mieszkaniowa	6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Remont remizy w Zatomiu – adaptacja obiektu na świetlicę wiejską; 2. Adaptacja i remont świetlicy wiejskiej w Niemieńsku; 3. Remont świetlicy w Dominikowie; 4. Remont remizy w Dominikowie 5. Remont remizy w Brzezinach 6. Budowa mieszkań (w tym mieszkania w przejętym budynku w Kiełpinie)
kształtowanie przestrzeni publicznej	7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa ciągu pieszo – rowerowego nad jeziorem Grażyna w Drawnie wraz z zagospodarowaniem nabrzeża; 2. Zagospodarowanie terenu parku za boiskiem sportowym w Drawnie (czyszczenie, oświetlenie, elementy sportowe, mała architektura,) wraz z budową ścieżki edukacyjno-sportowej; 3. Zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne terenu (ścieżka zdrowia, siłownia zewnętrzna, itp.) przy skwerku między Szkołą Podstawową a jeziorem Adamowo w Drawnie; 4. Wyposażenie kąpieliska miejskiego w Drawnie (ślizg, zjeżdżalnia dmuchana itp.); 5. Utworzenie i wyposażenie kąpieliska w Dominikowie; 6. Budowa dwóch pomostów drewnianych oraz slipu na łodzi na jeziorze Grażyna w Drawnie; 7. Wykonanie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Drawno
inwestycje w Targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów	1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa targowiska miejskiego przy ul. Choszczeńskiej w Drawnie.

5. Zestawienie planowanych zadań inwestycyjnych do realizacji w latach 2016-2022 z podziałem na źródło finansowania

L p.	Nazwa zadania	Okres realizacji od 2016 r.		Wykonanie w 2016 r.	Wykonanie w 2017 r. i później	Źródła finansowania			
		data rozpoczęcia	data zakończenia			Środki własne	dotacje (WFOŚ)	Środki z Unii Europejskiej	Inne źródła - ANR
Infrastruktura wodno - kanalizacyjna									
1	Budowa przyłącza wody kol. Dolina	kwiecień	lipiec	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	0,00	0,00
2	Budowa kanalizacji sanitarnej w ulicy Polnej			0,00	441 000,00	83 000,00	0,00	358 000,00	0,00
3	Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ulicy Wczasowej w Drawnie			0,00	888 000,00	168 000,00	0,00	720 000,00	0,00
4	Budowa sieci wod-kan z przyłączami do nowopowstałych działek budowlanych przy ul. Chomętowskiej (za Elpomem)	marzec	sierpień	12 000,00	92 000,00	39 000,00	0,00	65 000,00	0,00
5	Budowa kanalizacji sanitarnej w Dominikowie wraz z oczyszczalnią ścieków			0,00	1 600 000,00	300 000,00	0,00	1 300 000,00	0,00

Infrastruktura drogowa									
6	Przebudowa nawierzchni ulic w Drawnie w ulicach: Saperów, Piaskowa, Potokowa i Zdrojowa.			0,00	1 200 000,00	225 000,00	0,00	975 000,00	0,00
7	Przebudowa nawierzchni ulicy Energetyków w Drawnie	lipiec	Paździer -nik	920 000,00	0,00	184 000,00	0,00	736 000,00	0,00
8	Przebudowa infrastruktury drogowej w rejonie ulic Kolejowa-Kaliska	kwiecień	sierpień	860 000,00	0,00	161 000,00	0,00	699 000,00	0,00
9	Budowa parkingu przy ul. Kolejowej w Drawnie, przed Spichlerzem			0,00	120 000,00	60 000,00	0,00	60.000,00	0,00
10	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Drawno-Zdanów			0,00	700 000,00	131 000,00	0,00	569 000,00	0,00
11	Przebudowa ulicy Poprzecznej wraz z parkingiem			0,00	350 000,00	66 000,00	0,00	284 000,00	0,00
12	Przebudowa drogi gminnej Jaźwiny - Sówka	maj	grudzień	12 000,00	1 188 000,00	225 000,00	0,00	975 000,00	0,00
13	Przebudowa nawierzchni dróg wewnętrznych w Dominikowie i Święciechowie (od ANR)	luty	czerwiec	35 000,00	345 000,00	20 000,00	0,00	0,00	360 000,00
14	Przebudowa nawierzchni ulicy Leśnej i części ul. Łąkowej w Drawnie			0,00	600 000,00	113 000,00	0,00	487 000,00	0,00
15	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej w Święciechowie (naprzeciw kościoła)			0,00	120 000,00	120 000,00	0,00	0,00	0,00

16	Przebudowa nawierzchni ulicy Stacja Kolejowa w Drawnie wraz z chodnikiem			0,00	190 000,00	190 000,00	0,00	0,00	0,00
17	Przebudowa nawierzchni drogi dojazdowej - ul. Słoneczna			0,00	75 000,00	75 000,00	0,00	0,00	0,00
18	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej do Sieniawy			0,00	450 000,00	150 000,00	0,00	300 000,00	0,00
19	Przebudowa targowiska miejskiego przy ul. Choszczeńskiej w Drawnie			0,00	190 000,00	36 000,00	0,00	154 000,00	0,00
Kultura i turystyka									
20	Budowa ciągu pieszo – rowerowego nad jeziorem Grażyna w Drawnie wraz z oświetleniem i zagospodarowaniem nabrzeża	marzec	październik	460 000,00	0,00	12 000,00	140 000,00	308 000,00	0,00
21	Utworzenie parku miejskiego w Drawnie za boiskiem sportowym wraz z oświetleniem, małą architekturą i elementami sprawnościowymi	styczeń	listopad	20 000,00	400 000,00	79 000,00	0,00	341 000,00	0,00
22	Remont remizy w Zatomiu - adaptacja obiektu na świetlicę wiejską			0,00	300 000,00	57 000,00	0,00	243 000,00	0,00
23	Zagospodarowanie plaży w Dominikowie (wyposażenie, ścieżka i oświetlenie)			0,00	200 000,00	38 000,00	0,00	162 000,00	0,00

24	Zabezpieczenie ruin Zamku Wedłów	Kwiecień	wrzesień	20 000,00	480 000,00	185.000,00	0,00	315.000,00	0,00
25	Wypożyczenie kąpieliska w Drawnie (ślizg, zjeżdżalnia itp..)			0,00	160 000,00	30 000,00	0,00	130 000,00	0,00
Administracja i jednostki organizacyjne									
26	Kompleksowy remont budynku Urzędu Miejskiego w Drawnie			0,00	650 000,00	122 000,00	0,00	528 000,00	0,00
27	Termomodernizacja budynków jednostek organizacyjnych Gminy			0,00	1 200 000,00	225 000,00	0,00	975 000,00	0,00
Oświetlenie									
28	Budowa oświetlenia drogowego w ulicy Energetyków i Saperów	Kwiecień	czerwiec	56 000,00	0,00	56 000,00	0,00	0,00	0,00
29	Budowa oświetlenia drogowego w kierunku cmentarza w Barnimiu			0,00	38 000,00	38 000,00	0,00	0,00	0,00
30	Budowa oświetlenia drogowego w ulicy Tylnej			0,00	45 000,00	8 500,00	0,00	36 500,00	0,00
31	Budowa oświetlenia drogowego w ulicy Wczasowej			0,00	85 000,00	20 000,00	0,00	65 000,00	0,00
32	Budowa oświetlenia drogowego w ul. Słonecznej do kol. Dolina			0,00	39 000,00	39 000,00	0,00	0,00	0,00
33	Budowa oświetlenia drogowego w Zatomiu			0,00	78 000,00	18 000,00	0,00	60 000,00	0,00

34	Budowa oświetlenia drogowego w Rościnnie			0,00	48 000,00	48 000,00	0,00	0,00	0,00
35	Wymiana słupów oświetleniowych w centrum Drawna			0,00	45 000,00	8 500,00	0,00	36 500,00	0,00
Warunki i jakość życia mieszkańców									
36	Remont budynku remizy OSP w Brzezinach	czerwiec	Październik	60.000,00	0,00	20.000,00	0,00	40.000,00	0,00
Dokumentacja - zagospodarowanie przestrzenne									
37	Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Drawno			0,00	200 000,00	38 000,00	0,00	162 000,00	0,00

6. Monitoring i stan docelowy realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

A. Monitoring Planu Rozwoju Lokalnego

Proces stałego monitoringu realizacji zadań i inwestycji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno powierza się Radzie Miejskiej w Drawnie. Organ ten zostaje zobowiązany do corocznego przeglądu realizacji projektów i zadań, według niżej przedstawionych wskaźników, rozumianych jako mierniki realizacji danego dokumentu. Do zadań organu zajmującego się monitoringiem dokumentu powinien należeć również nadzór nad terminową jego realizacją. Efektem prac Rady Miejskiej powinien być coroczny Raport nt. realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno wraz z końcowym zestawieniem i raportem po upływie okresu obowiązywania Planu.

B. Oczekiwane efekty Planu Rozwoju Lokalnego

Realizacja niniejszego dokumentu dla gminy Drawno powinna pozwolić na osiągnięcie określonych efektów, które przyczynią się do rozwoju całej społeczności, podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców gminy. Wśród efektów należy

wyróżnić te o charakterze ogólnym, a także przykładowe szczegółowe wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego.

Wśród wskaźników o charakterze ogólnym, realizacja dokumentu powinna przyczynić się do:

1. Poprawy jakości, a także zwiększenie ilości dróg gminnych poprzez ich modernizację i budowę.
2. Rozwój infrastruktury komunalnej .
3. Poprawy jakości infrastruktury technicznej gminy Drawno, w tym kwestii związanych z infrastrukturą oświetleniowo – chodnikową.
4. Poprawa jakości infrastruktury turystycznej i rekreacyjno – wypoczynkowej.
5. Rozwój infrastruktury sportowej poprzez budowę nowych obiektów sportowych.
7. Rozwój infrastruktury kulturalnej poprzez budowę nowych obiektów infrastruktury kulturalnej gminy Drawno.
8. Podniesienie funkcjonowania i jakości oświaty gminy Drawno poprzez doposażenie i rozwój gminnej bazy oświatowej.
9. Wzrost aktywności sportowej mieszkańców na skutek budowy i rozwoju lokalnej bazy sportowo – rekreacyjnej.
10. Poprawa jakości zdrowia mieszkańców w związku z rozwojem i modernizacją gospodarki wodno – kanalizacyjnej.
11. Zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę.
12. Wzrost bezpieczeństwa publicznego.

C. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Oczekiwane efekty powinny zostać osiągnięte, poprzez realizację zadań inwestycyjnych dla danej jednostki na wszystkich wyznaczonych obszarach. Do sposobu pomiaru stopnia realizacji zadań powinny zostać wykorzystane wskaźniki, które będą klasyfikowane na trzech poziomach.

Będą to: Wskaźniki, które będą odnosiły się do:

PRODUKTU – podmioty materialne, usługi, które otrzymuje dana jednostka w wyniku realizacji zadań. Produkty to pierwszy poziom pomiaru stopnia realizacji danej inwestycji. Są mierzone w jednostkach fizycznych (długość, powierzchnia, przepustowość itd.

REZULTATU – to bezpośrednio, a także natychmiastowe efekty zrealizowanych zadań lub przedsięwzięć. Dostarczają informacje o zmianach, które wywołały wdrożone inwestycje. Mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, zmniejszenie zanieczyszczeń) lub finansowych (zmniejszenie kosztów transportu).

ODDZIAŁYWANIA – długoterminowe konsekwencje zrealizowanego działania. Wykraczające poza natychmiastowe efekty dla beneficjentów końcowych. Mierzone za

pomocą mierników statystycznych odnoszących się do sytuacji społeczno – gospodarczej (liczba kolizji, wypadków itd.). Przykładowe wskaźniki monitorujące w odniesieniu do poszczególnych obszarów zadań inwestycyjnych Planu Rozwoju Lokalnego.

Proponowane wskaźniki do pomiaru:

Wskaźniki PRODUKTU:

1. Liczba wybudowanych miejsc postojowych, ilość zmodernizowanych miejsc postojowych – szt.
2. Długość wybudowanej kanalizacji - km
3. Długość wybudowanych urządzeń melioracyjnych, długość zmodernizowanych urządzeń melioracyjnych – km
4. Ilość zamontowanych urządzeń melioracyjnych, ilość zmodernizowanych urządzeń melioracyjnych – szt.
5. Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej, długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej - km
6. Długość wybudowanej sieci wodociągowej, długość zmodernizowanej sieci wodociągowej- km.
7. Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków- szt.
8. Długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg gminnych. (km)
9. Długość wybudowanych i zmodernizowanych chodników. (km)
10. Długość utwardzonych dróg lokalnych. (km)
11. Długość wybudowanej sieci gazowej, długość zmodernizowanej sieci gazowej-km
12. Ilość zamontowanych i zmodernizowanych wiat przystankowych –szt.
13. Ilość wybudowanych świetlic wiejskich- szt.
14. Ilość wybudowanych podjazdów dla osób niepełnosprawnych w obiektach kulturowych- szt.
15. Ilość zamontowanych urządzeń dla osób niepełnosprawnych w obiektach użyteczności kulturowej- szt.
16. Ilość zakupionych gier dla dzieci w ramach funkcjonowania świetlic – szt.
17. Ilość wybudowanych i zmodernizowanych boisk sportowych na terenie gminy – szt.
18. Ilość wybudowanych i zmodernizowanych placów zabaw- szt.
19. Ilość wybudowanych siłowni zewnętrznych- szt.
20. Liczba wybudowanych poszczególnych obiektów rekreacyjno – sportowych- szt.
21. Liczba wybudowanych miejsc integracyjno – rozrywkowych – szt.
22. Ilość wybudowanych obiektów oświatowych – szt.
23. Liczba zakupionych pomocy dydaktycznych dla placówek oświatowych -szt.
24. Liczba zakupionego wyposażenia obiektów oświatowych – szt.

25. Liczba przedmiotów doposażenia dla placówek oświatowych- szt.

26. Ilość zakupionych programów pomocowych i dydaktycznych dla placówek oświatowych- szt.

Wskaźniki REZULTATU

1. Liczba budynków/gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej. –szt.

2. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej – szt.

3. Liczba budynków/gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej – szt.

4. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej- szt.

5. Liczba budynków/gospodarstw domowych podłączonych do sieci gazowej – szt.

6. Liczba osób korzystających z odnawialnych źródeł energii – szt.

7. Przepustowość sieci kanalizacji - m³ / doba

8. Średnia liczba osób korzystających z nowo powstałych miejsc parkingowych- szt.

9. Ilość osób korzystających z komunikacji zbiorowej- szt.

10. Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury w kontekście funkcjonowania nowo powstałych obiektów – szt.

11. Ilość osób korzystających z obiektów sportowych –szt.

12. Liczba osób korzystających z nowo powstałej bazy sportowej, kulturalnej, opiekuńczo – medycznej – szt.

13. Długość sieci kanalizacji deszczowej na terenie gminy Drawno - km

14. Ilość osób korzystających z nowo powstałych ścieżek rowerowych, zdrowia, biegowych- szt.

15. Liczba dzieci korzystających z obiektów wczesno – przedszkolnych –szt.

16. Liczba osób korzystających z obiektów rekreacyjno – sportowych na terenie gminy Drawno – szt.

17. Liczba dzieci korzystających z placów zabaw- szt.

18. Liczba dzieci/uczniów korzystających z obiektów infrastruktury oświatowej –szt.

Wskaźniki ODDZIAŁYWANIA

1. Nakłady na bieżące utrzymywanie dróg.

2. Liczba pojazdów korzystających z dróg.

3. Liczba wypadków drogowych.

4. Ilość wody konsumowanej.

5. Ilość ścieków doprowadzonych i oczyszczonych.

6. Wielkość migracji w gminie.

7. Liczba placówek oświatowych z podłączeniem do Internetu.

8. Wzrost dochodu na jednego mieszkańca.

Urząd Miejski w Drawnie. Fot. K. Miszler

Opracowanie: Urząd Miejski w Drawnie

Aktualizacji danych dokonali:

1. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. pracownicy Urzędu Miejskiego w Drawnie:

Lewandowski Krzysztof, Łabuń Janina, Łukasik Alicja, Matujzo Jan, Pasierbiewicz Monika, Jasińska-Szymkowiak Irmina, Wiśniowski Grzegorz, Wojtowicz Patryk, Anna Lewandowska, Aldona Moder

